ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

የግብርና ዘርፍ የ2015 በጀት ዓመት

የመነሻ ዕቅድ

ግብርና ሚኒስቴር

ሀምሌ 2014 ዓ.ም

አዲስ አበባ

ማውጫ

ይዘት..ገጽ
I. ድርሞ..1
ክፍል አንድ፡ አጠቃላይ ሁኔታ 5
1.1. መግቢያ..5
1.2. የግብርና ዘርፍ ርዕይ...5
1.3. መሰረታዊ አቅጣጫ...5
1.4. የዕቅድ ዝግጅት መነሻዎችና ሂደቶች..5
ክፍል ሁለት፡- የዕቅዱ ዋና ዋና ግቦች..7
2.1. ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲከልቸር ምርትና ምርታማነት ማሳደግ..7
2.2. ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ምርትና ምርታማነትን ማሳደግ...9
2.3. ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም..13
2.4. የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት 19
ክፍል ሶስት፡ ቁልፍ የስኬት መስኮች..22
3.1. ግብርና ኤክስቴንሽን 22
3.2. የግብርና ቁጥጥር ሥራዎች..22
3.3. ግብርና ምርምር ሥራዎች 24
3.4. ግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት 25
3.5. ህብረት ስራ ማህበራት 25
3.6. የግብርና ትራንስፎርሜሽን..28
ክፍል አራት ፡- ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች...29
4.1. ምግብ ዋስትና..29
4.2. ምግብና ስርዓተ-ምግብ..30
4.3. የሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ 31
4.4. አካባቢና አየር ንብረት ለውጥ 32
4.5. የግብርና ዘርፍ ሥራ ዕድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት..33
4.6. የአርብቶ አደር ክልሎች የሚሠጡ ድጋፎች 34
ክፍል አምስት: - የማስፈፀሚያ ስልቶች 35

5.1. አደረጃጀትና የሰው ኃይል ልማት 35
5.2. የግብርና ልማትን ዲጅታላይዝ ማድረግ 35
5.3. የፖሊሲ ሪፎርም አጀንዳዎች 35
5.4. የፕሮግራሞችና ኢኒሼቲቮች ዕቅድ 35
5.5. የክትትልና ግምገማ ሥርዓት 38
VI፡- 2015 በጀት ዓመት የፋይናንስ ዕቅድ 39
VII የዋና ዋና ፕሮጀክቶች እቅድ 42
VIII. ለክልሎች የሚደረግ ድጋፍ 54
IX. ሥጋቶች 55
X፡ አባሪዎች 56
10.1. የ2015 ዕቅድ በቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች 56
10.1.1. ስትራቴጂክ ዓላማ 1.፡- ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲከልቸር ምርትና ምርታማነት 56
10.1.2. ስትራቴጂክ ዓላማ 2፡- ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት 69
10.1.3. ስትራቴጂክ ግብ 3፡- የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠባበቅ 76
10.1.4. ስትራቴጂክ ዓላማ 4፡- የግብርና ኢንቨስትመንት ግብዓት አቅርቦትን ማሳደግ 81
10.1.5. የወጪ ንግድን በማሳደግ የሀብት ግኝት ማሻሻል 84
XI. ቁልፍ የውጤት መስኮች 86
11.1. ግብርና ኤክስቴንሽን 86
11.2. የግብርና ቁጥጥር ሥራዎች 87
11.3. ግብርና ምርምር 89
11.4. የሕብረት ስራ ማህበራት ሥራዎች 90
11.5. ግብርና ትራንስፎርሚሽን 91
XII. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች 92
12.1. የአየር ንብረት ለውጥ 92
12.2. የግብርና ሥራ እድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት 93

I. ድርሞ

የ2015 በጀት ዓመት የ10 ዓመት እቅድ ትግበራ ሶስተኛ ዓመት ነው። በበጀት ዓመቱ በሚ/ር መ/ቤቱ ባሉት 4 ዘርፎች፣ ተጠሪ ሆኖ ለተደራጁ ተቋማት፣ ዘርፈ ብዙ ጉዳዮችንና የበጀት ዓመቱን ኢላማዎች ለማሳካት የሚያስችሉ የማስፈጸሚያ ስልቶችን፣ ሊያጋጥሙ የሚችሉ ስጋቶችን በማካተት ዕቅዱ ተዘጋጅቷል።

በእርሻና ሆርቲከልቸር ልማት በበጀት ዓመቱ በአነስተኛ አርሶአደሮች በመኸር በ2014 ዓ.ም ከተደረሰበት 12,980 ሺህ ሄ/ር ወደ 13,359 ሺህ ሄ/ር ለማድረስ ምርትን ደግሞ ከ336.6 ሚ/ን ወደ 400 ሚ/ን ኩ/ል ለማድረስ የታቀደ ሲሆን፣ በበልግ 2,000 ሺህ ሄ/ር በማልማት 63.21 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለማምረት፣ እንዲሁም በበጋ መስኖ ልማት 1,000 ሺህ ሄ/ር ስንዴ በማልማት 36 ሚ/ን ኩ/ል ለማምረት ታቅዷል።

በአነስተኛ አርሶአደሮች መኸር በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች 451.45 ሺህ ሄ/ር በማልማት 72,444.06 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማግኘት፣ በበልግ በአትክልት ሰብሎች 52.2 ሺህ ሄ/ር በማልማት 10,180 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማግኘት፣ በመስኖ በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች 412.56 ሺህ ሄ/ር በማልማት 81,565.90 ሺህ ኩ/ል ምርት ለማግኘት በትኩረት ይሰራል።

በሰፋፊ እርሻ በመኸር፣ በአትክልት እና በፍራፍሬ 9.80 ሺህ ሄ/ር በማልማት 1,766.41 ሺህ ኩ/ል ለማምረት፣ በመስኖ በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች 2.83 ሺህ ሄ/ር በማልማት 341.41 ሺህ ኩ/ል ለመምረት ታቅዷል።

በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት አጠቃላይ የወተት ምርት (የላም፣ ግመል፣ ፍየል) በ2015 በጀት ዓመት 7,505.10 ሚ/ን ሊትር ለማድረስ፣ የቀይ ስጋ ምርት ከዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየል እና ግመል በበጀት ዓመት መጨረሻ 505 ሺህ ቶን ለማድረስ፣ የቆዳና ሌጦን ምርት በበጀት ዓመት 19 ሚ/ን ለማድረስ ታቅዷል።

የዶሮ እንቁላል ምርት በዕቅድ ዘመኑ ወደ 3,477 ሚ/ን ለማድረስ ፣ የዶሮ ስጋ ምርትን 60 ሺህ ቶን ለማድረስ፣ እንዲሁም ምርታማነትንና የግብዓት አቅርቦትን የማሻሻልና በዶሮ ሀብት ልማት የተሰማሩ ባለሀብቶች የመደገፍ፣ ለግብዓት መግዣ የሚውል የውጭ ምንዛሬ 7 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር የማመቻቸት ሥራ ይሰራል።

የዓሳ ምርትን ለማሳደግ አጠቃላይ የዓሳ ምርትን 106.19 ሺህ ቶን ለማደረስ የታቀደ ሲሆን የዓሳ ድህረ ምርት አያያዝን በማሻሻል ብልሽትን በመቀነስ ጥራቱና ጤናማነቱ የተጠበቀ ምርት ማቅረብ እና የግብይት አውታሮችን በመዘርጋት ግብይትን የማሻሻል ስራዎች ይሰራሉ። የማርና ሰም ምርትና

ምርታማነትን ለማሳደግ የማር ምርትን 155 ሺህ ቶን ለማድረስ፣ የሰም ምርትን ደግሞ 12.5 ሺህ ቶን ለማድረስ በትኩረት ይሰራል፡፡

የእንስሳት ዝርያን ከማሻሻል አኳያ 1.5 ሚ/ን ዶዝ አባለዘር ይመረታል፡፡ የእንስሳት በሽታ ከመከላከልና ከመቆጣጠር ድንበር ዘለልና ድንብር ዘለል ያልሆነ የተከተቡ የእንስሳት ቁጥር 160 ሚ/ን እና 50 ሚ/ን በቅደም ተከተል ለማድረስ ታቅዷል፡፡ የበጎችና ፍየሎች ደስታ መሰል በሽታን 15 ሚ/ን በጎችና ፍየሎችን ለመከተብ ታቅዷል፡፡ በአጠቃላይ የክትባት ገልግሎት ሽፍንን በ2014 በጀት ዓመት ከተደረሰበት 91% ወደ 92% ለማድረስ ታቅዷል፡፡

በተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም ሥራዎችን ከመተግበር አንፃር በበጀት ዓመቱ በ1.5 ሚን ሄር መሬት ላይ አዲስ የሥነ-አካላዊና ሥነ ሕይወታዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ሥራዎች በህብረተሰብ ተሳትፎ መሰራት፣ ለ1,000 ሺህ ሄ/ር የማህበረሰብ ተፋሰሶች አዲስ የልማት ዕቅድ ማዘጋጀት፣ በ500 ሺህ ሄ/ር መሬት ላይ ባለፉት ዓመታት ለተሠሩ የሥነ-አካለዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ሥራዎች ላይ ትኩረት በመስጠት ጥገናና ዕድሳት ማድረግ፣ 200 ሺህ ሄ/ር ተዳፋት መሬትን ከንክኪ ነጻ ማድረግ፣ እንዲሁም ለአረንጓዴ አሻራ ልማትን በማስቀጠል 2.5 ቢ/ን ችግኞች ይዘጋጃሉ፡፡

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሥራዎችን ከመተግበር አንፃር 1.8 ሚ/ን ማሳ የመለካትና የመመዝገብ፣ 2.1 ሚ/ን ማሳዎች የይዞታ ማረጋገጫ የመስጠት ሥራዎች ይከናወናሉ፡፡ በ392 ቀበሌዎች አሳታፊ የገጠር መሬት አጠቃቀም ዕቅድ ይዘጋጃል፡፡

የመስኖ ውሃ አጠቃቀምን ለማሻሻል በበጀት ዓመቱ በማህበረሰብ የሚተዳደሩ በ2,870 ሄ/ር የሚያለሙ ነባር የመስኖ አውታሮችን ማሻሻያ የማድረግ ፣193 አዳዲስ በማህበረሰብ የሚተዳደሩ የመስኖ አዉታሮች፤ 77 ሺህ በቤተሰብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የዉኃ አማራጮችን ለምሳሌ የቅርብ ከርሰ ምድር ጉድጓድ ዉኃ ቁፋሮ፤ የቤተሰብ ኩሬ ቁፋሮ፤ በአነስተኛ ፓምፕ ከወንዝ ጠላፋ የመሳሰሉ ሥራዎችን ለማካሄድ እና በእነዚህ የዉኃ አማራጮች የሚለማ 28.7 ሺህ ሄ/ር የእርሻ መሬት ለመስኖ ዝግጁ የማድረግ ሥራ በትኩረት ይሰራል፡፡

የአፈር ለምነትና ጤንነትን በዘላቂነት ለማሻሻል 655,000 ሄ/ር መሬት የኮትቻ አፈርን በዘመናዊና በባህላዊ ዘዴ በማንጣፈፍ እንዲለማ ለማድረግ ፓኬጅ በማዘጋጀት ሥልጠና በመስጠት ተግባራዊ ይደረጋል፡፡ አሲዳማ አፈር በኖራ እንዲታከም የማድረግን ሥራ በተመለከተ 300,000 ሄ/ር በኖራ እንዲታከም ይደረጋል፡፡ በተጨማሪም አማራጭ የአሲድ አፈር ማከሚያ ዘዴዎችን ለምሳሌ ኬሚካል

(CaO)፣ ቨርሚ ኮምፖስት፣ አሲድ የሚቋቋሙ የሰብል ዓይነቶችን በመለየት መጠቀምን በጥናት ለመለየት የሚሠራ ይሆናል፡፡

ሀገራዊ የደን ሽፋንን ከማሳደግ አንጻር በበጀት ዓመቱ 19.2 ሚ/ን ሄ/ር ነባር፣ የተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ ደን እንዲጠበቁ ድጋፍ ማድረግ፣ 1 ሚ/ን ሄ/ር የተራቆተ የደን መሬት እንዲለዩ፣ እንዲከለሉ እና እንዲለሙ ድጋፍ ማድረግ፣ በደን የተሸፈነ መሬት ከ17% ወደ 20% ማሳደግ፣ የደን ሀብት አጠቃቀም ከማሳደግ አኳያ 250 ሚ/ን ብር ከሮያሊቲ ክፍያ እዲሰበሰብ ክትትልና ድጋፍ የማድረግ ስራዎች በትኩረት ይሰራሉ፡፡

በሀራችንን ***የብዝሀ ሕይወት*** ሀብት ከማንበር አንጻር የብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ያሉበትን ይዞታ በመለየት በዘቦታና በኢዘቦታ 6,700 ናሙናዎች፣ በመስክ ጅን ባንክና አጸደ እጽዋት ደግሞ 9 የማንበር ሥራ ይከናወናል፡፡

በግብርና ኢንቨስትመንት ግብዓትና ምርት ግብይት በሚመለከት የሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት በበጀት ዓመቱ በመኸር በሰፋፊ እርሻዎች 1,201 ሺህ ሄ/ር መሬት በማልማት 30.4 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለማምረት፣ 145,000 ሄ/ር መሬት ለባለሀብቶች እንዲተላለፍ ድጋፍ የማድረግ፣ ለእንስሳት እርባታ ማዕከላት ቴክኒካል ድጋፍ በማድረግ የባለሃብቶችን ተሳትፎ አሁን ካለበት 1,148 ወደ 1,785 የማድረስ ሥራዎች ይሰራሉ፡፡

የግብርና ግብዓት አቅርቦትን ለማሻሻል በበጀት አመቱ 20 ሚ/ን ኩ/ል የአፈር ማዳበሪያ የማቅረብና 14 ሚ/ን ኩ/ል የማሰራጨት፤ 1.5 ሚ/ን ኩ/ል የምርጥ ዘር የማዘጋጀትና 1 ሚ/ን የማሰራጨት ሥራ የሚሰራ ሲሆን ለግብርና ግብዓት መግዣ የሚውል ብድር ብር 100 ቢ/ን እና 2. ቢ/ን የአሜሪካን ዶላር ማመቻቸት ሥራ ይሰራል፡፡

በበጀት ዓመቱ ከውጭ የሚገኘውን ገቢ ከማሻሻል አንጻር በቡና ሻይና ቅመማቅመም 376,919.88 ቶን ለወጪ ገበያ በማቅረብ 1,824.31 የአሚሪካን ዶላር፣ በሆርቲከልቸር ምርቶች (አበባ፣አትክልትና ፍራፍሬ) በ2014 526,246.95 ቶን በማቅረብ 770.25 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር እና ከእንስሳት ውጤቶች ደግሞ 137.82 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማግኘት ታቅዷል፡፡ በጠቅላለው 2,732.38 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት ታቅዷል፡፡

ከላይ በየዘርፉ የተቀመጡትን ግብች ለማሰካት አስፈላጊ የሆኑትን የግብርና ቴክኖሎጂዎችን በምርምር የማፍለቅ፣ ከውጭ የሚፈለጉትን በማምጣት የማለመድና የማሰራጨት፣ የግብርና ኤክስቴንሽን

አገልግሎት ተደራሽንትን የማስፋፋት ሥራዎች ይከናወናሉ። በተመሳሳይ ሁኔታ የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት የማሳደግ፣ የግብርና ምርቶች የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋትና ቁጥጥር የማድረግ ፣ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ሥራዎች፣ ህብረት ሥራ ማህበራትን የማጠናከርና የምርት ግብይት ድርሻቸውን የማሻሻል ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ።

ዘርፈ ብዙ ጉዳዮችን ከማካተት አንጻርም የሴቶች፣ ወጣቶና የኤች አይ ቪ ፣ የምግብና ሥነ-ምግብ ዋስትናና የአየር ንብረት ለውጥ የማጣጣም ሥራዎች በሚመለከታቸው የስራ ክፍሎች ተካታው እንዲተገበሩ ይደረጋል።

በግብርና ዘርፍ በሚከናወኑ ተግባራትም በየዘርፍ በበጀት ዓመት **የስራ ፈላጊ ዜጎችን** ኢኮኖሚያዊ ተጠቃሚነት ከማጎልበት አንፃር ለ1.3 ሚ/ን (960,921 ወይም 50% ሴቶች) ዜጎች በግብርና ዘርፍ በተለያዩ የገቢ ማስገኛ ሥራ መስኮች የስራ እድል እንዲፈጠር ይሰራል።

ለግብርና ዘርፍ ለ2015 በጀት ዓመት በመደበኛ በጀት ብር 2.4 ቢ/ን፣ በካፒታል በጀት ብር 16 ቢ/ን የተፈቀደ ሲሆን፣ ይህም በዝርዝር ሲታይ ለሚ/ር መ/ቤቱ መደበኛ 0.500 ቢ/ን፣ ካፒታል 15.50 ቢ/ን በድምሩ ብር 16 ቢ/ን፣ ለተጠሪ ተቋማት ደግሞ በመደበኛ 1.9 ቢ/ን፣ በካፒታል 0.499 ቢ/ን ብር ውጤታማ እና ቀልጣፋ በሆነ ሁኔታ ሥራ ላይ እንዲውል ታቅዷል።

በሚኒስቴር መ/ቤቱ፣ በተጠሪ ተቋማት፣ እንዲሁም በክልል እና ከተማ አስተዳደሮች ተናበው የታቀዱ ሥራዎች በአግባቡ መተግበራቸውን ለማረጋገጥ በተቀመጠው የሥራ ግኑኝነት፣ ክትትልና ግምገማና የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት መሰረት የታቀዱ ሥራዎች በየወቅቱ በሚመለከታቸው አካላት ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ-መልስ የመስጠት ሥራ በትኩረት ይከናወናል።

በአጠቃላይ የታቀዱ ሥዎች ለማካናወን ሁሉም የየበኩልን ጥረት የሚያደርግ ቢሆንም፣ አልፎ አልፎ የሚከሰቱ የጸጥታ ችግሮች በሁሉም ደረጃ ተንቀሳቅሶ ድጋፍ ለማድረግ ተጽዕኖ ሊኖረው እንደሚችል፣ ከአየር ንብረት ለውጥ ጋር ተያይዞ የተዛማችና የነባር ተባዮች ክስተት፣ የዓለም የነዳጅ ዋጋ መናርን ተከትሎ ከውጭ የሚገባው የአፈር ማዳበሪያ ዋጋ በመጨመር አርሶ አደሩ ላይ ጫና የመፍጠር ሥጋቶች ሊኖሩ እንደሚችሉ ታሳቢ ተደርጓል።

ክፍል አንድ፡ አጠቃላይ ሁኔታ

1.1. መግቢያ

የግብርና ዘርፍ የ2015 በጀት ዓመት ዓመታዊ ዕቅድ ዝግጅት ንዑስ ዘርፎችንና ተጠሪ ተቋማትን በማሳተፍ የተዘጋጀ ነው። ዕቅዱ ከ10 ዓመቱ መሪ ዕቅድ ጋር ተናቦ የተዘጋጀ ሲሆን፣ የእርሻና ሆርቲከልቸር፣ የእንስሳትና ዓሳ ሀብት፣ የተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ እንዲሁም የግብርና ኢንቨስትመንት ቁልፍ የውጤት መስኮችንና ውጤቶችን ለማሳካት የሚያስችሉ የትግበራ መስኮችን መሰረት በማድረግ ለውጤቱ መሳካት ሚና የሚጫወቱ ተጠሪ ተቀማትንና ዘርፈ ብዙ ጉዳዮችን በማከተት ተዘጋጅቷል።

1.2. የግብርና ዘርፍ ርዕይ

በ2022 ዓ.ም የተሸጋገረ ግብርና መፍጠር፣ ግብርናን ምርታማና ተወዳዳሪ በማድረግ የአርሶ/አርብቶ አደሩን ገቢ ማሳደግና ከድህነት ማላቀቅ፣ እንዲሁም ሀገራዊ የምግብ እና ስርዓተ-ምግብ ፍላጎት ያሟላ፣ ለኢንዱስትሪ ግብዓት እና ለወጪ ንግድ በቂ ምርት ያቀረበ፣ ወደ እሴት ጭመራ የተራመደ ዘርፍ ማድረግ ይሆናል።

1.3. መሰረታዊ አቅጣጫ

የመስኖ አቅምን በማጎልበት የግብርናን ዘርፍ ከዝናብ ጥገኝነት ማላቀቅ (አርብቶአደር አከባቢ) ፣ የሜካናይዜሽን አገልግሎትን ማስፋፋት፣ በከፍተኛ ምርታማነታቸው የሚታወቁ አነስተኛ አርሶ አደር የተሻለ የመሬት ይዞታ እንዲኖራቸው ማገዝ፣ የኮሜርሻል አነስተኛ አርሶ አደር፣ እንስሳት ሃብት ልማት፣ መኖ ልማትና ጤና (አርብቶ አደር አከባቢ) ፣ ሆርቲካልቸር ልማት በተለይ (መስኖ እና ከተማ ግብርና) ፣ በግብርና ልማት የባለሀብቱ እና ወጣቱ ተሳትፎ ማሳደግ (አርብቶአደር አካባቢ) ፣ ተቋማዊ የማስፈፀም አቅምን መገንባት፣ ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር ዘላቂ ግብርና ልማት ማካሄድ የዘርፉን ሽግግር ዕውን ለማድረግ እንደ መሰረታዊ አቅጣጫ የተያዙ ናቸው።

1.4. የዕቅድ ዝግጅት መነሻዎችና ሂደቶች

የግብርናው ዘርፍ የ2015 በጀት ዓመት የዕቅድ ዝግጅት መነሻዎች፡- የዘርፉ የ10 እና 5 ዓመት መሪ ዕቅዶች ላይ የተቀመጡ ዓመታዊ ዒላማዎችን ለማሳካት የሚያስችሉ የትግበራ መስኮች ሲሆኑ፣ የመስኖ ስንዴ ምርትን በማሳደግ ከውጭ የሚገባውን ስንዴ መተካት፣ የከተማ ግብርናን በማስፋፋት የሥራ ዕድል ፈጠራን ማሳደግ፣ የአረንጓዴ አሻራ ልማት በማስፋፋት የአየር ንብረት ለውጥ የሚያመጠውን

ተጽእኖ መቀነስ እና ተቋማዊ የለውጥ ሪፎርም ስራዎች በልዩ ትኩረት የዕቅዱ መነሻ ተደርጎ ተወስዷል፡፡

የተዘጋጀው ዕቅድ የውጤት እና የድርጊት መርሃ-ግብርን አስተሳስሮ የያዘ ሲሆን፣ ዓመታዊ ዕቅዶችን በስትራቴጂክ ደረጃ የምናሳካቸውን ውጤቶች እና ውጤቶችን ለማሳካት የሚያስችሉ ፕሮግራሞችን በማስተሳሰር ወሳኝ በሆኑ የአፈፀፀም አመልካቾች (KPI) ዓመታዊ ዒላማው በየሩብ ዓመት ተከፋፍሎ እንዲታቀድ ተደርጓል፡፡ ዓመታዊ ዕቅዱን የመፈፀም አቅም የሚያጠናክሩ የህግ ማዕቀፍ ማሻሻያዎች፣ የአቅም ግንባታ ስራዎች፣ የአሰራር ስርዓትን ለማሻሻል የሚረዱ ተግባራት እንዲካተቱ ተደርጓል፡፡

ንዑስ ዘርፍ ተሻጋሪ የቁልፍ ውጤት መስኮች የሆኑትን ግብርና ምርምር፣ ግብርና ሜካናይዜሽን፣ የግብርና ኤክስቴንሽን፣ የግብርና ቁጥጥር ስራዎች ወ.ዘ.ተ ሁሉንም ውጤቶችን በሚደግፍ መልኩ ተዘጋጅቷል፡፡ ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች ማለትም፡- የአየር ንብረት እና አከባቢ ተኮር ግብርና፣ የሥራ ዕድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት፣ ስርዓተ-ምግብ ተኮር ግብርና፣ የሴቶች እና ወጣቶች ተሳትፎ እና ተጠቃሚነት፣ ኤች አይ ቪ ኤድስ በየውጤቶቹ በዕቅዱ እንዲያካትቱ ተደርጓል፡፡ የዕቅዱ አዘጋጃጀትን በተመለከተ ክልሎች የራሰቸውን እቅድ አዘጋጅተዉ እንዲያቀርቡ ቁልፍ ውጤት አመልካቾችና የአዘገጃጀት ስታንደርድና ፎርማቶች ተልኳል፡፡ እንዲሁም ለእቅድ ዝግጅት በተደራጀው ቡድን ለዘርፎች እና ተጠሪ ተቋማት ኦረንቴሽን በመስጠት እቅዱን በጋራ ለማዘጋጀት ተችሏል፡፡

ክፍል ሁለት፡- የዕቅዱ ዋና ዋና ግቦች

2.1. ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲከልቸር ምርትና ምርታማነት ማሳደግ

የአነስተኛ ይዞታ አርሶ/አርብቶ አደሮች ሰብል ልማት

በ2014/15 ምርት ዘመን በአነስተኛ ይዞታ ባላቸው አርሶአደሮች በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ ሰብሎችን ጨምሮ ለማልማት በተለየ ትኩረት ይሰራል። በዚም መሰረት በአነስተኛ አርሰአደሮች በመኸር በ2014 ከተደረሰበት 1,298 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 13,359 ሺ.ህ ሄ/ር በማሳደግ፣ ምርትን ደግሞ በአስተዳደራዊ መረጃ በ2014 ከተደረሰበት 336.6 ሚ/ን ኩ/ል ወደ 400 ሚ/ን ኩ/ል ምርት የማድረስ፣ በበልግ በአነስተኛ አርሶአደሮች በ2014 ከተደረሰበት 1,900 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 2,000 ሺ.ህ ሄ/ር በማድረስ 65.21 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ማምረት፣ በበጋ በመስኖ ልማት በባለሀብት፣ በአርሶና ከፊል አርብቶ አደሮች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች በ2014 ከተደረሰበት 653.37 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 1,000 ሺ. ሄ/ር በማድረስ፣ ምርትን ደግሞ ከ 23 ሚ/ን ኩ/ል ወደ 36 ሚ/ን ኩ/ል ለማድረስ ታቅዷል። በአጠቃላይ ከሚታረሰው መሬት ውስጥ 2,850 ሺ.ህ ሄ/ር በትራክተር የሚታረስ ይሆናል።

የባለአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮችና ሰፋፊ እርሻ የሆርቲካልቸር ሰብል ልማት

በአነስተኛ አርሶአደሮች መኸር በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች በ2013/14 ምርት ዘመን ከሚደረስበት 442.41 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 451.45 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ ምርትን ደግሞ ከ68,386.86 ሺ.ህ ኩ/ል ወደ 72,444.06 ሺ.ህ ኩ/ል ለማድረስ በትኩረት ይሰራል።

በአነስተኛ አርሶ/አ/አደሮች በልግ በአትክልት ሰብሎች 52.2 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ ምርትን ደግሞ ከ9,860 ሺ.ህ ኩ/ል 10,080 ሺ.ህ ኩ/ል ለማድረስ በትኩረት ይሰራል።

በአነስተኛ አርሶአደሮች በመስኖ በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች በ2013/14 ምርት ዘመን ከሚደረስበት 407.67 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 412.56 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ፣ ምርትን ደግሞ ከ77,911.81 ሺ.ህ ኩ/ል ወደ 81,565.90 ሺ.ህ ኩ/ል ለማድረስ በትኩረት ይሰራል።

በሰፋፊ እርሻ በመኸር በአትክልት እና በፍራፍሬ ሰብሎች በ2013/14 ምርት ዘመን ከሚደረስበት 8.80 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 9.80 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ ምርትን ደግሞ ከ1,547.11 ሺ.ህ ኩ/ል ወደ 1,766.41 ሺ.ህ ኩ/ል ለማድረስ ይሰራል። በተመሳሳይ ሁኔታ በመስኖ በአትክልት፣ በፍራፍሬ እና በስራስር ሰብሎች በ2013/14 ምርት ዘመን ከሚደረስበት 2.07 ሺ.ህ ሄ/ር ወደ 2.83 ሺ.ህ ሄ/ር ለማድረስ ምርትን ደግሞ ከ277.74 ሺ.ህ ኩ/ል ወደ 341.41 ሺ.ህ ኩ/ል ለማድረስ ይሰራል።

የዕፅዋት ጥበቃ አገልግሎት ማሳደግ

የድንበር ዘለል ተዛማችና የመደበኛ ተባዮች አሰሳ እና መከላከል ብቃት በማሳደግ በአማካይ 30-40% የሚከሰተውን የምርት ብክነት በየዓመቱ በ5% በመቀነስ ለምርታማነት ዕድገት አስተዋፅኦ ለማድረግ ይሰራል። በዚሁም መሰረት በ310 ወረዳዎች የበረሀ አንበጣ፣ 20 የግሪሳ ወፍ መራቢያና 35 ማደሪያ ሥፍራዎችን የመለየት፣ በ88 ወረዳዎች የአዲሱ መጤ ተምች፣ በ28 ወረዳዎች መደበኛ ተምች፣ በ307 ወረዳዎች ላይ የዕፅዋት በሽታዎች፣ የአሰሳ እና መከላከል የማድረግ ሥራዎች ይሠራሉ።

የቡና ሻይ እና ቅመማ ቅመም ሰብል ልማት

የቡና ሻይ እና ቅመማ ቅመም ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ የምንከተለው የአመራረት ስርዓት በአነስተኛ ይዞታ አርሶአደሮች፣ በመካከለኛ እና ሰፋፊ የባለሀብት እርሻዎችን መሰረት አድርጎ የሚለማ ይሆናል። በዕቅዱ የተካተቱ ቡና፤ ሻይ እና በሃገር ደረጃ ኤክስፖርት ተኮር ተብለዉ የተለዩ 11 ቅመማ ቅመም ሰብሎችን ማለትም፡- በሁለተኛዉ ዕ.ት.ዕ ከተካተቱት 6 ቅመማ ቅመሞች (በርበሬ፣ ዝንጅብል፣ ኮረሪማ፣ እርድ፣ አዝሙድ፣ አብሽ) በተጨማሪ 5 ቅመማ ቅመሞችን (ድምብላል፣ ቁንዶ በርበሬ፣ ጥምዝ፣ ሮዝመሪ እና ሚጥሚጣ) በዕቅዱ እንዲካተቱ ተደርጓል።

ቡና ልማትን በሚመለከት በሁሉም የአመራረት ስርዓቶች የቡና ምርትን ከ652.2 ሺህ ቶን ወደ 810 ሺህ ቶን ለማድረስ ታቅዷል። እንዲሁም ሻይን ለሰፋፊ የሻይ እርሻዎች እና በአውት-ግሮወር ለታቀፉ አነስተኛ ይዞታ ያላቸው የሻይ አምራች አርሶአደሮች ድጋፍና ክትትል በማድረግ የሻይ ምርትን ከ10.34 ሺህ ቶን ወደ 12.37 ሺህ ቶን ለማድረስ ታቅዷል።
የቅመማ ቅመም ልማትን በዋና ዋና የቅመም ምርቶች ምርቱን ከ715 ሺህ ቶን ወደ 802 ሺህ ቶን ለማድረስ፣ እንዲሁም ምርታማነትን በማሳደግ ረገድ በተመረጡ ቅመማ ቅመሞች ምርታማነትን ለማሳደግ በበጀት ዓመቱ በዝርዝር ታቅዷል።
ይህም የምርታማነት ደረጃ የተወሰደው የተሻሻለ ቴክኖሎጂን ተጠቃሚ ሞዴል አርሶአደሮች በ2014 በጀት ዓመት ዕቅድ ዘመን አፈጻጸም ላይ የደረሱበትን የሁሉም አርሶ አደሮች ሀገር አቀፍ አማካይ እንዲሆን የሚያስችል ከፍተኛ ጥረት በሁሉም የባለድርሻ አካላት እንደሚደረግ በታሳቢነት ተወስዶ ነው። በዓመቱ የተያዙ የምርትና ምርታማነት ግቦችን ለማሳካት የማሳ

ሽፋን ማሳደግ፣ ቡና ዕደሳ፣ ደጋፊ መስኖ፣ የቡና ተባይ በሽታ መከላከል፣ ግብዓት አቅርቦት፣ የጥራት ማሻሻያ ስራዎች በትኩረት የሚከናወኑ ይሆናል።

2.2. ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ምርትና ምርታማነትን ማሳደግ

የወተት ምርትና ምርታማነት

አጠቃላይ የወተት ምርት (የላም፣ ግመል፣ ፍየል) በ2014 ከነበረበት 7,080.35፣ በ2015 በጀት ዓመት 7,505.10 ሚ/ን ሊትር የታቀደ ሲሆን፤ ከዚህ ውስጥ ከዳልጋ ከብት 6,096 ሚ/ን ሊትር፣ የፍየል ወተት 238.9 ሚ/ን ሊትር፤ የግመል ወተት ምርት በዕቅድ ዓመቱ መጨረሻ 1,170 ሚ/ን ሊትር ለማድረስ ይሰራል። ከአንድ የሚገኝ አማካይ የቀን የወተት ምርት የአከባቢ ላም ፣ ዲቃላ ላም እና የዉጪ ዝሪያ ላም በቅደም ተከተል 1.8፣ 7.9 እና 15.5 ሊትር ለማድረስ ታቅዷል።

የቀይ ሥጋ ምርትና ምርታማነት

አጠቃላይ የቀይ ስጋ ምርት ከዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየል እና ግመል ልማት በ2014 ከነበረበት 447.77 ሺህ ቶን በ2015 በጀት ዓመት መጨረሻ 505 ሺህ ቶን የቀይ ስጋ ምርት ለማምረት ይሰራል። ይህም ከዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየልና ግመል በቅደም ተከተል 314፣ 107፤ 82 እና 2 ሺህ ቶን ቀይ ስጋ ይመረታል። ስነምህዳርን መሰረት በማድረግ የቀይ ስጋ ምርታማነትን ለማሳደግ የሚያስችሉ የተለያዩ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን በመጠቀም የዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየልና ግመል ሥጋ ምርታማነት ካርካስ ክብደት (Carcass Weight) በማሳደግ በቅደም ተከተል በ2015 በጀት ዓመት መጨረሻ 113፣ 10.9፣ 8.9፣ እና 258.1 ኪ.ግ ለማድረስ ይሰራል። የቆዳና ሌጦን ምርት በበጀት ዓመቱ 19 ሚ/ን ለማድረስ (የዳልጋ ከብት 2.3 ሚ/ን፣ የበግ ሌጦን 8.9 ሚ/ን፣ የፍየል ሌጦ 7.8 ሚ/ን) የማድረስ ሥራ ይሰራል። ውጤታማ የሆኑ የቆዳና ሌጦ ምርትና ምርታማነትን ለማሻሻል በምርት አሰባሰብ፣ አከመቻቸት፣ አያያዝ ምርጥ ተሞክሮን የመለየት የመቀመርና እንዲሁም የማስፋት ስራ ይሰራል።
ከላይ የተጠቀሱትን ውጤቶች ለማሳከት የአቅም ግንባታ ስልጠናዎችን መስጠት፣ የአሰራር ስርዓቶችን ማሻሻል፣ የህግ ማዕቀፍ ዝግጅት/ማሻሻያ፣ ከባለድርሻ አካላት ጋር ቅንጅታዊ አሰራርን ማጠናከር፣ እንዲሁም ክትትልና ድጋፍ በማድረግ በዓመቱ የተቀመጡ ግቦችን ለማሳካት በዓመቱ ከሚከናወኑ ተግባራት ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

የዶሮ ሥጋና እንቁላል ምርትና ምርታማነት

የዶሮ እንቁላል ምርት በ2015 በጀት ዓመት መጨረሻ ላይ ወደ 3,477 ሚ/ን ለማድረስ ይሰራል፡፡ ይህም ከስፔሻላይዝድ የእንቁላል ዶሮ እርባታ 3,136 ሚ/ን፣ ከተሻሻሉ የቤተሰብ ዶሮ እርባታ እንቁላል 238 ሚ/ን በማሳደግ እና ከባህላዊ ዶሮ እርባታ የእንቁላል ምርት ወደ 102 ሚ/ን ምርት እንዲሰበሰብ በትኩረት የሚሰራ ይሆናል፡፡ አጠቃላይ የዶሮ ስጋ ምርትን በ2014 ከተደረሰብት 90.55 ሺህ ቶን በ2015 ወደ 95.99 ሺህ ቶን ለማድረስ (ከስፔሻላይዝድ የስጋ ዶሮ እርባታ የሚገኘውን የስጋ ምርት 58.1 ሺህ ቶን፣ ከተሻሻሉ የቤተሰብ ዶሮ እርባታ የዶሮ ስጋ ምርት 18.8 ሺህ ቶን እና ከባህላዊ የዶሮ እርባታ የሚገኘው የስጋ ምርት መጠን 19 ሺህ ቶን) እንዲደርስ ለማድረግ በትኩረት ይሰራል፡፡ አጠቃላይ የእንቁላል ምርት በ2014 ከተደረሰበት **3**,246.54 ሚ/ን በ2015 ወደ 3,641.53 ሚ/ን ለማድረስ ታቅዷል፡፡

የዶሮ ስጋና እንቁላል ምርትን ለማሻሻል ግብዓት አቅርቦትን ከማሻሻል አኳያ ለሁሉም ስርዓቶች የሚሆን የስጋ፣ የእንቁላል እና ጥምር ጠቀሜታ ያላቸው 250 ሚ/ን የአንድ ቀን ጫጩቶች ለማቅረብ ይሰራል፡፡ በዶሮ ሀብት ልማት ዘርፍ የተሰማሩ ባለሀብቶች የዶሮ ግባዓት (የአንድ ቀን ጫጩት፣ የመኖ፣ መድኃኒት፣ ክትባት የዶሮ ቁሳቁስ) መግዣ የሚውል የውጭ ምንዛሬ 7 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ይመቻቻል፡፡

የዓሳ ምርትና ምርታማነት

የዓሳ ምርትን ለማሳደግና የሀገር ውስጥ የምግብና ስነ-ምግብ ፍላጎትን ለማሟላት አጠቃላይ የዓሳ ምርትን በ2014 ከተደረሰበት 73.14 ሺህ ቶን በ2015 ወደ 106.19 ሺህ ቶን ለማደረስ ይሰራል፡፡ ይህም ከመደበኛ ውሃ አካላት 105 ሺህ ቶን እና ከአኳካልቸር 1.19 ሺህ ቶን ለማምረት ዕቅድ ተይዟል፡፡ በተጨማሪም አኳካልቸርን የመደገፍ እና የአቅም ግንባታዎች ሥራዎች ይከናወናሉ፡፡ ይህንንም ለመፈጸም የሚከተሉት ስትራቴጂክ አቅጣጫዎች ላይ ትኩረት ተሰጥቶ ይሰራል፤ በማምረት ጫና የተጎዱ ዋና ዋና ሀይቆች ጥበቃና ክትትል ተደርጎላቸው ዓሳ ምርት ሳይቀንስ በዘላቂነት እንዲመረት ማድረግ፣ ዓሳ ከማይመረትባቸው ወይም ከማምረት አቅማቸው በታች የሚመረትባቸው የውሃ አካላት (ግድብና ወንዞች) የዓሣ ምርትን በስፋት እንዲመረት ማድረግ፣ ለዓሣ ግብርና ልማት መሠረት መጣልና በማስፋፋት ምርት መጨመር፣ የዓሳ ድህረ ምርት አያያዝን በማሻሻል ብልሽትን በመቀነስ ጥራቱና ጤናማነቱ የተጠበቀ ምርት ማቅረብ እና የግብይት አውታሮችን በመዘርጋት ግብይትን የማሻሻል ስራዎች ይሰራሉ፡፡

የማርና ሰም ምርትና ምርታማነት

የማርና ሰም ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ በ2014 ከተደረሰበት 146.7 ሺ.ህ ቶን በ2015 በጀት ዓመት 155 ሺ.ህ ቶን ለማድረስ የታቀደ ሲሆን፣ ይህም ከባህላዊ ቀፎ 135 ሺ.ህ ቶን ማር፣ ከሽግግር ቀፎ 3.3 ሺ.ህ ቶን፣ ከፍሬም ቀፎ 4.2 ሺ.ህ ቶን፣ የሰም ምርትን ደግሞ 12.5 ሺ.ህ ቶን ሰም፣ የሐር ኩኩባ 40.25 ቶን የማምረት ሥራ በትኩረት ይሰራል። የታቀደውን የማር ምርት ለማሳካት ምርታማነትን በየቀፎ ዓይነት ለማሳደግ አማካይ የማር ምርታማነትን በ2015 ዓ.ም 7 ኪ.ግ የባህላዊ ቀፎን፣ 11 ኪ.ግ የሽግግር ቀፎንና 14 ኪ.ግ የፍሬም ቀፎን አማካይ ዓመታዊ ምርታማነትን የማድረስ ስራ ይሰራል። ይህንን የማር ምርት ለተጠቃሚዎችና ለአቀነባባሪዎች ሳይባክን የሚቀርቡበትን ሥርዓት በማጠናከር ከማር ምርት በድህረ ምርት ብክነት 8.8 በመቶ ለመቀነስና ጥራቱና ደህንነቱን የጠበቀ ምርት ወደ 54.87 በመቶ ለገበያ ለማቅረብ ኢላማ ተቀምጧል። የታቀደውን የሰም ምርት ለማሳካት 0.8 ኪ.ግ ለማድረስ ግብ ተቀምጧል። የሀር ልማት በተመለከተ በበጀት ዓመቱ ወጣቶችና ሴቶችን በማሳተፍ 40 ቶን የሀር ኩኩባ ለማምረት ታቅዷል።

የእንስሳትና ዓሳ መኖ ልማት

በ2015 በጀት ዓመት የተለዩ የአፈጻጸም ዉስንነቶችን በማሻሻል እና በአስር ዓመቱ ዕቅድ የተቀመጡትን የማስፈጸሚያ ስልቶች በአግባቡ በመተግበር በበጀት ዓመቱ 164.3 ሚ/ን ቶን ድርቆ መኖ ይመረታል፣ ይህም ከኢንዱስትሪ ተረፈ ምርት 8.14 ሚ/ን ቶን፣ የተፈጥሮ ግጦሽን በህብረተሰብ ተሳትፎ መለስተኛ ማሻሻል 40.81 ሚ/ን ቶን፣ ከሰብል ተረፈ ምርት 69.6 ሚ/ን ቶን፣ ከተሻሻለ የመኖ አይነቶች ልማት 11.66 ሚ/ን ቶን ድርቆ መኖ ይመረታል። ለዚህም ስኬታማነት በአርሶ/አርብቶና ከፊል አርብቶ አደሩ፣ በተደራጁ ሴቶችና ወጣቶች በተለያዩ የመኖ ልማት ስትራቴጂዎች ትግበራ ላይ እንዲሳተፉ ጠንካራ የኤክስቴንሽን ስራ ይሰራል። በተመሳሳይ ሁኔታ ከግል የግጦሽ መሬት በማልማት 3.96 ሺ.ህ ቶን ድርቆ መኖ እና የወል ግጦሽ መሬት ሬንጅላንድን በማልማት 19.4 ሚ/ን ቶን ድርቆ መኖ ለማምረት የታቀደ ሲሆን ውጤቱንም ለማሳከት ከአካባቢና አረንጓዴ ልማት እና የበካይ ጋዝ ልቀት ቅነሳ አንፃር በመደበኛ ዝናብ የተሻሻሉ መኖዎችን በማልማት፣ የዉሃ አማራጮች ባሉባቸዉ በመስኖ የተሻሻሉ መኖዎችን በማልማት፣ የተፋሰስ ልማት ስራዎች ባሉባቸዉ አካባቢዎች በተፋሰሱ ላይ መኖ የማልማት ስራዎች ለማከናወን፣ የተፈጥሮ ግጦሽን በማሻሻል እና በማልማት፣ በወል እና በግለሰብ የተያዙ መሬቶችን በማሻሻል እና በማልማት የሚከናወኑ ተግባራት በማከነወን የሙቀት አማቂ ጋዝ ልቀት እንዲቀነስ ይደረጋል። በመኖ ልማት፣ በሰብል ተረፈ ምርት፣ በመኖ ዘር ልማት፣ በተመጣጠነ መኖ እና በተፈጥሮ ግጦሽ ልማት አያያዝና አጠቃቀም የኤክስቴንሽን ፓኬጆች በመሳተፍ አርሶአደሮች፣ የሴቶችና

ወጣቶች ተጠቃሚ ለማድረግ ለ1,775,538 ወንዶችና ለ1,225,198 ሴቶች በድምሩ ለ3,000,738 ለማሳተፍ ታቅዷል፡፡

የእንስሳት ዝርያ ማሻሻያ

የእንስሳት ዝርያን ለማሻሻል የተሻሻሉ የእንስሳትና ዓሣ ቴክኖሎጂዎችና አሰራሮች አጠቃቀምን በተለይም የተሻሻሉ የእንስሳት ዝርያ ድርሻ በማሳደግ፣ የአባለዘር ምርትን 1,500,000 ዶዝ ማድረስ (በፌዴራል ደረጃ 1,100,000 ዶዝ እና በክልሎች 400,000 ዶዝ) አባለዘር ተመርቶ ይሰራጫል፡፡ ይህ አባለዘር ምርት 100%፣ 75% እና 50% የውጪ ደም ያላቸው፣ እንዲሁም ቁጥራቸው በመመናመን ላይ ያሉ ሀገር በቀል እንስሳት አባለዘር ለመጠበቅና ለማባዛት የሚያገለግሉ ናቸው፡፡ በዚህ መሰረት በ2015 አጠቃላይ ከተመረተ አባለዘር 1,300,000 ሚ/ን ዶዝ ለማሰራጨት የታቀደ ሲሆን፣ በፌዴራል ደረጃ ከተመረተዉ ዉስጥ 1,000,000 ዶዝ እና በክልሎች ከተመረተዉ 300,000 ዶዝ በማሰራጨት ለተጠቃሚዉ ለማድረስ ይሰራል፡፡ የተመረተዉን አባለዘር በሕይወት በማቆየት ከቦታ ወደ ቦታ ለማዛወርና ለማዳቀል እንዲያስችል የፈሳሽ ናይትሮጂን ምርት በፌዴራል ደረጃና በክልሎች 380,000 ሊትር ፈሳሽ ናይትሮጂን የማምረትና የማሰራጨት ስራ ይሠራል፡፡

የእንስሳት በሽታ መከላከልና መቆጣጠር አገልግሎት

የእንስሳት በሽታ መከላከልና መቆጣጠር ለማሻሻል በ2015 በጀት ዓመት በስጋት ላይ የተመሰረተ የተለያዩ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባትን የተከተቡ የአንስሳት ቁጥር 160 ሚ/ን ለማድረስ፣ ድንበር ዘለል ላልሆነ በሽታዎች የመከላከያ ክትባት የተከተቡ የእንስሳት ብዛት 50 ሚ/ን፣ በሀገር ደረጃ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶት የመቆጣጠርና የማጥፋት ፕሮግራም ተቀርጾለት እየተተገበረ ያለዉን የበጎችና ፍየሎች ደስታ መሰል በሽታን (PPR) ለመከላከል 15 ሚ/ን በጎችንና ፍየሎች መከተብ፣ የተሰራጨ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባትን 160 ሚ/ን ዶዝ የድንበር ዘለል ክትባቶችን ለማሰራጨት ታቅዷል፡፡ በአጠቃላይ የክትባት አገልግሎት ሽፋንን በ2014 በጀት ዓመት ከተደረሰበት ከ91 በመቶ በ2015 ወደ 92 በመቶ ለማድረስ ይሰራል፡፡

ከላይ የተጠቀሱት ውጤቶች ለማሳከት በ2015 በጀት አመት አሁን ያለዉን የእንስሳት ጤና አገልግሎት ሽፋንና ተደራሽነትን ማሳደግ፤ ድንበር ዘለልና ድንበር ዘለል ያልሆኑ በሽታዎችን መካላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችል ተግባራትን በመስራት አጠቃላይ የእንስሳት ጤና ሁኔታን በማሻሻል የሞትና

የህመም መጠን በመቀነስ ምርትና ምርታማነትን በማሻሻል ለህብረተሰቡ ምግብነትና ለሀገር ዉስጥና ለዉጭ ገበያ የሚቀርቡ እንስሳትና የእንስሳት ዉጤቶችን ጥራትና ደህንነታቸዉ የተጠበቀ እንዲሆን በትኩረት ይሰራል ይሰራል፡፡

የእንስሳት ጤና ምርምርና ምርመራ

የእንስሳት ጤና ምርመርና ጥናት ከማሻሻል አንጻር በ2015 በጀት ዓመት የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ዳግም ወረራን ለመከላከል የሚሸፈነው መሬት በመነሻነት ከተያዘው 96,780.94 ወደ 108,890 ካ.ኪ.ሜ. ማድረስ፣ ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የፀዳ መሬት በመነሻነት ከተያዘው 50,338.95 ወደ 80,000 ካ.ኪ.ሜ ማድረስ፣ መሠረታዊ መረጃ ተሰብስቦ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የቁጥጥር ሥራ የሚጀመርባቸው አዳዲስ መሬቶች በመነሻነት ከተያዘው 11,058 ወደ 11,100 ካ.ኪ.ሜ ማድረስ ፣ የፀረ-ቆላ ዝንብ ኬሚካል እንስሳት መቀባትን በመነሻነት ከተያዘው 1,387,598 ወደ 3,620,000 እንስሳት ማሳደግ፣ የገንዲ በሽታ ህክምና የተሰጣቸው እንስሳት ብዛት 21,360 ለማሳደግ ታቅዷል፡፡

ከላይ የተቀመጡ ለማስካትና አጠቃላይ የእንስሳት ጤና አገልግሎት አሰጣጥና ሽፋንን በማሳደግ ምርትና ምርታማነትን ለመጨመር ከውጪ ለሚገቡ እንስሳት ምርመራ በማድረግ ባዕድ በሽታዎች ወደ ሀገር ውስጥ እንዳይገቡ ወደ ውጪ ለሚላኩ የቁም እንስሳት የጤና ማረጋገጫ ምርመራ ማካሄድ፣ ኢኮኖሚያዊና የማህበረሰብ ጤና ላይ ጉዳት የሚያስከትሉ የእንስሳት በሽታዎችን መንስዔ በመለየት ሀገራዊ የእንስሳት በሽታ መከላከልና ቁጥጥር ስራን መደገፍ፣ የእንስሳት ጤና ምርምር ማካሄድ፣ የእንስሳት በሽታ አሰሳና ቅኝት በማካሄድ ለበሽታ መከላከልና ቁጥጥር የሚረዳ የመፍትሄ ሀሳቦችን ማመንጨትና ለሚመለከተው አካል ማሳወቅ ሥራ ይሰራል፡፡

2.3. ዘላቂ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም

የተፈጥሮ ሀብት ልማት ጥበቃና አጠቃቀም ሥራዎችን ከመተግበር አንፃር በበጀት ዓመቱ በ1.5 ሚ/ን ሄ/ር መሬት ላይ አዲስ የሥነ-አካላዊና ሥነ ሕይወታዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ሥራዎች በህብረተሰብ ተሳትፎ መሰራት፣ ለ1,000 የማህበረሰብ ተፋሰሶች አዲስ የልማት ዕቅድ ማዘጋጀት፣ በ500 ሺህ ሄ/ር መሬት ላይ ባለፉት ዓመታት የተሠሩ የሥነ-አካለዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች ላይ ጥገናና ዕድሳት ማድረግ 200 ሺህ ሄ/ር ተዳፋት መሬትን ከንክኪ ነጻ ማድረግ፣ እንዲሁም ለአረንጓዴ አሻራ ልማት 2.5 ቢ/ን ችግኝ የማዘጋጀት ሥራዎች ይሰራሉ፡፡

እንደዚሁም በሥነ ህይወታዊ ዘዴዎች በተለይም በደን ዛፎች የተሸፈኑ የማህበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት 471 ሺህ ሄ/ር ማድረስ፣ 500 አዳዲስ ችግኝ ጣቢያዎችን ማቋቋም፣ 2.31 ሚ/ን ሄ/ር በጥምር ደን እርሻ የተሸፈነ መሬት ላይ ጥናት የማካሄድ ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ። በሌላ በኩል በበጀት ዓመቱ 600 ኩ/ል ዘርፈ-ብዙ ጥቅም የሚሠጡ ልዩ ልዩ የዕፅዋት ዘሮች በማቅረብ 2.5 ቢ/ን (1 ቢ/ን የዛፍና 1.5 ቢ/ን የጥምር ደን እርሻ) የዕጽዋት ችግኞችን ይዘጋጃሉ። በተጨማሪም በ1,000 የማህበረሰብ ተፋሰሶች ላይ ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው የማኅበረሰብ ተፋሰሶች ተጠቃሚዎች ማኅበራት እንድቋቋሙ ይደረጋል። የተፈጥሮ ሀብት ሥራዎች መረጃ አያያዝ ስርዓት ወደ ስራ እንዲገባ በትኩረት ይሠራል: ከላይ የተጠቃሱትን ተግባራት ለማሳካት የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥልጠናዎች፣ የውይይት መድረኮች፣ የልምድ ልውውጦች፣ እንዲሁም የክትትልና ድጋፍ ሥራዎች የሚከናወኑ ይሆናል።

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሥራዎችን ከመተግበር አንፃር በበጀት ዓመቱ የገጠር መሬትን በአቅጣጫ፣ በስፋት፣ በወሰንና በባለይዞታ ዘመናዊ በሆኑ መሳሪያዎች በመለካት፣ በመመዝገብና ለባለይዞታዎች የይዞታ የምስክር ወረቀት መስጠት በይዞታቸው ላይ የሚኖራቸውን ዋስትና እንዲያድግ ይደረጋል። በዚሁ መሰረት 1.8 ሚ/ን ማሳ የመለካትና የመመዝገብ፣ 2.1 ሚ/ን ማሳዎች የይዞታ ማረጋገጫ ይሰጣቸዋል። 0.6 ሚ/ን (0.42 ሚ/ን አባወራ እና 0.18 ሚ/ን እማወራ) ባለይዞታዎች የሁለተኛ ደረጃ የገጠር መሬት የይዞታ ማረጋገጫ ይሰጣቸዋል።

በበጀት ዓመቱ በ392 ቀበሌዎች አሳታፊ የገጠር መሬት አጠቃቀም ዕቅድ አዘጋጅቶ የመተግበር ሥራዎች በትኩረት ይሠራሉ። በተጨማሪም የገጠር ቀበሌ ማዕከላት ምስረታ በ220 ቀበሌዎች ይከናወናል።

የብሄራዊ የመሬት መረጃ ስርዓት ማስፋፋት ሥራዎችን በተመለከተ የ2ኛ ደረጃ የይዞታ ማረጋገጥና የምስክር ወረቀት የመስጠት ስራ ዘላቂነት ይኖረው ዘንድ በ79 አዳዲስ ወረዳዎች የመረጃ ስርዓቱ የሚዘረጋ ሲሆን፣ በተጨማሪም የተጀመረውን ብሄራዊ የገጠር መሬት አስተዳደር የመረጃ ስርዓትን በተጠናከረ መንገድ በሀገሪቱ የማስፋፋትና ከገጠር መሬት ጋር በተያያዘ የሚከናወኑ ግብይቶች ወቅታዊ የማድረግ ስራ ይከናወናል። ይህም የመረጃ ስርዓት የሚያመነጫቸውን መረጃዎች ለተጠቃሚዎች በማሰራጨት ከዘርፉ የሚገኘውን ገቢ የማሳደግ ስራ ይከናወናል። በተጨማሪም የአሳታፊ የቀበሌ መሬት አጠቃቀም ዕቅድና ከዚህ ጋር የተያያዙ መረጃዎን እንድይዝና ለተጠቀሚው ተደራሽ እንዲሆን በማድረግ ምርትና ምርታማት እንዲያድግ ብሎም የአየር ንብረት ለውጥን ለመመከት የራሱን ከፍተኛ ሚና የሚጫወት ይሆናል።

የአነስተኛ መስኖ ሽፋንና አጠቃቀም ማሳደግ

የመስኖ ውሃ በበቂ መጠን ማቅረብና አጠቃቀሙን ከማሻሻል አንጻር በአገራችን ዋነኛ የመስኖ ውሃ ምንጭ ከሆኑት የዝናብ፣ የከርሰ-ምድርና የገፀ-ምድር ውሃ የሚናገኘውን ውሃ ለአገራችን ተስማሚ በሆኑ ቴክኖሎጂዎች በመጠቀም ግብርናውን በተወሰነ መልኩ ከዝናብ ጥገኝነት በማላቀቅ በዓመት ሁለትና ከዚያ በላይ ጊዜ በማምረት ምርትና ምርታማነትን በከፍተኛ ሁኔታ ማሳደግ ይቻላል፡፡ የመስኖ ውሃ አቅርቦትና አጠቃቀምን ማሻሻል ተገቢ ባልሆነ የመስኖ ውሃ አጠቃቀም ምክንያት የሚከሰተውን የአፈር ጨዋማነትና ተያያዥ ችግሮች ከመፍታት ባሻገር ተፋሰስን መሠረት በማድረግ ለሚሠሩ የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠቃቀም ሥራዎች ውጤታማነት ጉልህ አስተዋፅዖ ያደርጋል፡፡

አዳዲስ የመስኖ አውታሮች ግንባታን በተመለከተ በበጀት ዓመቱ በማህበረሰብ የሚተዳደሩ በ2,870 ሄ/ር የሚያለሙ ነባር የመስኖ አውታሮች ላይ ማሻሻያ የሚደረግ ሲሆን፣ በሌላ በኩል ደግሞ በቁጥር 193 አዳዲስ በማህበረስብ የሚተዳደሩ የመስኖ አውታሮችን፣ 77 ሺህ በቤተሰብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የዉኃ አማራጮችን ለምሳሌ የቅርብ ከርሰ ምድር ጉድጋድ (Shallow Wells) ዉኃ ቁፋሮ፣ የቤተሰብ ኩሬ ቁፋሮ (Family Ponds) ፤በአነስተኛ ፓምፕ ከወንዝ ጠላፋ እና የዝናብ ውሃ ማሰባሰብ) የመሳሰሉ ሥራዎችን ለማካሄድ፤ በእነዚህ የዉኃ አማራጮች የሚለማ 28.7 ሺህ ሄ/ር የእርሻ መሬት ለመስኖ ዝግጁ የማድረግ ሥራ በትኩረት ይሰራል፡፡

የመስኖ አውታሮች እድሳትና ጥገና ሥራዎችን በተመለከተ በተለያዩ ምክንያቶች ተበላሽተው አገልግሎት የማይሰጡ ወይንም ከአቅማቸው በታች አገልግሎት የሚሰጡ የመስኖ አውታሮችን እድሳትና ጥገና በማካሄድ በሙሉ አቅማቸው አገልግሎት እንዲሰጡ በማድረግ የመስኖ ሽፋንን የማሳደግ ሥራ ይሠራል:: በበጀት ዓመቱም የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ አርሶ/አርብቶ አደር ቁጥር 114 ሺህ እንዲደርስ ይደረጋል::

የአፈር ለምነትንና ጤንነትን በዘላቂነት ማሻሻል

የአፈር ለምነትና ጤንነትን በዘላቂነት ለማሻሻል በ2015 በጀት ዓመት በትኩረት የምናከናውናቸው ተግባራት አሲዳማ አፈር የማከም፣ አለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ አፈር መረጃ ስርዓት መዘርጋት፣ ልዩ ትኩረት የሚሹ ለምሳሌ የኮትቻ እና ጨዋማ አፈር ዓይነቶችን ማከምና ምርታማነት ማሻሻል፣ የተፈጥሮ ማዳበሪያዎችን አጠቃቀም ማስፋት (ለምሳሌ ቨርሚ ኮምፖስት፤ ሕያዉ ማዳበሪያ፤ እቀባ እርሻ)፣ የኬሚካላ ማዳበሪያዎች ለአፈር ዓይነትና ለሰብሉ ፍላጎት በተመጣጠነ መልኩ መጠቀምን ማሳደግ፣ የአፈር ሀብት መረጃ ከተለያዩ ምንጮች በመሰብሰብ የአፈር ዓይነት ካርታ ለ45 ወረዳዎች

ማዘጋጀት፣ በተመረጡ ወረዳዎች መረጃ መሰብሰብና የአፈር ጨዋማነት ካርታ ማዘጋጀት፣ የአፈር አትላስ (መጽሐፈ-ካርታ) ዝግጅትን በማጠናቀቅ ለተጠቃሚው ተደራሽ ማድረግ፣ በተመረጡ ወረዳዎች መረጃ መሰብሰብና የአፈር አሲዳማነት ካርታ ማዘጋጀት፣ ብሔራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓትን (NSIS) ጥቅም ላይ በማዋል ማሻሻል፣ የአፈር ቅየሳና ካርታ ዝግጅት ጋይድላይን በማጠናቀቅ ጥቅም ላይ ማዋል እና በአፈር ቅየሳና ካርታ ዝግጅት ዙሪያ የክልሎችን አቅም መገንባት ዋና ዋናዎቹ ናቸው፡፡

የአፈር ለምነትና ጤንነትን በዘላቂነት ለማሻሻል 655,000 ሄ/ር መሬት የኮትቻ አፈርን በዘመናዊና በባህላዊ ዘዴ በማንጣፈፍ እንዲለማ ለማድረግ ፓኬጅ በማዘጋጀት ሥልጠና በመስጠት ተግባራዊ ይደረጋል፡፡ እንዲሁም በ300,000 ሄ/ር አሲዳማ አፈርን በኖረ ለመከም የግብርና ኖራ አቅርቦት ስርዓት በመዘርጋትና ተግባራዊ በማድረግ ጥረት ይደረጋል፡፡ በተጨማሪም ኬሚካል የአሲድ አፈር ማከሚያ ዘዴ በኦሮሚያ፣ በሲዳማ፣ በአማራ፣ በደቡብ ምዕራብ ህዝቦች እና በደቡብ ብ/ብ/ህዝቦች ክልሎች በ500 አርሶ አደሮች ማሳ ሰርቶ ማሳያ በመስራት ከግብርና ኖራ የተሻለ አማራጭ በአሲዳማ አፈር ማከሚያ ዘዴ ለመፈለግ ጥረት ይደረጋል፡ ፡የአሲዳማ፣ የኮትቻና የጨዋማ አፈር ልማት ረቂቅ የኤክስቴንሽን ፓኬጅ ሰነድ የተዘጋጀ ሲሆን፣ የህትመት ስራውን በማጠናቀቅ ወደ ስራ እንዲገባ ይደረጋል፡፡ የጨዋማ እና አሲዳማ አፈር ችግር ባሉባቸውና ክልሎች (አፋር፣ ሶማሌ፣ ኦሮሚያ፣ ደቡብ፣ ቤ/ጉ እና ጋምቤላ ክልሎች) የማስተዋወቅና የማስፋት ስራ ይከናወናል፡፡

የጥራጥሬ ሰብሎችን ምርታማነት ለማሳደግ እንዲቻል የህያው ማዳበሪያ በማምረትና በማሰራጨት 170,000 ሄ/ር መሬት የጥራጥሬ ሰብሎች በህየወ ማዳበሪያ እንዲለማ አስፈላጊው ድጋፍ ይደረጋል፡፡ በእቀባ እርሻ ቴክኖሎጂ 25,000 ሄ/ር መሬት እንድለማ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ መልኩ ቨርሚ ኮምፖስት በማዘጋጀት 12,500 ሄ/ር መሬት እንድለማ ይደረጋል፡፡

ሰው ሰራሽ ማዳበሪያ አጠቃቀምን በተመለከተ የማዳበሪያ ዓይነቶች (NPS, NPSB, NPSZn, NPSZnB እና UREA) ስፔሲፊኬሽን (Specification) ሰነድ በማዘጋጀት ማዳበሪያዎቹ በስፔስፊኬሽኑ መሰረት መገዛቱ አርሶ አደሩ ጥራት ያለው ማዳበሪያ እንድያገኝና ለአፈሩ ተገቢውን ንጥረ ነገር በመጨመር ምርትና ምርታማነትን ከማሳደጉም ባሻገር አርሶ አደሩ አላስፈላጊ ወጪ እንዳይዳረግ በትኩረት ይሠራል፡፡

የማዳበሪያ ጥራት ቁጥጥር መዋቅራዊ አደረጃጀት ሀገራዊ እና ዓለም አቀፋዊ የዳሰሳ ጥናታዊ ሰነድ ዝግጅትን በማጠናቀቅ በተመረጡ ክልሎች (ኦሮሚያ፣ አማራ፣ ደቡብ እና ሲዳማ) ተግባራዊ ይደረጋል፡፡ በ2014/15 ምርት ዘመን ለሚገዙ የማዳበሪያ ዓይነቶች (NPS, NPSB, NPSZn, NPSZnB እና UREA) እንዲሁም የአምስት ዓይነት ማዳበሪያዎች (NPS, NPSB, NPSZn, NPSZnB እና UREA) ስፔሲፊኬሽን በማዘጋጀ ጥራት ያለው ማዳበሪያ ለማቅረብ እንዲቻል ድጋፍ ይደረጋል፡፡ የማዳበሪያ ፍቱንነት ሙከራ ፕሮቶኮል (Fertilizer Efficacy Testing Manual-protocol) እና የማዳበሪያ ቴክኒክ

እና መማክርት ኮሚቴ የግኑኝነት መድረክ ለመፍጠር የሚያስችል የመነሻ መመሪያ ሰነድ ዝግጅትን በማጠናቀቅ ወደ ስራ እንዲገባ ይደረጋል፡፡

የአፈር ሀብት መረጃና የካርታ ሥራ ዝግጅት ተግባራትን በተመለከተ የአፈር ጤንነትንና ለምነትን በዘላቂነት ለማሻሻል ከመስክ፣ ከሳተላይት ምስል፣ እንዲሁም ከተለያዩ ምንጮች መረጃዎችን በማሰባሰብና በመተንተን፣ ሳይንሳዊ ሞዴሎችንና ጂኦ-ስፓሻል ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የአገሪቱ የአፈር ሀብትና ለምነት ካርታ ከማዘጋጀት አንፃር ለ6 ወረዳዎች የአፈር ጨዋማነት ካርታ በማዘጋጀት መረጃውን ለተጠቃሚው ተደራሽ እንዲሆን ይደረጋል፡፡ የአፈር ሀብት ዓይነት መለየት ለአፈር ጤንነትና ለምነት ማሻሻያ ተግባራት፣ የኮተቻ፣ አሲዳማና ጨዋማ አፈር ልማት መነሻ በመሆኑ በተመረጡ 45 ወረዳዎች የአፈር ዓይነት ካርታ የማዘጋጀት ሥራ ይከናወናል፡፡

የአፈር አትላስ (መጽሐፈ-ካርታ) ዝግጅትን በማጠናቀቅ ለተጠቃሚው ተደራሽ ማድረግ ለ18 ዋና ዋና የአፈር አይነቶች፣ ያላቸውን ስርጭት መጠን እና የሚሸፍነውን የመሬት ስፋት የሚያሳይ፣ የአፈሮቹን እምቅ አቅም ውስንነትና የሚያስፈልገዉን የአፈር አያያዝ እና አጠቃቀም ስርዓት የሚያሳይ 1 የአፈር አትላስ (መጽሐፈ-ካርታ) ይዘጋጃል፡፡ በበጀት ዓመቱ 1 የአፈር ቅየሳና ካርታ ዝግጅት ጋይድላይን በማጠናቀቅ ጥቅም ላይ ለማዋል በትኩረት ይሰራል፡፡ የአሲዳማ አፈርን ለማልማት እንዲረዳ በተመረጡ 300 ወረዳዎች የአፈር እና ተያያዥ መረጃ በመሰብሰብ የአፈር አሲዳማነት ካርታ በማዘጋጀት ለተጠቃሚው ተደራሽ እንዲሆን ይደረጋል፡፡

ብሔራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓትን (NSIS) ሥራዎችን በሚመለከት ከመስክ፣ ከሳተላይት ምስል፣ እንዲሁም ከተለያዩ ምንጮች የተሰበሰቡ የአፈርና ባዮፊዚካል መረጃዎችን በየፈርጁ ተደራጅተው በማዕከላዊ የአፈር መረጃ ቋት ማከማቸት ያስፈልጋል፡፡ ይህም ለቀጣይ ጥናትና ምርምር፣ ለእቅድና ፖሊሲ ዝግጅት፣ ለልማትና ኤክስቴንሽን ሥራዎች፣ እንዲሁም መረጃን የተመረኮዘ ወቅታዊ ውሳኔ ለመስጠት ያግዛል፡፡ ስለሆነም በበጀት ዓመቱ 1 ብሔራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓትን (NSIS) ጥቅም ላይ በማዋል የማሻሻል ሥራ ይሰራል ፡፡

የደን ልማትና ጥበቃ

ሀገራዊ የደን ሽፋንን ከማሳደግ አንጻር በበጀት ዓመቱ ያለውን 19.2 ሚ/ን ሄ/ር ነባር፣ የተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ ደን እንዲጠበቁ ድጋፍና ክትትል ማድረግ፣ 1 ሚ/ን ሄ/ር የተራቆተ የደን መሬት እንዲለዩ፣ እንዲከለሉ እና እንዲለሙ ድጋፍ ማድረግ፣ በደን የተሸፈነ መሬት ከ17.2% ወደ 20% ማሳደግ፣ 200

ቶን የዛፍ ዘር የማሰባሰብና የማሰራጨት ስራን መደገፍ፣ በ2014 የተደረሰበትን የቀርከሀ ደን 0.015 ሚ/ን ወደ 0.02 ሚ/ን ሄ/ር በማሳደግ እንዲለማ መደገፍ፣ ሀገራዊ የደን ሀብት ቆጠራ ሥራን 50% ማከናወን፣ የ5 ከተሞች የደን ልማትና አያያዝ እንዲሻሻል መደገፍ ስራዎች በትኩረት ይሰራሉ።

ከደን ጥበቃ አኳያ ለ0.2 ሚ/ን ሄ/ር ደን ማኔጅመንት ፕላን ማዘጋጀት፣ የደን እሳት መንስኤዎችን ለመለየት፣ የቅድመ ማስጠንቀቂያና መከላከያ አገልግሎት ስርዓት ለመዘርጋት የሚያስችሉ ሁለት ማንዋሎችን ማዘጋጀት፣ በደን ተባይ በሽታ የቅድመ መከላከያ እና መቆጣጠሪያ ማንዋል ማዘጋጀት፣ የደን ማኔጅመንት ፕላን ዝግጅት መመሪያ ማዘጋጀት፣ 2.16 ሚ/ን ሄ/ር የተፈጥሮ ደን አሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓትን ተግባራዊ ማድረግ፣ 0.2 ሚ/ን ቶን ከሰል ከሰው ሰራሽ ደንና ከደን ተረፈ ምርቶች በተሻሻለ ዘዴ እንዲመረት ክትትልና ድጋፍ ማድረግ በትኩረት ይሰራሉ።

የደን ሀብት አጠቃቀም ከማሳደግ አኳያ 250 ሚ/ን ብር ሮያሊቲ ክፍያ እንዲሰበሰብ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ 1.02 ሚ/ን/ቶን የደን ምርት ለሀገር ውስጥና ለውጭ ገበያ እንዲቀርብ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ ከደን ምርት ውጤት ኤክስፖርት 10 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር የውጪ ምንዛሬ እንዲገኝ ማድረግ፣ የደን ኢንተርፕራይዞችን እና ኢንዱስትሪዎችን ያለባቸውን ችግሮች መለየትና መደገፍ በትኩረት የሚሰሩ ይሆናል።

የብዝሀ ሕይወት ጥበቃ

የሀገራችንን የብዝሀ ሕይወት ሀብት ከማንበር አንጻር የብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ያሉበትን ይዞታ በመለየት በዘቦታና በኢዘቦታ 7,660 ዝርያ/ንዑስ ዝርያ/ናሙና/ ቀሰም ማንበር፣ በመስክ ጅን ባንክና አጸደ እጽዋት ደግሞ 9 በድምሩ 7,669 ዝርያ/ንዑስ ናሙና/ናሙና ቀሰም/ቦታ ማንበርና ለማንበር የሚያገለግሉ የመስክ ጂን ባንኮችና ዕፅዋት አፀዶች የማቋቋም ስራ ይከናወናል። የሀገሪቱን የብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች በማሰስና በመቃኘት ተለያይነትንና ስርጭትን፣ ዋጋማነትን እና የመመናመን አደጋዎችን በምርምር የመለየት ሥራና ከማከናወን አኳያ በአሰሳና ቅኝት የተደረገባቸው 110 ቦታዎች፣ ተለያይነትና ሥርጭት በ6,078 ናሙናዎች፣ ዓይነቴዎች፣ የዋጋማነት ጥናት ድግሞ በ5 ዝርያዎች በድምሩ 6,647 ዓይነቴዎች በምርምር የመለየት ሥራዎች ይከናወናሉ።
የሀገሪቱን ብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች በዘለቄታዊነት መጠቀም፣ ማበልጸግና ከሀብቱ የሚገኘውን ጥቅም ከማሳደግ አኳያ በበጀት ዓመቱ በ2 ወራሪ መጤ ዝርያዎች ላይ የተፅእኖ ግምገማ ማካሄድ፣ 20,000 ሄ/ር ከወራሪ መጤ ዝርያዎች ነፃ ማድረግ፣ 7 ልዩ ጠቀሜታ ያላቸውን

ሀገር በቀል ዝርያዎችን ለተጠቃሚዎች ማስተዋወቅ፣ 2 ባህላዊና ሀይማኖታዊ ዕውቀቶች ለዘለቄታዊ አጠቃቀም የማስተዋወቅ ሥራ ይሰራል። የአርክቦትና ጥቅም ተጋሪነት ሥርዓትን ተግባራዊ በማድረግ ሀገሪቱና ማህበረሰቦቿ ከብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ከሚገኘው ጥቅም ፍትሃዊና ሚዛናዊ ድርሻ ማግኘታቸውን ከማረጋገጥ አንጻር በበጀት ዓመቱ 103 (ለምርምር 100 እና ለጥቅም ተጋሪነት 3) የአርክቦት ፈቃድ የመስጠት፣ 200,000 ብር ከአርክቦት ከተደረጉ የጀነቲክ ሀብቶች ገቢ እንዲገኝ የማድረግ ሥራ ይሰራል።

2.4. የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት

በበጀት አመቱ ለሰፋፊ የኢንቨስትመንት እርሻዎች ክትትልና ድጋፍ የማድረግ፣ የሰብል፣ የእንስሳት ምርትና ምርታማነትን ሊያሳድጉ ሚችሉ የግብርና ግብአቶችን በመጠን፣ በአይነት፣ በጥራትና በወቅቱ ለአርሶ/አርብቶ አደሩ እንድቀርብ በማድረግ የምርት እድገት እንዲመጣ ማድረግ፣ ለውጪ ገበያ የሚቀርቡ የግብርና ምርቶችን በተመሳሳይ ሁኔታ እንዲቀርቡ በማድረግ የሀገሪቱን የውጭ ምንዛሬ ገቢ እንዲያድግ ማስቻል ነው።

የሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት

የሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት በመኸር በሰፋፊ እርሻዎች በ2014 ከተደረሰበት 884.8 ሺህ ሄ/ር ወደ 1,201 ሺህ ሄ/ር በማሳደግ 30.3 ሚ/ን ኩ/ል ምርት ለማምረት እና በመስኖ 87 ሺህ ሄ/ር መሬት በማልማት 2.8 ሚ/ን ኩ/ል ለማምረት የታቀደ ሲሆን፣ 145,000 ሄ/ር መሬት ለባለሀብቶች እንዲተላለፍ ድጋፍ የማድረግ፣ በክልሎች ለእርሻ ኢንቨስትመንት በጥናት የተለየና ለባለሀብቶች መተላለፍ የሚችል መሬት መረጃ ማሰባሰብና የማደራጀት፣ የመሬት ማስተላለፊያ መመሪያና ሌሎች ተጓዳኝ የሆኑ የህግ ማዕቀፎችን ከክልሎች ማሰባሰብና ማደራጀት፣ ባለሀብቶች መሬት ለማግኘት ማሟላት የሚገባቸውን መስፈርቶች ያካተተ ወጥ የሆነ መሬት ስታንዳርድ የማዘጋጀት ሥራዎች ይከናወናሉ።

የእንስሳት ኢንቨስትመንት

የእንስሳት ኢንቨስትመንትን ከማጠናከር አንጻር ለእንስሳት እርባታ ማዕከላት ቴክኒካል ድጋፍ በማድረግ የባለሃብቶችን ተሳትፎ አሁን ካለበት 1,148 ወደ 1,785 የማድረስ፣ የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ የስልጠናና ቴክኖሎጂ አቅርቦት ድጋፍን የማሳደግ፣ ከሚመለከታቸው ጋር ተቀናጅቶ በመስራት ያሉባቸው ተግዳሮቶች እንዲፈቱ የማድረግ፣ የገበያ ትስስር ማጠናከር፣ የመሰረተ ልማትና አገልግሎት አቅርቦት እንዲሻሻል የማድረግ ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ።

የግል ባለሀብቱን ምርትና ምርታማነት በማሳደግ ጥራቱና ደህንነቱ የተጠበቀ እንስሳትና የእንስሳት ምርት ለገበያ እንዲቀርብ ከማድረግ አንጻርም በበጀት ዓመቱ 115,772 (ፍየል 117,448፣ በግ 44,363.20፣ ዳልጋ ከብት 42,921.20) የእርድ እንስሳት ለገበያ እንዲቀርብ ክትትልና ድጋፍ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ 228,240 የስጋ ዶሮ፣ ቁጥር፣ 31.84 ሚ/ን የዶሮ እንቁላል 18.3 ሚ/ን ሊትር ወተትና ሌሎች የእንስሳት ውጤቶች ለገበያ እንዲቀርቡ ይደረጋል፡፡

የሰብል ግብዓት አቅርቦት

የማዳበሪያ አቅርቦት በ2014 ዓ.ም ከተደረሰው 15.2 ሚ/ን ኩል በ2015 በጀት ዓመት ወደ 20 ሚ/ን ኩ/ል የአፈር ማዳበሪያ የማቅረብና 14 ሚ/ን ኩ/ል የማሰራጨት፤ ምርጥ ዘር በ2014 ከቀረበው 922 ሺህ ኩ/ል ወደ 1.5 ሚ/ን ኩ/ል የማሳደግ 1 ሚ/ን የማሰራጨት ሥራ ይሰራል፣ ለግብርና ግብዓት መግዣ የሚውል ብድር ብር ከ48.2 ቢ/ን ወደ 100 ቢ/ን በማሳደግ እና 2.0 ቢ/ን የአሜሪካን ዶላር ብድር የማመቻቸት ሥራ ይሰራል፡፡

የግብርና ግብዓት ስርጭትን ዉጤታማ ለማድረግ የህብረት ስራ ማህበራትን፤ የግብርና ግብአት ማሰራጫ ማእከላት፤ በክልልና በፌዴራል የሚገኙ ባለድርሻ አካላትን ስልጠና በመስጠት የመፈፀም አቅማቸዉ እንዲጎለብት ይደረጋል፡፡

የእንስሳትና ዓሳ ግብዓት አቅርቦት

በበጀት ዓመቱ በክልሎችና በፌዴራል ዝርያቸው የተሻሻለ የአንድ ቀን ጫጩት ከተደረሰበት 27.93 ሚ/ን ወደ 31.67 ሚ/ን ለተጠቃሚዎች በወቅቱና በተገቢው እንዲቀርቡ እና እንዲሰራጩ ማድረግ፣ 144 ሚ/ን ዶዝ ድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት ማቅረብና ማሰራጨት፣ 1.6 ሚ/ን ዶዝ አባላዘር ማቅረብና ማሰራጨት፣ 428,000 ሊትር የፈሳሽ ናይትሮጂን ማቅረብና ማሰራጨት፣ 10,672 የተሸሻሉ ክልስ ጊደሮች ማቅረብና ማሰራጨት፣ 5,446 የክልስ ኮርማዎች ማቅረብና ማሰራጨት፣ 43,362 የተዳቀሉ የበግ ኮርማዎች ማቅረብና ማሰራጨት፣ 4,658 የተዳቀሉ የፍየል ኮርማዎች ማቅረብና ማሰራጨት፣ 133,100 የሲንክሮናይዚንግ ሆርሞን እንዲቀርብና እንዲሰራጭ የማድረግ ስራዎች በትኩረት ይሰራል፡፡

የግብርና ወጭ ምርቶች ንግድ

የ2015 በጀት ዓመት የግብርና ወጭ ምርቶች ንግድ ግቦችን ለማስቀመጥ ባለፉት ዓመታት የነበሩ የምርት አቅርቦትና የውጭ ንግድ አፈጻጸም ሂደቶች፣ የ10 ዓመት ጠቋሚ ግቦች፣ በዕቅድ አመቱ

የሚኖሩ የምርት አቅርቦትና የገበያ አዝማሚያዎችን ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት የ2015 በጀት ዓመት ለወጪ ገበያ የሚቀርቡ የቡና ሻይና ቅማማ ቅማም፣ የሆርቲከልቸር ምርቶችና የእንስሳት ውጤቶች ታቅዷል፡፡

በበጀት ዓመቱ ለውጭ ገበያ የቀረቡ የቡና ሻይና ቅማማ ቅማም ምርቶች ቡና በ2014 ለገበያ ከቀረበ 302,762.33 ቶን በ2015 ወደ 360,144.49 ቶን ለማድረስ በገቢ በ2014 ከተደረሰበት 1,424.58 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ወደ 1,800.73 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ታቅዷል፡፡ ሻይ በ2014 ለገበያ ከቀረበ 997.61 ቶን በ2015 ወደ 1,879.39 ቶን ለማድረስ በገቢ በ2014 ከተደረሰበት 2.03 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ወደ 3.2 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ታቅዷል፡፡ ቅመማ ቅመም በ2014 ለገበያ ከቀረበ 7,677.24 ቶን በ2015 ወደ 14,896 ቶን ለማድረስ በገቢ በ2014 ከተደረሰበት 15.26 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ወደ 20.38 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ታቅዷል፡፡ በአጠቃላይ በቡና ሻይና ቅመማቅመም ከ311,436.85 ቶን ወደ 376,919.88 በማሳደግ ገቢን ከ1,441.87 ወደ 1,824.31 የአሜሪካን ዶላር ለማሳደግ ታቅዷል፡፡

ለውጪ ገበያ የቀረበ ሆርቲከልቸር ምርቶች (አበባ፣አትክልትና ፍራፍሬ) በ2014 ለገበያ ከቀረበው 326,917 ቶን ወደ 526,246.95 ቶን በገቢ ከ628.58 ሚ/ን ወደ 770.25 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ይሰራል፡፡

ለውጪ ገበያ የቀረቡ የእንስሳት ውጤቶችን በተመለከተ (የስጋና ተረፈ ምርት፣ ዓሳ ፣ማርና ሰም) በ2014 ለገበያ ከቀረበው ከ22,932.12 ወደ 26,985.88 ቶን፣ ወተት ከ805,595 ሊትር ወደ 1,120,716 ሊትር ለማድረስ በገቢ ከሁለቱም በ2014 ከተደረሰበት 120.64 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ወደ 137.82 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር ለማድረስ ይሰራል፡፡ በጠቅላለው ከላይ በተዘረዘሩት ሶስቱም ን/ዘርፎች በ2014 ከተገኘው 2,191.08 ሚ/ን ዶላር ወደ 2,732.38 ሚ/ን ዶላር ለማግኘት ታቅዷል፡፡

ክፍል ሶስት፡ ቁልፍ የስኬት መስኮች

3.1. ግብርና ኤክስቴንሽን

የግብርና ኤክስቴንሽንን ለማስፋፋት በሰብል ልማት፣ በተፈጥሮ ሀብት ልማትና ጥበቃ እና በእንስሳት ሀብት ልማት ዘርፍ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽነት 12,769 ሺህ ለማድረስ የታቀደ ሲሆን በዝርዝር አርሶአደር 10,854 ሺህ፤ አርብቶአደር 1,149 ሺህ፣ ከፊል አርብቶ አደር 766 ሺህ የማድረስ ሥራ ይሰራል፡፡

በሰብል ልማት፣ በተፈጥሮ ሀብት ልማትና ጥበቃ እና በእንስሳት ሀብት ልማት ዘርፍ፣ በሥርዓተ-ምግብ ተኮር ግብርና፣ በሥርዓተ ጾታ አሁን የተፈጠሩ ሞዴል አርሶ/አርብቶ አደሮች ሌሎች አርሶ/አርብቶ አደሮች በስራቸው እንዲይዙ እና እንዲያፈሩ በመከታተልና በመደገፍ የሞዴል አርሶ/አርብቶ አደሮች ቁጥር ወንድ ወንድ 3,103,601 ሴት 557,859 ወጣት 452,540 በድምሩ 4,114,000 እንዲደርስ ድጋፍ ይደረጋል፡፡ በተለዩ ክፍተቶች መሠረት በ11 ክልሎች እና ሁለት ከተማ መስተዳድሮች ለ36 (30% ሴቶች) ከክልል ደረጃ ሆኖ ከዞኖች 200 (30% ሴቶች) በድምሩ 236 ሰልጣኞችን (ለኤክስቴንሽን ኮሙኒኬሽን ዳይሬክተሮችና ባለሙያዎች) በግብርና ኤክስቴንሽን ስርዓት፣ ገበያ ተኮር ኤክስቴንሽን ስትራቴጂ፣ የብዙ ተዋናይ ኤክስቴንሽን አገልግሎት፣ በዲጅታል ኮሚኒኬሽን፣ ኢ-ለርንግ፣ በልማት አካላት ግንኙነት፣ በኮሙኒኬሽንና ፋሲሊቴሽን፣ ስቴክ ሆልደር ማኔጅመንት የአሰልጣኞች ስልጠና ይሰጣል፡፡ በተዘጋጀው የአርብቶ አደር ኤክስቴንሽን ሥርዓት እና በአርብቶ አደር የመስክ ትምህርት መመሪያ ላይ ለአፋር፣ ሶማሌ፣ ቤኒሻንጉል ጉሙዝ፣ ጋምቤላ፣ ደቡብና ኦሮሚያ አርብቶ አደር አካባቢዎች ለ300 (30% ሴቶች) ባለሙያዎች የግንዛቤ ፈጠራና ስልጠና ይሰጣል፡፡

3.2. የግብርና ቁጥጥር ሥራዎች

የግብርና ግብዓቶች ጥራትና ደህንነት ቁጥጥር ከማድረግ አኳያ የእንስሳት መድኃኒት ጥራትና ደህንነት ቁጥጥርና ኢንስፔክሽን ማካሄድ፣ የእንስሳት መኖ ጥራትና ደህንነት ቁጥጥርና እንስፔክሽን፣ የጸረ ተባይ ጥራት ቁጥጥርና ኢንስፔክሽን ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ:: ከላይ የተጠቀሱትን ውጤቶች ለማሳካት በበጀት ዓመት አኳያ የእንስሳት መድኃኒት ጥራትና ደህንነት ለማረጋገጥ በሀገር ውስጥ በሚመረተው 23 የተለያዩ የእንስሳት ክትባት መድኃኒት ምርት ናሙናዎች ላይ የጥራት፣ ደህንነትና የማረጋገጥ፣115 የእንስሳት የመድኃኒት አስመጪ ተቋማት እና 82 የእንስሳት የመድኃኒት አከፋፋይ ተቋማት፣ እንዲሁም በ4 የእንስሳት መድሃኒት አምራች ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን የማካሄድ ሥራ በልዩ ትኩረት ይሰራል፡፡

የእንስሳት መኖ ጥራትና ደህንነት ለማረጋገጥ የመኖ አምራች ድርጅቶች ለንግድ ዓላማ የተመረተ 120 የተቀነባበረ ወይም ምጥን የእንስሳት መኖ ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት የላቦራቶሪ የፍተሻ ቁጥጥር ሥራዎች የመከናወን፣ 25 የእንስሳት መኖ አስመጪ ተቋማት ተከታታይ ኢንስፔክሽን የማካሄድ፣ 10 የእንስሳት የመኖ አከፋፋይ ተቋማት ላይ እና 8 የእንስሳት የመኖ ጥሬ እቃ አምራች ተቋማት፣ እንዲሁም በ40 የእንስሳት የመኖ አምራች ተቋማት ላይ ተከታታይ ኢንስፔክሽን የማካሄድ ሥራ በትኩረት ይከናወናል፡፡

የጸረ ተባይ ጥራት ቁጥጥርና ኢንስፔክሽን በተመለከተ ለሰብል ልማት ተባይና በሽታ መከላከልና ለቤት ውስጥ ተባይ መከላከል አገልግሎት የሚውሉ አዳዲስ ፀረ ተባይዎች፣ ማዳበሪያዎች እና አግሮ ኬሚካሎች ጥቅም ላይ ከመዋላቸው በፊት ፍቱንነታቸው ወይም ውጤታማነታቸው እንዲረጋገጥ በመስክ እና የላቦራቶሪ ሙከራ እንዲሰራላቸው የማድረግ፣ ሙከራ በሚያከናወኑ የምርምር ማዕከላት እና ላቦራቶሪዎች እና ብቃታቸውን የመገምገም ዕውቅና የመስጠት ስራ ይሰራል፡፡ እያንዳንዱ የሙከራ ናሙና በወጣለት ቅደም ተከተል መሰረት እየተከናወነ ስለመሆኑ የመስክ ቅኝትና ኢንስፔክሽን ይደረጋል፡፡

ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ፀረ ተባዮች ወደ ሀገር ወስጥ ከመንጓዛቸው በፊት የተቀመጠላቸውን መስፈርት አሟልተው እንዲገቡ ለማድረግ የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ እንዲዘጋጅላቸው ይደረጋል፡፡ የግብርና ምርቶች ጥራትና ደህንነት ቁጥጥርና ኢንስፔክሽን ከማጠናከር አንጻር በበጀት ዓመቱ የእንስሳት ውጤቶች ጤንነት ጥራትና ደህንነት፣ የኤክስፖርት ሥጋና ለሀገር ውስጥ ፍጆታ የሚውሉ የእንስሳት ውጤቶች ጤንነት ጥራትና ደህንነት፣ ወደ ውጪ የሚላኩና ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዕዋትንና የዕፅዋት ውጤቶች ጤንነት ደህንንት ለማረጋገጥ በትኩረት ይሰራል፡፡
የእንስሳት ውጤቶች ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥን በተመለከተ በበጀት ዓመቱ የሥጋ ምርት ወደ ውጭ ሀገር ከሚላኩ ኤክስፖርት ቄራዎች በሚሰበሰበው 150 የሥጋ ናሙናዎች ላይ የመድኃኒት ቅሪትና የማይክሮባዮሎጂ ደህንነት የላቦራቶሪ ፍተሻ የቁጥጥር፣ ለ1.86 ሚ/ን እንስሳት የቅድመ ዕርድ ምርመራ ማካሄድ፣ 1.84 ሚ/ን እንስሳት የድህረ ዕርድ ምርመራ ማካሄድ፣ ለወጪ ገቢያ የሚቀርብ 28,000 ቶን ሥጋ ምርት ጤንነት ጥራትና ደህንነት የማረጋገጥ ሥራ ይከናወናል፡፡

የግብርና ቴክኖሎጂ ቁጥጥርን በተመለከተ የእንስሳት ልየታና ክትትል ቁጥጥር ስርዓት ማሳደግ የተቀባይ ሃገራትን መስፈርትን አሟልተው መቅረባቸውን መቆጣጠር እና የዕጽዋት ዝርያ ጥበቃ እና ዘር ቁጥጥር በበጀት ዓመቱ የማካሄድ ሥራዎች በትኩረት ይከነወናሉ፡፡ ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ ከተለያዩ የምርምር ተቋም ዩኒቨርስቲዎች የግል ኩባንያዎች የቀረቡ 100 የሰብል ዝርያዎችን በመስክ

እንዲገመገሙ ማስተባበር እና መገምገም፣ በእንስሳት ልየታና ምዝገባ ስርአት ተሳታፊና ተጠቃሚ የዳልጋ ከብት ኤክስፖርተሮች ከ38 ወደ 67 ማሳደግ፣ የበግና ፍየል ኤክስፖርተሮች ቁጥር ከ0 ወደ 28 ማሳደግ፣ በሥርዓቱ ያለፉ የዳልጋ ከብቶች ቁጥር 70,242፣ በጎችና ፍየሎችን ብዛት 318,397 ማድረስ ይሰራል።

የእንስሳትና እንስሳት ምርቶችን እና ተረፈ ምርቶችን ጤንነት ጥራትና ደህንነት በመቆጣጠር ሰርተፊኬት መስጠት፣ የእንስሳት ኳራንቲን ኢምፖርት ኤክስፖርት ኢንስፔክሽን ቁጥጥር አቅም የማሳደግ ሥራዎች በበጀት አመቱ በትኩረት የሚከናወኑ ይሆናል። ከላይ የተጠቀሱ ውጤቶችንም ለማሳካት 80 ሺህ የዳልጋ ከብቶች፣ 300 ሺህ በጎችና ፍየሎች፣ 50 ሺህ ግመሎች፣ 600 ሺህ አንድ ቀን ጫጩቶች፣ በኳራንቲን የቁጥጥር ስርአት ውስጥ አልፈው ሰተፍኬት እንዲያገኙ ይደረጋል።

ከላይ የተጠቀሱት ሥራዎች አገልግሎትና ፍላጎትን መሰረት ያደረጉ ስለሆኑ አገልግሎቱ እንደቀረበ የሚስተናጋድ ይሆናል።

3.3. ግብርና ምርምር ሥራዎች

በ2015 የበጀት ዓመት ግብርና ምርምር በምርምር ሙከራዎች፣ በቴክኖሎጂና መረጃ አቅርቦት፣ ለቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የሚሰጡ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች፣ የቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ፣ ቅድመ ማስፋፋት ሥራዎች እና የቴክኖሎጂ ብዜት ስራዎች፣ እንዲሁም ሌሎች ደጋፊ ስራዎች ይከናወናሉ። በ2015 በጀት ዓመት የምርምር ውጤቶች ለማውጣት በ71 የምርምር ፕሮግራሞች ስር የተነደፉ 2,359 የምርምር ሙከራዎችን በዋናው መ/ቤትና በ22 የፌዴራል ግብርና ምርምር ማዕከላት፣ እንዲሁም ከ30 ክልል የግብርና ምርምርና ከ15 ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ባለው ትብብር አማካኝነት ለማከናወን ታቅዷል።

የግብርና ቴክኖሎጂና መረጃ አቅርቦትን በተመለከተ ቀደም ሲል በተለያዩ የምርምር መስኮች በተጀመሩና በበጀት ዓመቱ ተከናውነው በሚጠናቀቁ የምርምር ተግባራትና መዳረሻ ውጤቶች ላይ የተመሰረቱ 113 ቴክኖሎጂዎች እና 489 መረጃዎች በድምሩ 602 ውጤቶችን እንደሚያቀርብ ታቅዷል። ቴክኖሎጅን ከማላመድ አኳያ ለአገሪቱ የግብርና ቀጠናዎች ተስማሚ የሆኑ ቴክኖሎጂዎችን በመደበኛ ፕሮግራም በምርምር ከማፍለቅ ጎን ለጎን ከውጭ ሀገር ያለቀላቸውን ቴክኖሎጂዎች በማስመጣትና በማላመድ በ2015 የበጀት ዓመት 93 (65 የሰብል፣ 4 የእፅዋት ጥበቃ፣ 3 የእንስሳት፣ 7 የግብርና ምህንድስና እና 14 የግብርና ባዮቴክኖሎጂ) ዝርያ/ቴክኖሎጂዎችን በማስመጣት የማላመድ ሥራ ይከናወናል።

ቴክኖሎጂን የማስፋት ሥራን በተመለከተ በ2015 የበጀት ዓመት የአርሶአደሩን፣ አርብቶ አደሩን፣ ከፊል አርብቶ አደሩን፣ የልማት ጣቢያ ሠራተኞችን፣ የግብርና ባለሙያዎችን፣ የዘር አባዦችን፣ እንዲሁም

በግብርና መስክ የሚሳተፉ የግል ባለሀብቶችንና ድርጅቶችን በቴክኖሎጂ ተደራሽ ለማድረግ ለ16,503 (12,557 ወንድና 3,946 ሴት) የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የቅድመ-ማስፋት ሥራዎችን ለማከናወን ታቅዷል፡፡ የቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች አቅም ከመገንባት አኳያ በ2015 በጀት ዓመት በቴክኖሎጂ አጠቃቀም፣ የአሰራር ዘዴ (አመራረት)፣ አያያዝ (እንክብካቤ)፣ በእንስሳት እና እፅዋት በሽታዎች ቅድመ መከላከልና ቁጥጥር ዘዴዎች በጠቅላላው ለ52,323 (36,677 ወንድና 15,646 ሴት) አርሶአደሮች፣ አርብቶ አደሮች፣ ከፊል አርብቶ አደሮች፣ የልማት ጣቢያ ሠራተኞች፣ የግብርና ባለሙያዎች፣ የዘር አባዦች፣ የግል ባለሀብቶች እና ከተለያዩ የልማት ድርጅቶች ለተውጣጡ አካላት የአቅም ማጎልበቻ ስልጠናዎች ለመስጠት ታቅዷል፡፡

በናሙና ምርመራና ትንተና አገልግሎት ከባለድርሻ አካላት የሚቀርቡ 20,000 የአፈር፣ የዕፅዋት፣ የውሃ፣ ወዘተ ናሙና የፊዚካል እና ኬሚካል ምርመራና ትንተና በማካሄድ ቀልጣፋ አገልግሎት መስጠት እና የክልል የአፈር ምርመራ/ምርምር ላቦራቶሪዎችን ማስተባበርና ድጋፍ መስጠት ታቅዷል፡፡

3.4. ግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት

የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት ማስፋፋትን በተመለከተ በቅድመ ምርት በድህረ ምርት የግብርና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂዎች ከ0.870 ሚ/ን ሄ/ር ወደ 3.3 ሚ/ን ሄ/ር ማሳደግ፣ የእርሻ መሬት ዝግጅት ማሽነሪ እና ቴክኖሎጂ አጠቃቀም ከ3.30 ሚ/ን ሄ/ር ወደ 4.3 ሚ/ን ሄ/ር ማሳደግ ስራ የሚሰራ ሲሆን፣ እነዚህን ውጤቶች ለማሳከት የግብርና ሜካናይዜሽን ባለሙያዎች በግብርና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂ አጠቃቀምና አያያዝ የእውቀትና የግንዛቤ መፍጠሪያ ስልጠና መስጠት፣ ልዩ ድጋፍ ለሚሹ ክልሎች በቅድመና ድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎች ላይ በአጠቃቀምና አያያዝ ዙሪያ ለባለሙያዎች፣ ለኦፕሬተሮችና የጥገና ቴክኒሻኖች ስልጠና መስጠት፣ የግብርና ሜካናይዜሽን ሀገራዊ ፖሊሲ ማዘጋጀት፣ የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት ለማስፋት የሚረዳ የፍኖታ ካርታ ሰነድ ማዘጋጀትና የስትራቴጂዉን ሰነድ የማሻሻል ስራ ማከናወን፣ የኦፕሬተሮችና የጥገና ቴክኒሺያኖች ማሰልጠኛ ተቋም ማቋቋሚያ ደንብ ዙሪያ የህግ ማዕቀፍ ማዘጋጀትና ማጸደቅ ስራዎች በትኩረት የሚከነወኑ ይሆናል፡፡

3.5. ህብረት ስራ ማህበራት

የኅብረት ሥራ ማህበራትን ከማጠናከር እና ከማዘመን አንጻር የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት እድገት በገጠር ከ48% በ4% በማሳደግ ወደ 52% እና በከተማ ከ26% በ3% በማሳደግ ወደ 29% ለማድረስ ታቅዷል፡፡ በሕብረተሰቡ ፍላጎት መሠረት በተጠኑና በተመረጡ የሥራ መስኮች ላይ 1,000 የተለያዩ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን፣ 3 የኅብረት ሥራ ዩኒየኖችን፣ 1 የኅብረት ሥራ

ፌዴሬሽን እና 1 የኅብረት ሥራ ሊግ ይደራጃል፡፡ 1.7 ሚ/ን ግለሰቦችን (50% ሴት እና 30% ወጣቶችን) የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት አባል ለማድረግ ይሰራል፡፡ የግብርና የገንዘብ ቁጠባና ብድር እና የሸማቾች መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን የዩኒዩን አባልነትን ከ44.8% ወደ 49.8% ለማሳደግ ይሰራል፡፡ የግብርና፣ የገንዘብ ቁጠባና ብድር እና የሸማቾች መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዬኖችን የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን አባል ለማድረግ አሁን ከደረሱበት 20% በ10% በማሳደግ ወደ 30% ለማድረስ ታቅዷል፡፡

ለአባሎቻቸው የላቀ አገልግሎት የሚሰጡ የኅብረት ሥራ ማህበራትን በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከተደረሰበት 45.5% በ0.5% በማሳደግ ወደ 46% ለማድረስ ታቅዷል፡፡ ለአባሎቻቸው የኅብረት ሥራ እና የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጡ በግብርና ዘርፍ ላይ የተደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት 15% በ5% በማሳደግ ወደ 20% ለማድረስ ታቅዷል፡፡

የኅብረት ሥራ ማህበራት የግብይት ተሳትፎ እና ድርሻ አንጻር በኅብረት ሥራ ማህበራት ቀርቦ የሚሠራጨውን የአፈር ማዳበሪያ (የግብርና ምርት ማሳደጊያ) ግብዓት ስርጭት ድርሻ በ2014 ከደረሰበት 98.35% ወደ 98.5% እና ፀረ-ተባይ፣ ፀረ-በሽታ፣ እንዲሁም ፀረ-ፈንገስ ከ581 ቶን ወደ 608 ቶን ለማድረስ ታቅዷል፡፡ በኅብረት ሥራ ማህበራት ተባዝቶ የሚቀርበውን ምርጥ ዘር መጠን 2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት 38,600 ቶን በ2,080 ቶን በማሳደግ በ2014 ዓመት መጨረሻ ወደ 40,680 ቶን ለማድረስ እና በዓመቱ 5 አዳዲስ የኅብረት ሥራ ማህበራት በምርጥ ዘር ብዜት ሥራ ላይ እንዲሳተፉ ለማድረግ ታቅዷል፡፡ የቅድመ እና ድህረ ምርት የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት የሚሰጡ ማሽነሪዎችን ቁጥር በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት 1,205 በ100 በማሳደግ ወደ 1,305 ለማድረስ ታቅዷል፡፡

100 የግብርና ቅድመ ምርት እና ድህረ ምርት የሜካናይዜሽን አገልግሎት የሚሰጡ አዳዲስ ማሽኖችን ለማቅረብ፣ 100 የኅብረት ሥራ ማህበራት በቅድመ እና ድህረ ምርት ሜካናይዜሽን አገልግሎት አቅርቦት ሥራ ላይ እንዲሰማሩ ለማድረግ እና 15 የግብርና ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዬኖች የቅድመ እና ድህረ ምርት የግብርና ሜካናይዜሽን የስልጠና፣ የጥገና እና የሰርቶ ማሳያ አገልግሎት እንዲሰጡ ለማድረግ ታቅዷል፡፡ የኅብረት ሥራ ማህበራትን የአገር ውስጥ የግብርና ምርቶች የግብይት ተሳትፎ እና ድርሻ በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት 22.3% በ5.7% በማሳደግ በ2015 ዓ.ም መጨረሻ ወደ 28% ለማድረስ በበጀት ዓመቱ 1.72 ሚ/ን ቶን ለሀገር ውስጥ ገበያ የግብርና ምርቶችን ለማቅረብ ታቅዷል፡፡

ይህንን ለማሳካት ነባር 7,000 መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት እና 1,000 አዳዲስ የኅብረት ሥራ ማህበራት በሀገር ውስጥ ግብይት ትስስር እንዲሳተፉ በማድረግ ውጤታማ ሥራ ለመስራት ታቅዷል፡፡ የኅብረት ሥራ ማህበራትን የውጭ ግብይት ድርሻ በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት በመጠን 7% ከነማካካሻው በ11% በማሳደግ 21% ማድረስ እና በዶላር (በገቢ) ከ5.3 ከመቶ ከነማካካሻው በ20.7% በማሳደግ ወደ 26% ለማድረስ ታቅዷል፡፡ የአግሮ ፕሮሰሲንግ ኢንዱስትሪ ውጤታማነትን ከማሳደግ እና

ከማስፋፋት አኳያ የግብርና ኅብረት ሥራ ማህበራት የአካባቢያቸውን ፀጋ መሠረት አድርገው የሚያቋቁሟቸውን የግብርና ምርት ማቀነባበሪያ ኢንዱስትሪዎች ቁጥር በ2014 ከተደረሰበት 1,719 በቁጥር በ74 በማሳደግ በ2015 በጀት ዓመት መጨረሻ ወደ 1,793 ለማድረስ ታቅዷል፡፡

74 የተለያዩ ከአነስተኛ እስከ ከፍተኛ ደረጃ ማቀነባበሪያ ፋብሪካዎችን ለማቋቋም እና የኅብረት ሥራ ማህበራት ለገበያ የሚያቀርቧቸው የግብርና ምርቶች ውስጥ 25% እሴት የተጨመረበት እንዲሆን ለማድረግ ታቅዷል፡፡ የኅብረት ሥራ ማህበራትን የመሠረተ ልማት አቅርቦት ለማሻሻል የገበያ ማዕከላት ግንባታን በ2 በማሳደግ 4 ለማድረስ ታቅዷል፡፡ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ቁጠባ እና ኢንቨስትመንት በተመለከተ በፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚሰበሰበው የቁጠባ መጠን በ2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት ብር 25.3 ቢ/ን በ5 ቢ/ን በማሳደግ በ2015 ዓ.ም መጨረሻ ወደ ብር 30.3 ቢ/ን በማድረስ የሚሰበሰበውን ሀገራዊ የግለሰብ ቁጠባ አሁን ከደረሰበት 7 በመቶ ድርሻ በ2% በማሳደግ በ2015 በጀት ዓመት መጨረሻ ወደ 9% ለማድረስ ታቅዷል፡፡

1.3 ሚ/ን (ሴት 43.2 በመቶ እና 22 በመቶ ወጣት) አዳዲስ የገንዘብ ቁጠባ እና ብድር የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላትን ለማፍራት፣ የገንዘብ ቁጠባና ብድር ያልተዳረሰባቸው አካባቢዎች ላይ ትኩረት በማድረግ 60 መሠረታዊ እና 1 የገንዘብ ቁጠባና ብድር የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዬን ለማቋቋም እና 95 የገንዘብ ቁጠባና ብድር የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማጠናከር ታቅዷል፡፡ በፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላት የሚቀርበውን የብድር መጠን እስከ 2014 ዓ.ም መጨረሻ ከደረሰበት ብር 28.85 ቢ/ን በ6 ቢ/ን በማሳደግ በ2015 ዓ.ም መጨረሻ ወደ ብር 32.85 ቢ/ን ለማድረስ ታቅዷል፡፡

በኅብረት ሥራ ማህበራት አማካኝነት በቋሚና እና በጊዜያዊ ለዜጎች የሚፈጠረውን የሥራ ዕድል በ2014 በጀት ዓመት መጨረሻ ከደረሰበት 2.9 ሚ/ን በ1.3 ሚ/ን በማሳደግ ወደ 4.2 ሚ/ን ለማድረስ ታቅዷል፡፡ በማምረት እና በአገልግሎት የሥራ ዓይነቶች ላይ በተደራጁ የተለያዩ የኅብረት ሥራ ማህበራት ተግባራት ላይ 97,500 ለሚሆኑ ዜጎች (ሴት 50% እና ወጣቶች 70%) ፣ በገንዘብ ቁጠባ እና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት 715,000 ሚ/ን ለሚሆኑ ዜጎች (ሴት 50% እና ወጣቶች 45%) ፣ እሴት በመጨመር ተግባር ላይ በተሰማሩ የኅብረት ሥራ ማህበራት 455,000 (ሴት 50% እና ወጣቶች 45%) ፣ እንዲሁም በሜካናይዜሽን አገልግሎት እና በሌሎች 32,500 ዋና ዋና የሥራ መስኮች (ሴት 5% እና ወጣቶች 60%) የሥራ እድል ለመፍጠር ታቅዷል፡፡

3.6. የግብርና ትራንስፎርሜሽን

የግብርና ትራንስፎርሜሽን በ2015 በጀት ዓመት በግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ክላስተር ትግበራ ሥር ከ14 በላይ የሚሆኑ ፕሮጀክቶችን እና 38 የሚሆኑ የተለያዩ የትንተና እና የፕሮጀክት ግምገማ ጥናቶችን ለመተግበር የታቀደ ሲሆን፣ አብዛኛው ዕቅዶች የሚተገበሩት በፌዴራል ደረጃ፣ በአምስት ክልሎች (ኦሮሚያ፣ አማራ፣ ደቡብ ብ/ብ/ሕ፤ ሲዳማ እና ትግራይ - በመንግስት ሲፈቀድ) ነው። የግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ክላስተር ስትራቴጂክ ዓላማዎችን ግምት ዉስጥ በማስገባት የአርሶ አደር ኑሮ ለማሻሻል፣ የምግብ ጥራት እና ዋጋ ተመጣጣኝነት ለማስጠበቅ፣ ከውጪ የሚገቡ ምርቶችን ለማስቀረት፣ ምርትን ወደ ውጪ ለመላክ እና ለማቀነባበር፣ በእርሻ እና ከእርሻ ውጪ የሆኑ የስራ እድሎችን ለመፍጠር ላይ ያተኮረ ነው።

በበጀት ዓመቱ በግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ክለስተር 3.6 ሚ/ን አርሶአደሮች ተጠቃሚ የማድረግ በምርት ክላስተር ደግሞ ወደ 2.44 ሚ/ን አርሶአደሮች ተጠቃሚ የማድረግ ሥራዎች ይሰራሉ። በግብርና ግብዓት የኩፖን ሽያጭ ሥርዓት ፕሮጀክት አማካይነት 6.5 ሚ/ን አርሶአደሮች የግብዓት ተጠቃሚ ይሆናሉ፣ 850 ሺህ አርሶአደሮች የግብዓት መግዣ ብድር ተጠቃሚ ይሆናሉ፣ በኤሌክትሮኒክስ የኩፖን ስርዓት አማካይነት 500 ሺህ የግብዓት ግብይቶች ይካሄዳሉ።

በ8028 የድምፅ ቅብብሎሽ ምላሽ ፕሮጀክት 500 ሺህ አዲስ ተጠቃሚዎች ተደራሽ ይሆናሉ፣ የግንዛቤ ፈጠራን እና የሁሉን አቀፍ የማህበረሰብ መድረሻ የንቅናቄ ስራዎችን ተግባራዊ በማድረግ 4 ሚ/ን አዲስ ጥሪዎች ይመጣሉ። ከላይ የተጠቀሱት ሥራዎች አገልግሎትና ፍላጎትንና የተገኘ ሀብትን መሰረት ያደረጉ ስለሆኑ አገልግሎቱ እንደቀረበ የሚስተናጋድ ይሆናል።

የታዳሽ ሃይል መስኖና ዘርፈ-ብዙ ልማት ምርታማነት ፕሮጀክት ከ1,200 ሄ/ር በላይ በመስኖ ለማልማት የታቀደ ሲሆን፣ ተጠቃሚ አርሶአደሮችና ወጣቶች ከሚዘረጋው የኤሌክትሪክ መስመር ለፍጆታና ለትንንሽ ቢዝነሶች መጠቀም የሚችሉበት ሁኔታ ይመቻቻል። በተጨማሪም ከሚወጣው ዉሃ ለመጠጥና ከቤት ውስጥ ፍጆታ ይጠቀማሉ። ፕሮጀክቱ በነዳጅ የሚሰሩ የዉሃ ፓምፖችን በፀሃይ ሃይል በሚሰሩ በመተካት የካርቦን ልቀትን ለመቀነስ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ዘር ስርዓት ላይ የሚሠሩ ተቋማት የማጠናከር ፕሮጀክት የፌዴራልና የተመረጡ የክልል ምርምር ማዕከላትን በመነሻ ዘር ምርት፤ ጥራትና ቁጥጥር እንዲጠናከሩና በአለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ያደርጋል።

ክፍል አራት ፡- ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች

4.1. ምግብ ዋስትና

ሥር የሰደደ የምግብ ችግር ያለባቸውን 7.9 ሚ/ን ቤተሰቦች ድጋፍ ከማድረግ አኳያ የምግብ ክፍተት ለመሙላት ወቅቱን በጠበቀ የምግብና የገንዘብ ክፍያ ለማድረግ የሚያስችል ሃብት ማሰባሰብ እና ለክልሎች በወቅቱ መላክ፣ ወቅታዊና ተመጣጣኝ ክፍያ ለመፈጸም የሚያስችል የክፍያ ስርዓት መዘርጋት፣ በመ'ክር እና በልግ ጥናት ውጤት መሰረት ለተጨማሪ ወራት ድጋፍ ይደረጋል፡፡ ለ7.9 ሚ/ን ልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ተጠቃሚዎች በቂ እና ወቅቱን የጠበቀ ክፍያ በመፈፀም የምግብ ክፍተት ለፕሮግራሙ ማስፈፀሚያ የሚሆን ብር 5,480,482,769 ለክልሎች በማስተላለፍ ክፍያ እንድፈፀም የቅርብ ክትትል እና ድጋፍ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ የምግብ እህል ክፍያ ተጠቃሚ ወረዳዎች መጓጓዝ የሚገባው የምግብ እህል ወቅቱን ጠብቆ እንዲጓጓዝ ጥያቄውን ለብሔራዊ አደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን በማቅረብ አፈፃፀሙን በተቀናጀ መልኩ ክትትል ይደረጋል፡፡

ሰብዓዊ ድጋፍ ለሚሹ (የዕለት ደራሽ) ተጠቃሚዎች ክፍያ የሚውል ገንዘብ እህል ወደ ክልሎች የመላክ እና በወቅቱ ለተጠቃሚዎች ደርሶ መከፋፈሉን የመከታተል እና ወቅታዊ የሆኑ መረጃዎችን በማሰባሰብ፣ በማደራጀትና በመገምገም ሪፖርት ለሚመለከተው በተገቢው ጊዜ እንድቀርብ ይደረጋል፡፡ አቅምን ያገናዘበ እና ተገቢ የሆነ የቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያ አገልግሎት ለቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያ ተጠቃሚዎች የማቅረብ ተግባራትን በፕሮግራሙ የታቀፉ ቤተሰቦችን ዘላቂና ቀጣይነት ባለው መልኩ የኑሮ ሁኔታቸውን ለማሻሻል እንዲቻል 204,600 (102,300 ሴት) የፕሮግራሙ ተጠቃሚዎችን በቤተሰብ ደረጃ ጥሪት እንዲገነቡ ብድር የማመቻቸት ሥራዎች በትኩረት ይሠራል፡፡ በተመሳሳይ መልኩ ለ40,920 የድሃ ድሃ ለሆኑ የፕሮግራሙ ተጠቃሚዎች ጥሪት መገንባት የሚያስችላቸውን የአንድ ጊዜ የጥሪት መገንቢያ የፋይናንስ ድጋፍ ማድረግና አፈፃፀሙን ከባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት ክትትል ይደረጋል፡፡

የልማታዊ ሴፍትኔት ፕሮግራም የመፈፀም አቅም ለማሳደግ የፕሮግራም ማኔጅመንት ኢንፎርሜሽን ስርዓት ግንባታ በአዳዲስ 300 ወረዳዎች ለማልማትና ወደ ተግባር የማስገባት ሥራዎች ይሠራሉ፡፡ ከዚሁ ጋር በተያያዘም ፕሮግራሙ በሚተገበርባቸው ወረዳዎች የክፍያ ስርዓቱን ለማቀላጠፍ የፔሮልና አቴንዳንስ-ሽት ሶፍትዌር በ2014 ዓ.ም ወደ ፕሮግራሙ ለተቀላቀሉ 77 አዳዲስ ወረዳዎች ሙሉ በሙሉ እንዲጠቀሙ ይደረጋል፡፡ በ2015 በጀት ዓመት የወረዳ የመረጃ መረብ ግንኙነት በ200 የልማታዊ ሴፍቲኔት የገጠር ወረዳዎች የማስፋፋት ሥራ ተግባራዊ ይደረጋል፡፡ የፕሮግራሙ

ተጠቃሚዎችን ክፍያ ይበልጥ ወቅታዊነትና ተዓማኒነት እንዲኖረው ለማድረግ የኤሌክትሮኒክስ ክፍያ አገልግሎትን በ27 ወረዳዎች እንድስፋፋ ይደረጋል፡፡

ፕሮግራሙ ተጠቃሚዎች በህብረተሰብ ተሳትፎ የማህበረሰብ የልማት ስራዎች በማከናወን የወል ጥሪት እንዲገነቡ የማድረግ ሥራዎች ፕሮግራሙ በሚተገበርባቸው ወረዳዎች የተፈጥሮ ሀብትን በመጠበቅና በመንከባከብ የማህበረሰቡን የወል ጥሪት በመስራት በዘላቂነት የምግብ ዋስትና ችግርን ለመፍታትና ለመቀነስ እንዲያስችል የሚከናወኑ የማህበረሰብ የልማት ስራዎች በፕሮግራሙ ማስፈፀሚያ ማንዋል መሰረት የስርዓተ ፆታ፣ ማህበራዊ ጉዳዮችን እና የስርዓተ-ምግብን አካተው መተግበራቸውን ክትትል በማድረግ በማረጋገጥ የሚከናወኑ የማህበረሰብ የልማት ስራዎች ለቤተሰብ ኑሮ ማሻሻያና ለስርዓተ-ምግብ ፕሮግራም አስተዋፅኦ በሚያደርጉበት አግባብ እንዲተገበሩ ይደረጋል፡፡ ከለጋሾች ጋር በጋራ በመሆን እንዲሁም ኮሮና ቫይረስ መከላከልን ከግምት ውስጥ በማስገባት የመስክ ጉብኝት በማድረግ በልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም አፈጻጸም ሂደት ለሚከሰቱ ችግሮች አፋጣኝ ምላሽ ለመስጠት የፕሮግራሙ አተገባበር መመሪያ እና በሌሎች ተዛማጅ ርእሶች ላይ ለፌዴራልና ለክልል ባለሙያዎች የአቅም ግንባታ ሥልጠና ይሰጣል፡፡

ለፕሮግራሙ ተጠቃሚዎች የተመደበውን ገንዘብና የምግብ እህል በወቅቱ ለተጠቃሚዎች ደርሶ መከፋፈሉን የመከታተል እና ወቅታዊ የሆኑ መረጃዎችን በማሰባሰብ፣ በማደራጀትና በመገምገም ሪፖርት ለሚመለከተው በተገቢው ጊዜ እንድቀርብ ይደረጋል፡፡

4.2. ምግብና ስርዓተ-ምግብ

የምግብና ስርዓተ ምግብ በሁሉም የስራ ዘርፎች ተካቶ እንዲተገበር ከማድረግ አኳያ አምስት በምርምር የወጡ በምግብ ንጥረ ነገር የተሻሉ ዝርያዎችና የድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎችን በተለያ መገናኛ ዘዴዎች ማስተዋወቅ፤ በዩኒቨርስቲዎች፣ በምርምር ተቋማት፣ በአጋር አካላት እና በግል ዘርፉ የተሰሩ ሶስት ሥ/ም/ተ/ግብርና ቴክኖሎጂዎች የመለየት፣ የማህበረሰቡን የምግብ ደህንነት አያያዝ ላይ አንድ የዳሰሳ ጥናት በማካሄድ የባህሪ ለውጥ አምጪ መረጃዎች ማዘጋጀትና በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች የማስተዋወቅ፣ በምግብ ደህንነት ዙሪያ በየደረጃው ለሚገኙ ውሳኔ ሰጪ አካላት እና ማህበረሰብ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሶስት የንቅናቄ ስራዎች በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች ለመፍጠር ታቅዷል፡፡

የግብርና ምርቶች የምግብ ደህንነት እና ጥራት መመሪያ እና በአትክልትና ፍራፍሬ የተሰባጠረ አጠቃቀም መመሪያ ለማዘጋጀት፣ ለሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና ሞዴል መንደር የአርሶ/አርብቶ አደር የማሰልጠኛ ማኑዋል ለማዘጋጀት ታቅዷል፡፡

ከ2016 እስከ 2020 የተተገበረው የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና ስትራቴጂ የትግበራ የዳሰሳ ጥናት ለማካሄድ፣ እናቶችና ህጻናት የምግብ ስብጥር ጥናት ማካሄድ፣ በሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና የተሰጡ ሥልጠናዎች ያመጡትን ለውጥ ዳሰሳ ለማካሄድ ታቅዷል፡፡

በሀገር አቀፍ በአዲስ በወጣው የአመጋገብ መመሪያ፣ በሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና ጽንሰ ሀሳብ ለሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት የአቅም ግንባታ ስልጠና መስጠት ሥራ የሚከናወን ሲሆን፣ በግብርናው ዘርፍ የምግብና ሥርዓተ ምግብ አፈጻጸም ላይ ድጋፍና ክትትል ማድረግና የመደገፍ ሥራዎች ይከናወናሉ፡፡

4.3. የሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ

የሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ የስርዓተ ጾታና የኤች አይቪ ጉዳይን በሁሉም የስራ ዘርፎች ተካቶ እንዲተገበር ከማድረግ አኳያ በየስራ ክፍሎች፣ ፕሮግራሞች/ፕሮጀክቶችና ተጠሪ ተቋማት እቅዶች የሴቶች፣ ህፃናትና የወጣቶች ጉዳዮች አካቶ እንዲተገብሩ ይደረጋል፡፡ የህፃናት ማቆያ ማዕከል በማጠናቀቅ ወደ ስራ ማስገባት፣ በገጠር በሚፈጠሩ የስራ ዕድሎች ሥራ አጥ ሴቶች እና ወጣቶች ተጠቃሚነት ለማሳደግ ድጋፍ ማድረግ፣ የሴቶችን ጊዜና ጉልበት የሚቆጥቡ የግብርና ቴክኖሎጂዎችን የማፈላለግ፣ የመለየት፣ የማስተዋወቅና የማስፋት ስራ ለመስራት ታቅዷል፡፡

በዚሁም መሰረት በተቀናጀ የተፈጥሮ ሃብት ልማት፣ ጥበቃ፣ በሰብል ልማት፣ በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት፣ በአርብቶ አደር አካባቢ ልማት፣ እንዲሁም በግብርና ምርቶች ግብይት ሴቶች ወጣቶችና ለሌሎች የህብረተሰብ ክፍሎች ያላቸውን ተሳትፎና ተጠቃሚነት በክትትልና ድጋፍ በየክልሎቹ የማረጋገጥ ሥራ ይሰራል፡፡ በገጠር መሬት ምዝጋባና ሰርተፊኬት አሰጣጥ የሴቶችና ወጣቶች ተጠቃሚነት፣ ወላጆቻቸውን ያጡ ህጻናት የወላጆቻቸውን መሬት ለማስተዳደር ያለቸውን መሰረታዊ መብት ከማስጠበቅ አኳያ እየተከናወኑ ያሉ ተግባራትን መከታተልና የመደገፍ ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ፡፡

ከላይ የተጠቀሱ ሥራዎችን ለመተግበር ያመች ዘንድ በተለያየ ደረጃ በአጠቃላይ ለ1,500 የፌዴራል፣ ክልል አመራሮች፣ ባለሙያዎችና ባለድርሻ አካላት በተለያዩ ርዕሶች ዙሪያ ስልጠና ይሰጣል፡፡ የባለድርሻ አካለት የጋራ መድረክ ማዘጋጀት እና ልምድ ልውውጥ ሥራዎች በልዩ ትኩረት የሚሰሩ ይሆናል፡፡ የሴቶች ወጣቶችና ህጻናት ማከታት ስራዎች ትግበራ ላይ በክልሎች እና በተጠሪ ተቋማት ድጋፍ እና ክትትል የማድረግ ሥራዎች በትኩረት ይሰራሉ፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ የኤች አይ ቪ ኤድስ በዘርፈ ብዙ ጉዳዮች ተካቶ ይተገበራል፡፡ የተለያዩ የፀረ-ኤችአይቪ መልእክት የያዙ መልእክቶችን በየሩብ አመቱ በመስሪያ ቤቱ ድረ ገጽ የማስተላለፍ፣ የኤች አይቪ መልእክቶችን የያዘ ፖስተርና ባነር ማሳተምና

ለተጠሪ ተቋማት የማስራጨትና ሥራዎች ይከናወናሉ፡፡ ለ2,500 የኤች አይቪና የአባላዘር በሽታ መልእክቶችን የያዘ ብሮሸር ማሳተምና ለተቋሙ ሰራተኞች ለተጠሪ ተቋማትና ለክልሎች ይሰራጫል፡፡ በተቋሙ ለሚገኙ 900 ሰራተኞች የኤችአይቪ ግንዛቤ ማስጨበጫ ስልጠና ለሚኒስቴሩ ተጠሪ ከሆኑ ተቋማት፣ ኮሌጆችና ከሁሉም ክልሎች ጋር የጋራ መድረክ በማዘጋጀት የፀረ-ኤች አይ ቪ/ ኤድስ አፈጻጸም ግምገማ ማካሄድ እና እቅድን የጋራ የማድረግ ሥራ ይሰራል፡፡ የኤች አይቪ ቫይረስ በደማቸው የሚገኘውን ሰራተኞች ከመደገፍ አንጻር በተቋማችን ሠራተኞች በተቋቋመው የኤድስ ፈንድ ቫይረሱ በደማቸው ላለባቸው 14 ሠራተኞች እና ወላጆቻቸውን በኤድስ ምክንያት ላጡ 7 ህጻናት በየወሩ የገንዘብ ድጋፍ የማድረግ፣ የኤች አይቪ በደማቸዉ ዉስጥ ለሚገኝ 14 የመስሪያ ቤቱ ሰራተኞችና ወላጆቻቸውን በኤድስ ምክንያት ላጡ 7 ህጻናት በየሩብ አመቱ የምክር አገልግሎት የመስጠት ሥራ በትኩረት ይከናወናሉ፡፡

4.4. አካባቢና አየር ንብረት ለውጥ

ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚ ግንባታ ስራዎችን በሁሉም የስራ ዘርፎች ተካቶ እንዲተገበር ማድረግ፣ የአየር ንብረት ለውጥ ተጽዕኖዎችን የሚቀንሱ የማጣጣምያና የማስተሰርይ እንዲሁም ዝቅተኛ የካርበን ልቀት ያላቸው ቴክኖሎጂዎች ከተተገበረባቸው የእርሻ ማሳዎች ላይ 3.67 ሚ/ን ሜትሪክ ቶን የሙቀት አማቂ ጋዝ ልቀት መቀነስ፡፡ የተቀናጀ የተፈጥሮ ሀብት ልማት ጥበቃና አጠቃቀም በማከናወን የካርቦን ልቀት በ2.70 ሚ/ን ሜትሪክ ቶን እና የእንስሳት ልማት ዘርፍ ከአየር ንብረት ለውጥ ጋር የተጣጣሙ፣ የእንስሳትን ምርትና ምርታማነትን የሚጨምሩ ስራዎችን በማጎልበት የካርቦን ልቀት በ4.313 ሚ/ን ሜትሪክ ቶን በመቀነስ፤ በ2014 በጀት ዓመት ከተቀነሰው 10.95 ወደ 15.68 ሚ/ን ሜትሪክ ቶን ለማድረስ ይሰራል፡፡

በተጨማሪም የግብርና ኢንቨስትመንት ፕሮጀክቶች የአካባቢ እና ማህበራዊ ደህንነትን እንዲያረጋግጡ ማድረግ፣ በግብርና ሚኒስቴር የሚተገበሩ የልማት ፕሮጀክቶችን/ፕሮግራሞችን የስራ እንቅስቃሴ ከአየር ንብረት ለውጥ ጋር ተጣጥሞ እንዲተገበርና የአካባቢና ማህበራዊ አያያዝ ማእቀፍ የመተግበር ስራዎች የተጠናከረ የክትትል እና ድጋፍ በማድረግ ይተገበራሉ፡፡

ከላይ የተጠቀሱ ሥራዎችን ለመተግበር እንዲቻል በተለያየ ደረጃ የአቅም ግንባታ ሥልጠናዎች የመስጠት፣ የመስክ ክትትልና ድጋፍ የማካሄድ እና የባለድርሻ አካለት የጋራ መድረክ ማዘጋጀት ሥራዎች በትኩረት የሚሰሩ ይሆናል፡፡ ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚ ግንባታ ስራዎች በክልሎች፣ በዘርፎችና ተጠሪ ተቋማት እቅድ የማከታትና የመተግበር እና የድጋፍ ና ክትትል ሥራዎች በተለየ ትኩረት ይሰራሉ፡፡

4.5. የግብርና ዘርፍ ሥራ ዕድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት

የግብርና ዘርፍ የስራ እድል ፈጠራን በተመለከተ የስራ ፈላጊ ዜጎችን ኢኮኖሚያዊ ተጠቃሚነት ከማጎልበት አንፃር በ2014 በጀት ዓመት ከተፈጠረው1,045,424 በ2015 ወደ 1,381,842 (960,921 ወይም 50% ሴቶች) በማሳደግ ሥራ ፈላጊ ዜጎችን በግብርና ዘርፍ በተለያዩ የገ ቢ ማስገኛ ሥራ መስኮች ማለትም በሰብል ማምረት፣ በአትክልትና ፍራፍሬ፣ በእንስሳት እርባታ/ልማት፣ በእንስሳት መኖ ልማት፣ በዓሳ ማስገር፣ በንብ እርባታ፣ በሀር ልማት እና በሌሎች ግብርና-ነክ ሥራ መስኮች የሥራ ዕድል ለመፍጠር በትኩረት ይሰራል። ከዚህ ከሚፈጠረው ሥራ ዕድል ውስጥ 80% በቋሚ እና 20% በጊዜያዊ ይሆናል።

የግብርና ኢንተርፕራይዞችን በተለያዩ በድጋፍ ፓኬጆች ከማጎልበት አንፃር በ2014 ከተደረሰበት 1,854,825,072 ብር ወደ 2,404,451,996 በማሳደግ የብድር አገልግሎት በማመቻቸት 24,040 አንቀሳቃሽ ያቀፈ 2,404 ኢንተርፕራይዞችን ተጠቃሚ ይደረጋል። የመሬት አቅርቦት 29,443 ሄ/ር መሬት ለ294,428 አንቀሳቃሾችን ያቀፈ 29,443 ኢንተርፕራይዞችን ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያደርጋል። በተመሳሳይ መልኩ 22,573 አንቀሳቃሾችን ያቀፈ 2,257 ኢንተርፕራይዞችን በሼድ አቅርቦት ተጠቃሚ ይደረጋል። የገበያ ትሥሥር ከማጠናከር አንፃር ብር 3,737,835,852 በብድር መልክ በማመቻቸት 186,890 አንቀሳቃሾችን ያቀፈ 18,689 ኢንተርፕራይዞች ተጠቃሚ እንድሆኑ ይደረጋል። በተጨማሪም ከንግድ ልማት አገልግሎት ለ159, 057 ኢንተርፕራይዞች ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይመቻቻል።

የመፈፀምና የማስፈፀም አቅም ለማጎልበት በክልሎች እና በፌዴራል ደረጃ ለ2,810,000 ለተለየዩ የህብረተሰብ ክፍሎች በግብርና ዘርፍ ለሚፈጠሩ ሥራ ዕድሎች ዙሪያ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥልጠና ይሰጣል። በግብርና ዘርፍ የሚሳተፉ 1,070,385 ስራ ፈላጊዎችን መለየትና የመመዝገብ ሥራዎች በተለየ ትኩረት ይሠራል።

የጥናትና የመረጃ ተደራሽነትን ከማሳደግ አንፃር የአካባቢን እምቅ ሃብት መሰረት ያደረገ በግብርና ሥራ መስክ የስራ እድል ሊፈጥሩ የሚችሉ አማራጮችን በጥናት መለየት፣ በጥናት የተለዩት መረጃዎችን ማደራጀት እና ተንትኖ መያዝ፣ እንዲሁም ሰፊ የስራ ዕድል የሚፈጥሩ አቅሞችን በሁሉም ክልሎች እና ከተሞች በጥናት ተለይቶ ምክረ-ሀሳብ በማቅረብ ተግባራዊ ይደረጋል።

የከተማ ግብርና ልማትን በተመለከተ በመንግስት ከፍተኛ ትኩረት ተሰጥቶ እንዲተገበር ድጋፍ እየተደረገ ይገኛል። በዚሁ መሰረት በበጀት ዓመቱ የከተማ ግብርና ልማትን በሁሉም ከተማ አስተዳደሮችና ክልሎች ለመተግበር ወሳኝ እየሆነ በመምጣቱ የከተማ ግብርና መዋቅር እንዲደራጅ የመከታተልና የመደገፍ፣ የከተማ ግብርና ልማት ዘርፍ ችግሮች እና እድሎች በጥናት የመለየት፣ የከተማ ግብርና እክስቴንሽን ማኑዋል ማዘጋጀትና ለክልሎች እና ከተማ አስተዳደሮች ተደራሽ

የማድረግ፣ የከተማ ግብርና ስትራቴጂ በአዲስ መልክ ማዘጋጀት፣ ለከተማ ግብርና ተስማሚ የሆኑ ሞዴል የቢዝነስ ፕላኖችን እና ፓኬጆች ማዘጋጀት እንዲሁም የከተማ ግብርና ልማት ዘርፍ የተለያዩ ድጋፍና የግብዓት አቅርቦት መመሪያዎች የማዘጋጀት ሥራዎች በተለየ ትኩረት ይሰራሉ።
በእንስሳት ልማት ማለትም የወተት ምርት 230.05 ሚ/ን ሊትር፤ የስጋ ምርት 94.2 ሺህ ቶን፣ የእንቁላል ምርት 768.41 ሚ/ን፣ የአሳ ምርት 10,150 ኪሎ ግራም ይመረታል። በሰብልና ሆርቲካልቸር ልማት የተለያዩ የአትክልት ምርት 63.07 ሺህ ቶን፣ በፍራፍሬ 17.22 ሺህ ቶን እና በሰብል ምርት 55.46 ሺህ ቶን የሚመረት ይሆናል። በተጨማሪም 173.7 ሺህ ቶን ኮምፖስት እና 1.61 ሚ/ን የተለያዩ የችግኝ ዝርያዎች የሚፈሉና የሚሰራጩ ይሆናል።

4.6. የአርብቶ አደር ክልሎች የሚሠጡ ድጋፎች

በልዩ ሁኔታ ድጋፍ ለሚሹ አርብቶ አደር ክልሎች የሚሰጡ የግብርና አገልግሎቶች በሚመለከታቸው የስራ ክፍሎች ተካተው የሚከናወኑ ሲሆን ስራውን በማስተባበር ረገድ የድጋፍ እቅድ ከባለድርሻ አካላትና ከክልሎች ጋር በማዘጋጀት ለክልሎች ተከታታይ ድጋፍ የማድረግ ሥራ ይሰራል። በክልሎቹ የተያዙ የልማት ዕቅዶች ተግባራዊ እንዲሆኑ ማስቻል፣ ለክልሎቹ በበጀት ዓመቱ የታቀዱ የአቅም ግንባታ ስራዎች /ስልጠና፣ ልምድ ልውውጥ የመሳሰሉት/ በተያዘላቸው ጊዜ እና በተገቢው መንገድ እንዲከናወኑ የመከታተልና የመደገፍ ሥራ በትኩረት ይሰራል።

ክፍል አምስት: - የማስፈፀሚያ ስልቶች

5.1. አደረጃጀትና የሰው ኃይል ልማት

የግብርና ሚ/ር ተግባርና ኃላፊነት በአግባቡ ለመወጣት የተጠናቀቀውን አዲሱን አደረጃጀት ተግባራዊ በማድረግና የሰው ሃይል ድልድል በማጠናቀቅ በቂ ኦረንቴሽን በመስጠትና ግንዛቤ በማስጨበጥ ወደ ስራ የሚገባ ይሆናል።

5.2. የግብርና ልማትን ዲጅታላይዝ ማድረግ

የግብርና ልማትን በቴክኖሎጂ የተደገፈ ለማድረግ የግብርና ባለድርሻ አካላት የሚጠቀሙበት የግብርና አስተዳደራዊ መረጃ ሥርዓት በማጠናከር ለክልሎች የተደለደሉ ታብሌቶች ወደ ቀበሌ እንዲወርዱ በሥልጠና በመደገፍ ወደ ሥራ እደንዲገቡ ይደረጋል። ከዚህም አኳያ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት የአሰልጣኞች ሥልጠና በመስጠት በግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ወረዳዎች የሚደግፍ ሲሆን፣ በሌሎች አካባቢዎች ደግሞ ሚ/ር መ/ቤቱ የሚደግፍ ይሆናል። በሚቀጥሉት 10 ዓመታት የግብርና ምክር አገልግሎት፣ የግብዓት ማሰባሰቢያና ስርጭት ክትትል ስርዓት፣ የግብርና በሽታ እና አደጋ ክትትልና ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ስርዓት፣ የግብርና ገበያ መረጃ ስርዓት፣ የግብርና ምርቶች አመራረት ዱካ ስርዓት፣ ክትትልና ግምገማ ስርዓት እና የተሞክሮ እና እውቀት አስተዳደር ስርዓት በኢንፎርሚሽን ኮሚዩኒኬሽን እንዲደገፉ ይደረጋል።

5.3. የፖሊሲ ሪፎርም አጀንዳዎች

የግብርና ዘርፍ የፖሊሲ ማሻሻያ ሀሳቦች ተዘጋጅቶ ለሚኒስትሮች ምክር ቤት የቀረበ በመሆኑ እንዲጸድቅ ክትትል በማድረግ የቅድሚያ ቅድሚያ ሊሰጧቸው የሚገቡ ጉዳዮችን በመለየት እና በመተንተን የፖሊሲ እርምጃዎች እና የፖሊሲ ማስፈፀሚያ ስልቶች የሚዘጋጁ ይሆናል።

5.4. የፕሮግራሞችና ኢኒሽቲቮች ዕቅድ

የ10 ዓመት የልማት ዕቅዱን እና የተሻሻለውን ፖሊሲ በትኩረት ለመተግባር አራት አላማ ያለው 10 ሃገራዊ ፕሮግራሞች ተቀርፀው ወደ ሥራ ተገብቷል። እነዚህ ፕሮግራሞች የምግብና ስርዓተ-ምግብ ዋስትና ማረጋገጥ፣ በተለይም በሀገር ውስጥ ገበያ ያለውን የአቅርቦትና ፍላጎት አለመጣጣም በማጥበብ የዋጋ ግሽበትን ለመቆጣጠር እና በምግብ ንጥረ ነገር የበለፀገ ምግቦች አቅርቦት ማሳደግ፣ ከውጪ

የሚገቡ የግብርና ምርቶችን በሀገር ውስጥ ምርት ለመተካት እና ሀገራዊ የምግብ ሉዓላዊነት ማረጋገጥ፣ የኢንዱስትሪ ግብዓት አቅርቦት ለማሳደግና እሴት ለመጨመር፣ የውጪ ምንዛሬ ግኝትን ለማሳደግና ተወዳዳሪነት ማሳደግ ዋና አላማ ያደረጉ ናቸው፡፡ አስሩ ፕሮግራሞቹ ስንዴ፣ ሩዝ፣ ቅባት እህሎች፣ አትክልት፣ ፍራፍሬ፣ ቡና፣ ዶሮ፣ ወተት፣ ቀይ ስጋ ልማት እና አስቻይ ሁኔታዎችን ያካትታል፡፡

በ2014 በጀት አመት የተጀመሩትን ፕሮግራሞች በተቀናጀ ሁኔታ ለመተግበር፣ እንዲሁም ወደ ስራ ያልገቡት ትግበራ ለማስጀመር የመንግስት ፕሮግራም በጀት ተዘጋጅቶ የቀረበ ስለሆነ እንደተፈቀደ ደረጃ በደረጃ ወደ ትግበራ ይገባል፡፡ የስንዴ ፕሮግራም ቀድም ብሎ የተጀመረና ብዙ ልምድ የተውሰደበት ሲሆን፣ ይህንን ስራ በማስፋት በ2015 በጀት አመት በበጋ ስንዴ ፕሮግራም እስከ 1.1985 ሚ/ን ሄ/ር ስንዴ በማልማት 47.94 ሚ/ን ኩ/ል ለማምረት ታቅዷል፡፡ ይህም ምርት ሀገራችን ከውጪ የሚገባ ስንዴ ሙሉ በሙሉ በሀገር ውስጥ ምርት ለመተታት ከማስቻሉም በላይ 2 ሚ/ን ኩ/ል ለጎረቤት ሀገራት ለመላክ ጥረት ይደረጋል፡፡

የሩዝ ፕሮግራም ትግበራ አሁን ከውጪ የምናስገባውን 5 ሚ/ን ኩ/ል በሀገር ውስጥ ምርት በመተካት፣ እንዲሁም ተጨማሪ የሩዝ ፍላጎት ለሚሟልት ታቅዷል፡፡ ፕሮግራሙ በሙሉ አቅሙ ከተተገበረ ሀገራችን በ2017/18 ምርት ዘመን ተጨማሪ 8 ሚ/ን ኩ/ል በማምረት ከውጪ የሚገባውን ሩዝ በሀገር ውስጥ ምርት መተካት ያስችላል፡፡

የቅባት እህሎች ፕሮግራም የአኩሪ አተር፣ ኦቾሎኒ፣ ሱፍ፣ ሰሊጥ ፣ ተልባ፣ ኑግና ጎመንዘር ምርትን በማሳደግ በ2014 በጀት አመት የሀገራችን ከቅባት አህሎች የሚመረት ምግብ ዘይት አሁን ካለበት የ2 በመቶ ሽፋን በ2022 የሚያስፈልግውን የምግብ ዘይት ውስጥ 50 በመቶውን በሀገር ውስጥ በሚመረት ጥሬ እቃ (ቅባት እህሎች) ለመሸፍን ኢላማ ተቀምጧል፡፡

የአትክልት ልማት ፕሮግርም በሀገር ውስጥ ገበያ ያለውን የአቅርቦትና ፍላጎት አለመጣጣም በማጥበብ የዋጋ ግሽበትን ለመቆጣጠር እና ከውጪ የሚገባ የሽንኩርት ምርት እና የቲማቲም ውጤቶች በአገር ውስጥ ምርት መተካት አላማ ያለው ሲሆን፣ በሚቀጥሉት ዓመታት የቲማቲም ምርት በ12 በመቶ እና ሽንኩት ምርት በ16 በመቶ በየአመቱ ለማሳደግ ያለመ ነው፡፡

የፍራፍሬ ፕሮግራም የአረንጓዴ አሻራ ስራዎች ለኢኮኖሚ ጠቀሜታ በማዋል ሀገር ውስጥ ገበያ ያለውን የአቅርቦትና ፍላጎት አለመጣጣም በማጥበብ የሙዝ ዋጋ ግሽበትን መቆጣጠር፣ ከአቮካዶ የሚገኘውን የውጪ ምንዛሬ ገቢ ማሳደግ፣ እንዲሁም ከርከሃን ጥቅም ላይ በማዋል ከውጪ የሚገቡ የእንጨት ምርቶችን መቀንስ አላማ አለው፡፡ ይህም በ2022 የሙዝ ምርትን በሶስት እጥፍ ማሳደግ እና 30 በመቶ ምርት ለወጪ ንግድ ማቅረብ ፣ የአቮካዶ ምርትን በአራት እጥፍ ማሳደግ 61 በመቶ ምርት ለወጪ

ንግድ ለማቅረብና በ2012 ይገኝ ከነበረው 1 ሚ/ን ዶላር ወደ 325 ሚ/ን ዶላር ማሳደግ፣ እንዲሁም በቀርከሃ የለማ መሬት በ600 ሺህ ሄ/ር በማሳደግ እና እሴት በመጨመር የቀርከሃን ምርት ከውጪ የሚገቡ የእንጨት ውጤቶችን መተካት ኢላማ አስቀምጧል።

የቡና ፕሮግርም የቡናን ምርት በእጥፍ በማሳደግ የውጪ ምንዛሬ ገቢ በ2013 ከነበረበት 900 ሚ/ን ዶላር ወደ 3.8 ቢ/ን ዶላር ማሳደግ እና የሀገር ውስጥ አቅርቦትን ከ4 ሚ/ን ኩ/ል ወደ 8 ሚ/ን ኩንታል ለማሳደግ ተቅዷል።

የዶሮ ፕሮግራም በ2022 የዶሮ እንቁላል ምርት በሶስት እጥፍ በማሳደግ አሁን ያለው የነፍስ ወከፍ እንቁላል አመጋገብ (7 እንቁላል/በሰው/በዓመት) ወደ 44 ለማሳደግ ታቅዷል። ይህም የአሁን ያለው የአፍሪካ አመጋገብ መጠን ለማድረስ ያስችላል። በተጨማሪም የዶሮ ስጋ ምርትን በ10 እጥፍ በማሳደግ አሁን ያለው የነፍስ ወከፍ የዶሮ ስጋ አመጋገብ (0.8 ኪግ/በሰው/በዓመት) 6.73 ኪግ ለማሳደግ ታቅዷል። ይህም የአሁን ያለው የአፍሪካ አመጋገብ መጠን ለማድረስ ያስችላል።

የወተት ፕሮግራም በ2022 የወተት ምርትን በ15 በመቶ ዓመታዊ ምርት በማሳደግ 25 ቢ/ን ሊትር ለማድረስ ታቅዷል፤ ይህም አሁል ያለውን የነስፍ ወከፍ 70 ሊትር ዓመታዊ የወተት አጠቃቀም ወደ 200 ሊትር ያደርሰዋል። ይህ አንድ ሰው ጤነኛ ለመሆን የሚያስፈልግው ዓመታዊ የነፍስ ወከፍ ፍጆታን ማሳደግ እና አለም አቀፍ ደረጃዎች ማድረስ ያስችላል።

የቀይ ስጋ ፕሮግራም በ2022 ምርት በ7 በመቶ በማሳደግ አገራዊ ፍላጎትን ማሟላት ያስችላል። የአስቻይ ሁኔታዎች ፕሮግራም ምቹ የፖሊስ ማእቀፍ በመዘርጋት የግሉን ዘርፍ ተሳትፎ ለማጠናከር እና የግብርና ግብዓትና አገልግሎቶች አቅርቦት ይጠናከራል።

ሀገራዊ ፕሮግራሞቹ ለሀገራዊ ግብ መሳካት ካላቸው ቀጥተኛ አስተዋፆ ጎን ለጎን ለአምራቾች ከፍተኛ ገቢ እና ትርፍ ያስገኛሉ። ለፕሮግራም ማስፈፀሚያ ከግሉ ዘርፍ 689 ሚ/ን ዶላር መዋለ ንዋይ (ኢንቨስትመንት)፣ የመንግስት በጀት (ለምርምርና ኤክስቴንሽን) 456 ሚ/ን ዶላር በጀት፣ እንዲሁም የ745 ሚ/ን ዶላር የውጪ ምንዛሬ ብድር ይፈለጋል። እነዚህ ፕሮግራሞች በአግባቡ ከተተገበሩ በ10 ዓመት ውስጥ የ292 ቢ/ን ዶላር ገቢ፣ እንዲሁም 76 ቢ/ን ዶላር ትርፍ ያስገኛሉ።

5.5. የክትትልና ግምገማ ሥርዓት

የዕቅድ ዝግጅት ክትትልና ግምገማ ሥርዓት መጠናከር፣ ጠንካራ የመረጃ ሥርዓት መኖር በሁሉም ደረጃ ለሚደረገው የወሳኔ አሰጣጥ ትልቅ ድጋፍ ይሰጣል፡፡ እውነተኛ መረጃን መሰረት ያደረገና ተጠያቂነትን ሊያሰፍን የሚችል የውሳኔ አሰጣጥ እንዲኖር ያደርጋል፡፡ በሁሉም ዘርፎች በአፈጻጸም ሂደት የሚገኙ ልምዶችን በመቀመር ለተሻለ አፈጻጸም ያበቃል፡፡ ክፍተቶችን በመለየት ለመፍታት እድል ያመቻቻል፡፡ በመሆኑም በ2015 በጀት ዓመት ከክልሎች ጋር በጋራ የሚካሄደውን የግብርና ልማት አመራር መድረክን በማጠናከር በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ የ2014 አፈጻጸምና የ2015 እቅድ በየዘርፉና በጋራ ይገመገማል፡፡ በየሩብ ዓመቱም የአፈጻጸም ግምገማ በየዘርፉ በማካሄድ እና የጋራ የድጋፍ አቅጣጫ በመስቀመጥ የተሻለ አፈጻጸም የሚመዘገብ ይሆናል፡፡

በሁሉም ዘርፎች የመስክ ፕሮግራም በማዘጋጀት የክልሎች የክትትል ድጋፍ እና ግብረ-መልስ የመስጠት ሥራ ተጠናክሮ ይከናወናል፡፡ የሚ/ር መ/ቤቱ እና የተጠሪ ተቋማት አፈጻጸም በፓዎር ቢ አይ ሶፍትዌር የሚገባ በማድረግ የአፈጻጸም ትንተና ይደረጋል፡፡

VI፡- 2015 በጀት ዓመት የፋይናንስ ዕቅድ

ለግብርና ዘርፍ ለ2015 በጀት ዓመት በመደበኛ በጀት ብር 2.4 ቢ/ን በካፒታል በጀት ብር 16 ቢ/ን የተፈቀደ ሲሆን፣ ይህም በዝርዝር ሲታይ ለሚ/ር መ/ቤቱ መደበኛ 0.500 ቢ/ን ከፒታል 15.49 ቢ/ን በድምሩ ብር 16 ቢ/ን የተፈቀደ ሲሆን ለተጠሪ ተቋማት ደግሞ መደበኛ 1.9 ቢ/ን ካፒታል 0.499 ቢ/ን ሥራ ላይ እንዲውል ተፈቅዷል፡፡

ተ.ቁ	ተቋም/ፕሮግራም/ን/ፕሮግራም	የ2015 በጀት	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
I	**ግበርና ሚኒስቴር + 9 ተጠሪ ተቋማት**	**18,372.53**	**3,679.97**	**3,945.17**	**5,869.75**	**4,877.64**
	የመደበኛ ወጪ	**2,381.86**	**408.45**	**699.39**	**692.56**	**581.46**
	የካፒታል ወጪ	**15,990.67**	**3,271.52**	**3,245.78**	**5,177.19**	**4,296.18**
II	**ግብርና ሚኒስቴር**	**15,991.68**	**3,275.35**	**3,231.12**	**5,138.51**	**4,346.70**
	የመደበኛ ወጪ	**500.26**	**90.91**	**139.23**	**142.92**	**127.20**
	የካፒታል ወጪ	**15,491.42**	**3,184.44**	**3,091.89**	**4,995.59**	**4,219.50**
1	**ሥራ አመራርና አስተዳደር**	**277.92**	**50.33**	**71.34**	**78.35**	**77.90**
	መደበኛ ወጪ	**247.92**	**44.90**	**63.64**	**69.89**	**69.49**
	የካፒታል ወጪ	**30.00**	**5.43**	**7.70**	**8.46**	**8.41**
1.1	**ድጋፍና አገልግሎት መስጠት**	**94.40**	**17.10**	**24.23**	**26.61**	**26.46**
	መደበኛ ወጪ	94.40	17.10	24.23	26.61	26.46
1.2	**የሰቆጣ ቃል ኪዳን**	**153.52**	**27.80**	**39.41**	**43.28**	**43.03**
	መደበኛ ወጪ	153.52	27.80	39.41	43.28	43.03
1.3	**የመሰብሰቢያ አዳራሽ ግንባታ ኘሮጀክት**	**30.00**	**5.43**	**7.70**	**8.46**	**8.41**
	የካፒታል ወጪ	30.00	5.43	7.70	8.46	8.41
2	**እርሻ ልማትና ሆርቲከልቸር ልማት**	**1,915.66**	**333.39**	**589.04**	**687.02**	**306.21**
	የመደበኛ ወጪ	**136.56**	**23.05**	**40.65**	**39.89**	**32.97**
	የካፒታል ወጪ	**1,779.10**	**310.34**	**548.39**	**647.13**	**273.24**
2.1	**የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት**	**923.60**	**161.06**	**284.60**	**335.33**	**142.61**
-	የመደበኛ ወጪ	8.60	1.45	2.56	2.51	2.08
	የካፒታል ወጪ	915.00	159.61	282.04	332.82	140.53
2.2	**የሰብል ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ ድጋፍ መስጠት**	**269.25**	**46.94**	**82.94**	**97.57**	**41.80**
	የመደበኛ ወጪ	5.14	0.87	1.53	1.50	1.24
	የካፒታል ወጪ	264.11	46.07	81.41	96.07	40.56
2.3	**የተዛማችና መደበኛ ተባዮች አሰሳና መከላከል አገልግሎት መስጠት**	**316.01**	**54.47**	**96.18**	**106.64**	**58.72**
	የመደበኛ ወጪ	116.00	19.58	34.53	33.89	28.00
	የካፒታል ወጪ	200.01	34.89	61.65	72.75	30.72
2.4	**የአነስተኛ ይዞታ የሆርቲካልቸር አምራቾችን መደገፍ**	**406.80**	**70.92**	**125.32**	**147.48**	**63.08**
	የመደበኛ ወጪ	6.82	1.15	2.03	1.99	1.65
	የካፒታል ወጪ	399.98	69.77	123.29	145.49	61.43
3	**የተፈጥሮ ሀብት ልማትና ምግብ ዋስትና**	**12,376.42**	**2,683.02**	**2,005.55**	**3,933.95**	**3,753.90**
	የመደበኛ ወጪ	**39.34**	**8.62**	**10.88**	**10.29**	**9.55**
	የካፒታል ወጪ	**12,337.08**	**2,674.40**	**1,994.67**	**3,923.66**	**3,744.35**

ተ.ቁ	ተቋም/ፕሮግራም/ን/ፕሮግራም	የ2015 በጀት	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
3.1	**የተፈጥሮ ሀብት ልማት አያያዝና አጠቃቀምን ማስፋፋት**	**1,008.21**	**218.57**	**163.66**	**320.33**	**305.65**
	የመደበኛ ወጪ	5.72	1.25	1.58	1.50	1.39
	የካፒታል ወጪ	1,002.49	217.32	162.08	318.83	304.26
3.2	**የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሥርዓትን መደገፍ**	**3.09**	**0.68**	**0.85**	**0.81**	**0.75**
	የመደበኛ ወጪ	3.09	0.68	0.85	0.81	0.75
3.3	**የአነስተኛ መስኖ አጠቃቀም ክትትልና ቁጥጥር ማድረግ**	**1,437.56**	**311.64**	**232.95**	**456.94**	**436.03**
	የመደበኛ ወጪ	4.56	1.00	1.26	1.19	1.11
	የካፒታል ወጪ	1,433.00	310.64	231.69	455.75	434.92
3.4	**ለምግብ ዋስትና የሚሰጡ ድጋፎችን ማስተባበር**	**9,905.48**	**2,147.29**	**1,601.98**	**3,150.10**	**3,006.11**
	የመደበኛ ወጪ	3.89	0.85	1.08	1.02	0.94
	የካፒታል ወጪ	9,901.59	2,146.44	1,600.90	3,149.08	3,005.17
3.5	**የተሻሻለ አፈር ሀብት መረጃ፣ ለምነትና ጤንነት ቴክኖሎጂዎችን ማስፋፋት**	**7.01**	**1.54**	**1.94**	**1.83**	**1.70**
	የመደበኛ ወጪ	7.01	1.54	1.94	1.83	1.70
3.6	**በገጠር ግብርና እና ግብርና ነክ ያልሆኑ የስራ እድሎች ፈጠራን መደገፍ**	**15.07**	**3.30**	**4.17**	**3.94**	**3.66**
	የመደበኛ ወጪ	15.07	3.30	4.17	3.94	3.66
4	**የእንስሳትና ዓሣ ሀብት ምርትና ምርታማነት**	**1,395.37**	**203.22**	**558.82**	**431.21**	**202.12**
	የመደበኛ ወጪ	**50.13**	**8.95**	**17.69**	**14.87**	**8.62**
	የካፒታል ወጪ	**1,345.24**	**194.27**	**541.13**	**416.34**	**193.50**
4.1	**በመኖ ልማት፣ አያያዝ እና አጠቃቀም አቅም መገንባት**	4.31	0.77	1.52	1.28	0.74
	የመደበኛ ወጪ	4.31	0.77	1.52	1.28	0.74
4.2	**ለእንስሳትና ዓሳ ምርት እና ምርታማነት ድጋፍ መስጠትና ማረጋገጥ**	**1,358.86**	**196.70**	**545.94**	**420.38**	**195.84**
	የመደበኛ ወጪ	13.62	2.43	4.81	4.04	2.34
	የካፒታል ወጪ	1,345.24	194.27	541.13	416.34	193.50
4.3	**ለእንስሳትና ህብረተሰብ ጤና መንስኤ የሆኑ በሽታዎች መከላከልና መቆጣጠር**	**27.78**	**4.96**	**9.80**	**8.24**	**4.78**
	የመደበኛ ወጪ	27.78	4.96	9.80	8.24	4.78
4.4	**የእንስሳትና ዓሳ ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት**	**4.42**	**0.79**	**1.56**	**1.31**	**0.76**
	የመደበኛ ወጪ	4.42	0.79	1.56	1.31	0.76
5	**የግብርና ኢንቨስትመንት ግብዓትና ምርት ግብይት**	**26.39**	**5.40**	**6.39**	**8.01**	**6.59**
	የመደበኛ ወጪ	26.31	5.39	6.37	7.98	6.57
5.1	**ንዑስ ፕሮግራም 1፡ የግብርና ግብዓቶች ድጋፍ እና ክትትል ማድረግ**	**5.73**	**1.17**	**1.39**	**1.74**	**1.43**
	የመደበኛ ወጪ	5.73	1.17	1.39	1.74	1.43
5.2	**የግብርና መሳሪያዎች አያያዝና አጠቃቀም ላይ ድጋፍ ማድረግ**	**2.40**	**0.49**	**0.58**	**0.73**	**0.60**
	የመደበኛ ወጪ	2.40	0.49	0.58	0.73	0.60

ተ.ቁ	ተቋም/ፕሮግራም/ን/ፕሮግራም	የ2015 በጀት	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
5.3	**የግብርና ኢንቨስትመንትና ምርት ግብይት የማስፋፋት ክትትልና ድጋፍ**	**18.26**	**3.74**	**4.42**	**5.54**	**4.56**
	የመደበኛ ወጪ	18.26	3.74	4.42	5.54	4.56
III	**ተጠሪ ተቋማት**	**2,380.85**	**404.62**	**714.05**	**731.24**	**530.94**
	የመደበኛ ወጪ	**1,881.60**	**317.54**	**560.16**	**549.64**	**454.26**
	የካፒታል ወጪ	**499.25**	**87.08**	**153.89**	**181.60**	**76.68**
6.1	**የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት**	**142.70**	**24.20**	**42.70**	**43.17**	**32.63**
	የመደበኛ ወጪ	121.98	20.59	36.31	35.63	29.45
	የካፒታል ወጪ	20.72	3.61	6.39	7.54	3.18
6.2	**ኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት**	**923.88**	**160.60**	**283.75**	**329.03**	**150.50**
	የመደበኛ ወጪ	923.88	155.91	275.05	269.88	223.04
6.3	**የኢትዮጵያ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት**	**73.47**	**12.40**	**21.87**	**21.46**	**17.74**
	የመደበኛ ወጪ	73.47	12.40	21.87	21.46	17.74
6.4	**የኢትዮጵያ ብዝሀ ሕይወት ኢንስቲትዩት**	**202.93**	**34.81**	**61.47**	**66.44**	**40.21**
	የመደበኛ ወጪ	102.94	17.37	30.65	30.07	24.85
	የካፒታል ወጪ	99.99	17.44	30.82	36.37	15.36
6.5	**የኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን**	**174.20**	**29.67**	**52.37**	**54.38**	**37.78**
	የመደበኛ ወጪ	125.46	21.17	37.35	36.65	30.29
	የካፒታል ወጪ	48.74	8.50	15.02	17.73	7.49
6.6	**የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ባለሥልጣን**	**277.57**	**47.92**	**84.64**	**94.69**	**50.32**
	የመደበኛ ወጪ	87.57	14.78	26.07	25.58	21.14
	የካፒታል ወጪ	190.00	33.14	58.57	69.11	29.18
6.7	**የኢትዮጵያ ደን ልማት**	**317.07**	**54.25**	**95.76**	**101.93**	**65.13**
	የመደበኛ ወጪ	187.06	31.57	55.69	54.64	45.16
	የካፒታል ወጪ	130.01	22.68	40.07	47.29	19.97
6.8	**የኢትዮጵያ ህብረት ሥራ ኮሚሽን**	**69.34**	**11.70**	**20.64**	**20.26**	**16.74**
	የመደበኛ ወጪ	69.34	11.70	20.64	20.26	16.74
6.9	**የእንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት**	**199.69**	**33.76**	**59.55**	**59.03**	**47.35**
	የመደበኛ ወጪ	189.90	32.05	56.53	55.47	45.85
	የካፒታል ወጪ	9.79	1.71	3.02	3.56	1.50

VII የዋና ዋና ፕሮጀክቶች እቅድ

የግብርና ዕድገት ፕሮግራም

የግብርና ዕድገት ፕሮግራም ምዕራፍ ሁለት ከ2009 በጀት ዓመት ጀምሮ እስካሁን በመተግበር ላይ የሚገኝ ፕሮግራም ነው፡፡ ይህ ፕሮግራም አምስት ኮምፖነንቶች አሉት፡፡ እነርሱም፡- የግብርና ልማት ድጋፍ አገልግሎት ፣ የግብርና ምርምር፣ አነስተኛ መስኖ ልማት፣ የግብርና ግብይትና የዕሴት ሰንሰለት እና የፕሮግራም ማኔጅመንት ክትትልና ግምገማ ናቸው፡፡

ፕሮግራሙ በ2015 የበጀት ዓመት መጨረሻ ላይ ተጠናቆ፣ የተቀሩትን የግንባታ ሥራዎችን ለማጠናቀቅ ተጨማሪ ጊዜ ተሰጥቶ የማጠናቀቅ ስራዎችን እየሰራ ይገኛል፡፡

በበጀት ዓመቱ በየአነስተኛ መስኖ ተቋሚት ግንባታ ረገድ በ2015 የበጀት ዓመት 11,307 ሄ/ር መሬትን የሚያለሙና 26,325 ገበሬዎችን (5,133 ሴቶችን) ተጠቃሚ የሚያደርጉ 134 አነስተኛ የመስኖ አውታሮች የግንባታ ስራዎቻቸውን ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ በተጨማሪ 1,121 ሄ/ር መሬትን የሚያለሙና 2,411 ገበሬዎችን (573 ሴቶችን) ተጠቃሚ የሚያደርጉ 192 ጥቃቅንና የቤተሰብ የመስኖ አውታሮች ይገነባሉ፡፡ እንዲሁም የመስኖ ስንዴ ማምረትን በሚመለከት በመንግሥት አቅጣጫ የመንግሥት ዕቅድን መሠረት በማድረግ ለዚህ ተግባር የሚውሉ 10,012 የመስኖ ሞቶር ፓምፖች ግዢ ይከናወናል፡፡

የግብርና ግብይትና የዕሴት ሰንሰለትን በተመለከተ በ2015 የበጀት ዓመት የስድስት የገበያ ማዕከላት፣ የስምንት መጋዘኖችና የሶስት የእግር ድልድይ ግንባታዎች ይጠናቀቃሉ ተብሎ ታቅዷል፡፡ ከግንባታዎችም በተጨማሪ ማኅበረሰቡ የተገነቡ የልማት አውታሮችን በአገግባቡ ለመጠቀም እንዲችል የተለያዩ የአቅም ግንባታ (የቁሳቁስና የሰው) ስራዎችም ጎን ለጎን ይከናወናሉ፡፡

የስደተኞች ተፅዕኖ ምላሽ የልማት ፕሮጀክት

ሀገራችን ኢትዮጵያ በርካታ ስደተኞችን በማስጠለል ረገድ ከአፍሪካ የቀዳሚነት ተርታ ላይ የሚትገኝ ሀገር ነች፡፡ በአሁኑ ወቅት ከ1,000,000 በላይ ስደተኞች በኢትዮጵያ ተጠልለው የሚገኙ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ 745,438 የሚጠጉት በስድስት የአገራችን ክልሎች (በአፋር፣ አማራ፣ ሶማሌ፣ ጋምቤላ፣ ቤኒሻንጉል ጉሙዝ እና ትግራይ) የተጠለሉ ናቸው፡፡ የስደተኞች በእነዚህ አካባቢዎች ላይ መጠለል በማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ አካበቢያዊ እና በአጠቃላይ በማኅበረሰቡ የኑሮ መሰረት ላይ አሉታዊ ጫና አሳድሯል፡፡ በዚሁ መነሻነት ተቀባዩ ማኅበረሰብ ተፅዕኖውን ለመቋቋም እንዲያስችል የስደተኞች ተፅዕኖ ምልሽ የልማት ፕሮጀክት በኢትዮጵያ መንግስት ተቀርፆ በዓለም ባንክ የ100 ሚ/ን የበጀት ብድር ከ2009 ዓ.ም ጀምሮ ወደ ስራ ተገብቷል፡፡

ፕሮጀክቱ በዋናነት ተጠቃሚውን ማህበረሰብ በማሳተፍ መርህ ላይ ተመስርቶ የተጠቃሚውን ማህበረሰብ የልማት ችግሮችና ፍላጎት እራሱ ማህበረሰቡ እንዲለይና እንዲያቅድ በማድረግ ባለፉት አምስት ዓመታት በአራቱ ዋና ዋና ኮምፖነንቶች በርካታ የልማት ስራዎች ተሰርቷል፡፡ ይኸውም በማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶችና መሰረተ ልማት ኮምፖነንት 718 የተለያዩ ንዑሳን ፕሮጀክቶች /የትምህርት፣ የሰው ጤና ተቋማት፣ የእንስሳት ጤና ኬላ፣ የሰውና የእንስሳት ውሃ አቅርቦት፣ የገጠር አገናኝ መንገድና አነስተኛ ድልድዮች፣ የመጀመሪያ ደረጃ የገበያ ማዕከላት/ሼዶች እና የግብዓት ማከማቻ መጋዘኖች/ተገንብቶ ለማህበረሰቡ አገልግሎት እየሰጡ ይገኛሉ፡፡

በዘላቂ የአካባቢ ልማት፣ ጥበቃና እንክብካቤ ኮምፖነንትም 38,988.88 ሄ/ር የተራቆተ መሬት እንዲያገግም የተለያዩ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች ተሰርቷል፡፡ በተመሳሳይ መልኩ በአነስተኛ የመስኖ ልማት 7,312.79 ሄ/ር መሬት ወደ መስኖ ስራ እንዲገባ ተደርጓል፡፡ በዚህም 8,943 አርሶና አርብቶ አደሮች ተጠቃሚ ሆኗል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም የአማራጭ ኃይል አቅርቦትን ለማህበረሰቡ ተደራሽ ከማድረግ አኳያ 33,835 አባ/እማወራዎችን ተጠቃሚ ለማድረግ ተችሏል፡፡

በሌላ በኩል የህብረተሰቡን የኑሮ መሰረት ከማሻሻል አንፃር 42 የአርሶአደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን ደረጃ ከመሰረታዊ ወደ መካከለኛ ደረጃ በማሳደግ የተለያዩ ሰርቶ ማሳዎች እንዲከናወኑ ተደርጓል፡፡ ከ6,635 አርሶና አርብቶ አደሮች ማሳ ላይ የተለያዩ ሰርቶ ማሳያዎችን የመተግበር ስራም ተሰርቷል፤ በተጨማሪም ከ1,109 የጋራ ፍላጎት ያላቸው ቡድኖች፣ የገ/ቁ/ብ ህብረት ስራ እና የመሰረታዊ ህ/ሥ ማህበራት እንዲቋቋሙና እንዲጠናከሩ በማድረግ በተለይም ሴቶችና ወጣቶች የስራ እድል እንዲፈጠርላቸው ተደርጓል፡፡ ፕሮጅክቱ በአጠቃላይ ያቀዳቸውን ስራዎች/ አመልካቾች በሚገባ በመፈፀሙ ምክንያት የመጀመሪያውን የትግበራ ምዕራፍ በታህሳስ 2015 ዓ.ም የሚጠናቀቅ ሲሆን ሁለተኛውን ምዕራፍ በቀጣዩ 2015 በጀት ዓመት በ180 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር እርዳታ/ድጋፍ ስደተኞችን ባስጠለሉ 6 ክልሎች (በአፋር፣ አማራ፣ ሶማሌ፣ ጋምቤላ፣ ቤንሻንጉል ጉሙዝ እና ትግራይ)፣ 30 ወረዳዎች እና 330 ቀበሌዎች ላይ ስራ ይጀምራል፡፡

ስለሆነም በቀጣዩ 2015 በጀት ዓመት በማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶችና መሰረተ-ልማት ኮምፖነንት በነባር ክልሎችና ወረዳዎች ላይ 119 ንዑሳን የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተቋማትን የመገንባትና የማስፋፋት ስራዎች ይሰራሉ፡፡ በዚህም 457,940 ሰዎች ተጠቃሚ ይሆናሉ ተብሎ ታቅዷል፡፡ ይህንን ስራ ለማከናወን ግንባታ በሚከናወንባቸው በቀበሌዎች ላይ የተለያዩ ኮሚቴዎችን በማቋቋምና በማጠናከር የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች ይሰጣሉ፡፡ በተጨማሪም የማህበረሰቡንና የስደተኞችን በጋራ የመኖር እና ግንኙነታቸውን ለማሻሻል የተለያዩ ወርክ ሾፖችና ስልጠናዎች ይሠጣሉ፡፡ በተመሳሳይ መልኩም ሴቶችንና ወጣቶችን የበለጠ ተጠቃሚ ለማድረግ የስርዓተ-ፆታ ተግባራት ይተገበራል፡፡

በአካባቢ ልማት፣ ጥበቃና እንክብካቤ ኮምፖንነት ስር በበጀት ዓመቱ 2,000 ሄ/ር የተራቆተ መሬት ላይ የተለያዩ ስነ-አካላዊ እና ስነ-ሕይወታዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች ይሰራሉ፡፡ በአማራጭ የኃይል አቅርቦት 1,500 እማ/አባወራዎች የተለያዩ የተሻሻሉ የአማራጭ ኃይል ቴክኖሎጂዎችን ተጠቃሚ ይሆናሉ፡፡ ይህንን ስራ ለማሳለጥ ለክልሎች እና ለወረዳዎች ባለሙያዎች፣ እንዲሁም ለተጠቃሚ ማህበረሰብ የተለያዩ ስልጠናዎች ታቅዷል፡፡

በመሰረታዊ የኑሮ ማሻሻያ ኮምፖንንት የአርሶ እና አርብቶ አደሮችን ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ የሚያግዙ በአርሶአደር ማሰልጠኛ ተቋማት እና በተመረጡ አርሶ/አርብቶ አደሮች ማሳ ላይ የተለያዩ ሰርቶ ማሳያዎች ይካሄዳሉ፡፡ ይህንንም የሚያግዙ የተሻሻሉ የግብርና ግብዓት ይቀርባል፡፡ የተለያዩ የአቅም ግንባታ/የክህሎት ስልጠናዎች ይሰጣሉ፡፡ ለማህበረሰቡ በተለይም ለሴቶችና ወጣቶች የስራ እድልን ከመፍጠር አኳያ 193 የጋራ ፍላጎት ያላቸው ቡድኖች፣ የገ/ቁ/ብ/ህ/ስ ማህበራት እና መሰረታዊ ህ/ስ ማህበራት እንዲደራጁና እንዲጠናከሩ ይደረጋል፡፡ በ2014 በጀት ዓመት ያልተጠናቀቁ 8 አነስተኛ የመስኖ ፕሮጀክቶችን የማጠናቀቅ እና 4 አዳዲስ አነስተኛ መስኖ ተቋማትን ገንብቶ የማጠናቀቅ ስራ ይሰራል፡፡ በአጠቃላይ በዚህ ኮምፖነንት 21,900 አርሶ/አርብቶ አደሮች፣ ሴቶችና ወጣቶች ተሳታፊና ተጠቃሚ ይሆናሉ ተብሎ ታሳቢ ተደርጓል፡

በፕሮጀክቱ ሁለተኛ ምዕራፍ በሁሉም ተጠቃሚ ክልሎችና ወረዳዎች ፌዴራልን ጨምሮ የማስተዋወቅ ስራ ወይም ላውንችንግ ወርክ ሾፕ ይካሄዳል፡፡ አዲስ በተካተቱ ክልሎች፣ ወረዳዎችና ቀበሌዎች ላይ የሰው ኃይል የማደራጀትና የአቅም ግንባታ ስራዎች ይከናወናሉ፡፡

የክትትልና ግምገማ ስራዎች በየሩብ ዓመቱ እና እንዳስፈላግነቱ በፌዴራል፣ በክልሎች እና በወረዳዎች ደረጃ ይከናወናል፡፡

የአካታች እና ቀጣይ የእሴት ሠንሠለት ልማት ፕሮጀክት

ይህ ፕሮጀክት ከ2012 ሰኔ ወር ጀምሮ እስከ 2015 ሰኔ ወር ድረስ ለሦስት ዓመታት የታቀደ ፕሮጀክት ሲሆን ዋናኛ ትኩረቱም የአርሶ አደሩን የተመረጡ የግብርና ምርቶች በመጠንና በጥራ በመጨመር ከሁለት አግሮ ኢንዱስትሪዎች ጋር የገበያ ግንኙነትን መፍጠር ነው፡፡

ፕሮጀክቱ በኦሮሚያ፣ በሲዳማ እና ደቡብ ክልሎች የሚሰራ ሲሆን በኦሮሚያ በዳቦ እና ማካሮኒ ስንዴ እና በፋብሪካ ቲማቲም፣ እንዲሁም በደቡብ እና ሲዳማ ደግሞ በአቮካዶ እና አናናስ ምርቶች ላይ ከቡልቡላ እና ይርጋለም አግሮ ኢንዱስትሪዎች ጋር የማስተሳሰር ስራ እየሰራ ይገኛል፡፡

ከ2012 ዓ.ም ጀምሮ የመጀመሪያውን የፕሮጀክት በጀት (10,000,000 ዩሮ) በመጠቀም እስከ 2014 ዓ.ም ድረስ የታቀዱትን ተግባራት ሲያከናውን የቆየ ሲሆን፣ በ2015 ዓ.ም 1,024,000 አምራች አርሶ አደሮችን በቀጥታ እና 2,700,000 አርሶ አደሮችን በኢቀጥተኛ መንገድ ተጠቃሚ የሚያደርግ ይሆናል፡፡ ፕሮጀክቱ በሚመድበው 10,000,000 ዩሮ በርካታ ተጨማሪ ሥራዎችን ለማሄድ ያቀደ ሲሆን፣

ከነዚህም ውስጥ በአግሮ ኢንዱስትሪ የእሴት ሠንሠለት ልማቱ ውስጥ ተሳታፊ ለሚሆኑ ባለድርሻዎች ከስልጠና ጀምሮ አስፈላጊ የሥራ ግብዓቶችን የማሟላት ስራ ለመስራት አቅዷል፡፡ በዚህ መሠረት ከላይ ለተጠቀሱት አርሶ አደሮች የብድር ስርዓት በማመቻት እስከ 390 ኩ/ል ማካሮኒ ስንዴ መሥራች ዘር ለአባዦች በማሰራጨት 9,100 ኩ/ል ለአምራች አርሶ አደሩ እንዲደርስ በማድረግ እና በማስመረት ከፋብሪካዎች ጋር ቀጥተኛ የገበያ ግንኙነት እንዲኖር የሚሰራ ይሆናል፡፡

የፋብሪካ ቲማቲም አቅርቦት ላይም እንዲሁ ተሳታፊ በሚሆኑ 10,000 አርሶአደሮችን ተጠቃሚ የሚያደርግ የገበያ ትስስር ለመፍጠር የታቀደ ሲሆን, በዚህም ከምርምር ተቋማት ጋር በማስተሳሰር 0.75 ኩ/ል የኦፒቪ የቲማቲም ዘር በማስመረት ከኢንዱስትሪ ጋር ለማገናኘት ታቅዷል፡፡ የግንባታ ስራዎችንም በተመለከተ የሁለት ዩኒየኖች 80,000 ኩ/ል የመያዝ አቅም ያላቸው መጋዘኖችንና 7 ባለ አምስት ሺህ ኩ/ል የመያዝ አቅም ያለቸውን መጋዘኖችን ለመሠረታዊ ህብረት ስራ ማህበራት ለመገንባት ታቅዷል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ የስድስት ምርምር ማዕከላትን አቅም በማጎልበት በዱረም ስንዴ፣ በቲማቲም፣ በአቮካዶ እና አናናስ ሰብሎች የምርምር እና ዘር አቅርቦት አቅምን ለማጠናከር ታቅዷል፡፡ በሴቶች እና ወጣቶች ተሳታፊነት፣ በስነ-ምግብ እና የተፈጥሮ ኃብት ልማትና ጥበቃ በ49 ወረዳዎች ለመስራት ታቅዷል፡፡

ፕሮጀክቱ ስድስት ኮምፖነንቶች ያሉት ሲሆን ከበጀት አንፃር ለአቅም ግንባታ ኮምፖነንት በዩሮ 2,521,895፣ ለሁለተኛው ኮምፖነንት ለመሠረተ ልማት በዩሮ 4,545,404፣ ለሦሥተኛው ኮምፖነንት ለብድር አቅርቦት በዩሮ 671,600፣ አራተኛው ኮምፖነንት የሴቶች እና ወጣቶች ተሳትፎ ላይ የሚያተኩር ሲሆን፣ ለዚህም በዩሮ 661,667 ታቅዷል፡፡ አምስተኛው ኮምፖነንት ስርዓተ-ምግብ ላይ ትኩረት በማድረግ ምርት እና ምርታማነት ላይ የሚሰራ ሲሆን፣ ለዚህም በዩሮ 377,408 የታቀደ ሲሆን የመጨረሻውና ስድስተኛው ኮምፖነንት የተፈጥሮ ኃብት ልማትና ጥበቃ ስራ በ49 ወረዳዎች ማካሄድ ሲሆን፣ ለዚህ ኮምፖነንት ለ2015 ዓ.ም በዩሮ 770,688 ታቅዷል፡፡

ዘላቂ የመሬት አያያዝ ፕሮግራም

ዘላቂ የመሬት አያያዝ ፕሮግራም ውጤታማና ስኬታማ የተፈጥሮ ሃብት አጠባበቅና አጠቃቀም ልምዶችንና ሥርዓትን ለማስፋፋት፣ እንዲሁም በአፈፃፀም ሂደት ላይ ሊያጋጥሙ የሚችሉ መሠረታዊ ተግዳሮቶችን የመለየትና የመተንተን ሥራዎች ላይ ያተኮሩ ተግባራትን አቅዷል። ከዚህም አንፃር በበጀት ዓመቱ የፕሮግራሙ ዋና ዋና ተግባራት ዕቅድ እንደሚከተለው ቀርቧል።

የተፋሰስ ልማት ሥራዎችን በተመለከተ በዘላቂ የመሬት አያያዝ ዘዴዎችንና ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የተራቆቱ መሬቶች ምርታማነትን ከመመለስ አንፃር 153,548 ሄ/ር መሬት እንዲያገግሙ በማድረግ

በደን እንድሸፈኑ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ መልኩ በአርሶአደር ማሳ ላይ ምርታማነትን የሚያሻሽሉ ዘዴዎችን በመጠቀም 38,119 ሄ/ር መሬት እንድለማ ይደረጋል። የወረዳ ማዕከላትን ከማጠናከር አንፃር በቁጥር 65 ማዕከላትን በመገንባት ለተጠቃሚዎች አገልግሎት ዝግጁ የማድረግ ሥራዎች በትኩረት ይፈፀማል፡፡

የአየር ንብረት ለውጥ ተስማሚ ግብርና ተግባራትን በተመለከተ የአየር ንብረት ለውጥ የሚቋቋም ግብርና ከማስፋፋት ጋር በተያዘ በእቅባ እርሻ' በተቀናጀ የአፈር ለምነት ማሻሻያና በአግሮ ፎረስትሪ ስራዎችን በአርሶ አደር ማሳ በማከናወን ምርትና ምርታማነትን የማሻሻል ተግባራት በትኩረት ይሠራል፡

የገቢ ማስገኛ በሆኑ የእሴት ሰንሴለቶች ሥራዎች በቁጥር 29,108 አባላት በሥራው በመሳተፍ ተጠቃሚዎች እንድሆኑ ይድረጋል፡፡ በሌላ በኩል 802,627 ማሳዎች የሁለተኛ ደረጃ ሠርተፊኬ ለ691,985 ማሣዎች ሠርተፊኬት ተዘጋጅቶ እንዲሰጥ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ የመሬት ሠርተፊኬት ለ197,710 አባወራዎችና እማወራዎች እንድሰጣቸው ይደረጋል፡፡

ተሳትፎአዊ የአነስተኛ መስኖ ልማት ፕሮግራም

የተሳተፎአዊ አነስተኛ መስኖ ልማት ማስፋፊያ ፕሮግራም ዋና ዓላማው የመስኖ አውታሮችን በመገንባት 18,400 ሄ/ር በመስኖ እርሻ በማልማት ምርትና ምርታማነትን በማሳደግ፣ የተፈጥሮ ሃብት መራቆትን በመቀነስ፣ የግብዓትና ግብይት ስርዓት እንዲሻሻል በማድረግ አነስተኛ የኑሮ ደረጃ ያላቸውን 108,750 አባ/እማ ወራዎችን በምግብ እና በስርዓተ-ምግብ ዋስትና ማረጋገጥና የገቢ አቅማቸው እንዲጎለብት የማድረግ ዓላማዎች ላይ በትኩረት ይሠራል፡፡

በ2014 በጀት ዓመት 10,624 ቤተሰብ ተጠቃሚ ለማድረግ 27 የማህበረሰብ መስኖ አውታሮች (Community Scheme) ግንባታቸውን በማጠናቀቅ 4,692 ሄ/ር መሬት በማልማት 9,039 (1,234 ሴት) ቤተሰብ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይደረጋል፡፡ የአማራጭ የውሃ ምንጭ (Alternative Water Resources Development) ግንባታን በተመለከተ በቁጥር 66 የአማራጭ ዉሃ ግንባታ በማጠናቀቅ ህብረተሰቡን ተጠቃሚ የማድረግ ሥራ ይሠራል፡፡

የግብርና ግብይትና ገበያ ትስስር ሥራዎችን በተመለከተ የመስኖ ግብዓት 5 የህብረት ስራ ማህበራት እንዲቋቋሙ ይደረጋል፡፡ 22 የመስኖ ግብዓትና ግብይት ህብረት ስራ ማህበራትን የማጠናከር ሥራዎችም በትኩረት ይሠራል፡፡ የመስኖ ሰብል ከማልማት አንፃር በ44 የመስኖ አውታሮች 6,994 ሄ/ር መሬት በማልማት 12,407 ቤተሰብ (1,580 ሴቶች) ተጠቃሚ ይሆናሉ፡፡ በፕሮግራሙ ሁለት ዓመትና ከዚያ በላይ ድጋፍ የተደረገላቸው 41 የመስኖ አውታሮች 7,326 ሄ/ር መሬት በማልማት 12,851 (2,104 ሴት) ቤተሰብ ተጠቃሚ ለማድረግ በመደበኛ ኤክስቴንሽን ይደገፋሉ፡፡

በ2,995 ሄክታር መሬት የስነ-አካላዊ አፈርና ዉሃ ጥበቃን ስራ ይሰራል፡፡ በመስኖ አጎራባች በሆኑ ተፋሰስ ውስጥ በ1,480 ሄ/ር መሬት ላይ የተለያዩ የ'CSA' ስራዎችን በመስራት 6,876 (1,198 ሴት) አርሶ አደሮች ተጠቃሚ ይደረጋሉ፡፡ 23 ችግኝ ጣቢያዎችን በማጠናከር 12,437,329 ችግኞችን በማዘጋጀት 5,630 ሄክታር መሬት ላይ ተከላ ይካሄዳል፡፡

የባለአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት ፕሮጀክት

የባለአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት ፕሮጀክት (ከ2012 እስከ 2016 ዓ.ም የፕሮጀክት ጊዜ ውስጥ) 13,342.84 ሄ/ር በቴክኖሎጅ እና በመስኖ መሰረተ-ልማት በመገንባት እና ቴክኖሎጂ በማስፋፋት በመስኖ እርሻ በአዲስ መልኩ በማልማት ከ50,000 በላይ አርሶ/አርብቶ አደሮችን ተጠቃሚ ለማድረግ የሚያስችል ነው፡፡ ይህም ፕሮጀክቱ ከተጀመረ (2012 በጀት ዓመት ጀምሮ እስከ 2014 ዓ.ም) 4,927.37 ሄ/ር ማልማት የሚችሉና 12,801 አርሶአደር ተጠቃሚ ማድረግ የሚችሉ 74 የአነስተኛ መስኖ አውታር ግንባታ ማጠቃለል ተችሏል፡፡ ፕሮጀክቱ በአጭር ጊዜ ሁሉንም የሀገራችንን የባለአነስተኛ ይዞታ አርሶ-አደሮች እና ከፊል-አርብቶ አደሮች ተጠቃሚ ለማድረግ እና የአየር ንብረት ለውጥ ተጋላጭነትን በመቀነስ ድህነትን ቀርፈው ለሀገር ኢኮኖሚ የላቀ ድርሻ እንዲኖራቸው የሚያግዝ እና ዘላቂ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት አሰራር ስርዓትን ለመዘርጋት ብሎም ከአካባቢ ስነ-ምህዳር ስፔሻላይዜሽን (ክላስተር) ጋር በማስተሳሰርና የገበያና የመሠረተ ልማት መስፋፋት ጋር በማያያዝ ደረጃ በደረጃ ተፈፃሚና ተደራሽ ለማድረግ የሚያስችል አሰራርን ለሁሉም ክልሎች ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል ፕሮጀክት ነው፡፡

የባለአነስተኛ ይዞታ መስኖ ልማት ፕሮጀክት አራት ኮምፖነንቶች ሲኖሩት እነርሱም 1ኛ) የውሀ ሀብት አማራጭ ጥናትና አነስተኛ መስኖ አውታሮች ግንባታ ማካሄድ፣ 2ኛ) ሃይል ቆጣቢ የሆኑ የአነስተኛ መስኖ ልማት ቴክኖሎጅዎችን በመለየት ጥቅም ላይ ማዋል 3ኛ) ተቋማዊ አደረጃጀት/ዓቅምን ማጠናከር እና 4ኛ) ፕሮጀክት ማስተባበርና ማስተዳደር ችሎታን ማሳደግ ናቸው፡፡ ፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት በ500 ሚ/ን የካፒታል በጀት ድጋፍ በድምሩ 70 የአነስተኛ መስኖ ፕሮጀክቶችን በመገንባት ከ33 በላይ አዳዲስና ነባር አነስተኛ የመስኖ አውታሮች ግንባታ በማጠቃለል 2,210 ሄ/ር አዲስ የመስኖ መሬት ወደ ልማት ለማስገባት ፣ እንዲሁም 2,132.68 ሄ/ር ማልማት የሚችሉ 37 አዲስና ነባር ፕሮጀክቶች አማካይ ፊዚካል ክንውናቸውን 63% ለማድረስ ታቅዷል፡፡ 2,900 ሄ/ር ማልማት የሚችሉ አዳዲስ የአነስተኛ መስኖ ልማት አውታሮች ቦታ በመለየት ጥናትና ዲዛይን ለመስራት ታቅዷል፡፡

የመስኖ ቴክኖሎጂዎች እና የመስኖ ውሃ አያያዝ ልምዶችን በተጠቃሚዎች እንዲለመዱ እና ተግባራዊ እንዲሆኑ በማድረግ ረገድ ደግሞ 500 ሄ/ር ማልማት የሚችሉ ውሃ እና ኢነርጂ ቆጣቢ አነስተኛ የመስኖ ቴክኖሎጂዎች ተለይተው በተመረጡ ቦታዎች ይተከላሉ፡፡ ለተጠቃሚዎችም የተሻሻሉ የመስኖ ውሃ አያያዝ ልምዶችን በማስተዋወቅ በተጠቃሚዎች ተግባራዊ እንዲሆኑ ለማድረግ ታቅዷል፡፡

የፕሮጀክት የመፈፀም አቅምን በማሻሻል በኩልም ይህ ፕሮጀክት ለሚመለከታቸው የመስኖ ልማት ተሳታፊ እና የመስኖ ውሃ ተጠቃሚዎች ሁሉን አቀፍ የአቅም ግንባታ ድጋፍ ያደርጋል፡፡

የእንስሳት እና የአሳ ዘርፍ ልማት ፕሮጀክት

የእንስሳት ዓሳ ሀብት ልማት ዘርፍ ፕሮጀክት (ከ2010-2016 ዓ.ም ለስድስት አመት የሚቆይ ፕሮጀክት) ሲሆን፣ በአይነቱ ለየት ያለ እና እንስሳትን እና የእንስሳት ሃበት ልማትን ለመደገፍ ብቻ የመጣ የ176.2 ሚ/ን የአሜሪካን ዶላር በአለም ባንክ በረጅም ጊዜ ወለድ የተገኘ ብድር ነው፡፡ ፕሮጀክቱ ሁለት ዓይነት ባህሪ ያለው ሲሆን፣ የመጀመሪያው በስድስት ክልሎች በአምሳ ስምንት ወረዳዎች እና በ1,755 ቀበሌዎች፣ እንዲሁም ከ1.2 ሚ/ን በላይ ተጠቀሚዎችን ያሳትፋል፡፡ ሁለተኛው ደግሞ በብሔራዊ ደረጃ ሁሉንም ክልሎች መሰረት ያደረገ ድጋፍ ያዳርጋል፡፡

ፕሮጀክቱ በቆይታው 10,560 የጋራ ፍላጎት ያላቸው ቡድኖች (CIGs) 360 ከጋራ ፍላጎት ያላቸው ቡድኖች ወደ ማህበራት የሚሸጋገሩ ቡድኖችን መመስረት እና መደገፍ፣ እንዲሁም 57 ዩኒየኖችን መመስረት እና መደገፍ፣ 225 ጊደሮችን ከውጪ ማስገባት እና በሀገር አቀፍ ደረጃ የPPRን በሽታ በ2027 ለማጥፋት ይሰራል ተብሎ የታቀደ ሲሆን፣ ከ2010 ዓ.ም ጀምሮ 10,560 የጋራ ፍላጎት ያላቸው ቡድኖች 150,381 አርሶአደሮችን ተጠቃሚ አድርጓል፣ 162 መሰረታዊ የህብረት ስራ ማህበራት ተቋቁሟል፡፡ ከውጪ የሚገዛው ጊደር እንዳለ ሆኖ በሃገር ውስጥ 400 ጊደሮችን በመግዛት ዝርያውን ለማሻሻል ጥረት እየተደረገ ይገኛል፡፡

የእንስሳት እና ዓሳ ዘርፍ ልማት ፕሮጀክት ሦስት ዋና ዋና ኮምፖነንቶች ፡- የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት ማሳደግ እና የገበያ ትስስር መፍጠር ፣ በብሔራዊ ደረጃ የተቋቋሙትን የእንስሳት እና ዓሳ ዘርፍ ተቋማትን ማጠናከር፣ የፕሮጀክቱን ማስተባበሪያዎች ማጠናከር እና ክትትል፣ እንዲሁም ድጋፍ ማድረግ ነው፡፡

ፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት በአጠቃላይ ብር 658,971,210.00 በጀት እቅድ የያዘ ሲሆን፣ በዚህም በኮምፖንነት A የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት ማሳደግ እና የገበያ ትስስር መፍጠር የተያዘው በጀት 377,000,000 ብር ስር የሚሰሩ ዋና ዋና ስራዎች 260 አዲስ መሰረታዊ ማህበራትን ማቋቋም እና የማቴርያል እና የቴክኒክ ድጋፍ ማድረግ፣ 19 ስፔሻላይዝድ ማህበራት/ዩኒየኖችን ማጠናከር፣ እንዲሁም የማቴርያል እና የቴክኒክ ድጋፍ ማድረግ፣ 17 የወጣቶች ስፔሻላይዝድ ዶሮ ማህበራት ልማት ማከናወን፣ 10 በወጣቶች የሚከናወን ስፔሻላይዝድ የዶሮ መኖን ማቋቋም፣ እንዲሁም የማቴርያልና የቴክኒክ ድጋፍ ማድረግ፣ 135 ሞዴል የዶሮ መንደርን ማቋቋም 6 የከተማ የእንስሳት ገበያ ጣቢያዎችን ማጠናከር ስራዎች ይሰራሉ፡፡

በብሔራዊ ደረጃ የተቋቋሙትን የእንስሳት እና ዓሳ ዘርፍ ተቋማትን ማጠናከር 208,000,000 ብር የተያዘ ሲሆን፣ ዋናዋና ስራዎቹም የወተት ከብቶችን ዝርያ በማሻሻል ረገድ፡- 60 ሆልስቲን ፊሪዥያ እና

10 የጀርሲ ዝርያ ያላቸው ኮርማዎችን ከውጪ ማስገባት፣ 20,000 ዶዝ የሴቴ ፆታ ያለው የወተት ከብት ዝርያ አባላዘር ከውጪ ማስገባት፣ 100 ሆልስቲን ፊሬዥያ እና 60 የጀርሲ ዝርያ በሽል ዝውውር ቴክኖሎጂ /Embryo Transfer Technology/ ያረገዙ ላሞችን ግዥ መፈፀም፣ 3 የቀዝቀዘ ናይትሮጅን ማምረቻ ፋብሪካ /Liquid Nitrogen Plant/ በኦሮሚያ፣ በአማራ እና በደቡብ ክልል ማቋቋም። ለ10 ሚ/ን የሚሆን የበጎች እና የፍሎች የደስታ መሰል በሽታ መከላከያ ክትባት መስጠት፣ ለ1,000 የማህበረሰብ የዶሮ ክትባት ሰጪ ሴቶች ስልጠና በመስጠት ለ10 ሚ/ን ዶሮዎች የፈንግል በሽታን መከላከያ ክትባት መስጠት፡ :የዓሳ ሃብት ልማት ማስተር ፕላን ማዘጋጀት፣ 5 የአሳ ጫጩት ማባዣ እና ምርምር ማእከላትን በመደገፍ በቂ የሆነ የአሳ ጫጩት እንዲባዛ እና ወደ አርሶአደሩ እንዲሰራጭ ማድረግ። የብሔራዊ የእንስሳት ልየታ እና ክትትል ስርአት የመረጃ ቋት የማሻሻል ሥራ ይሰራል። የመኖ ልማት ስራዎችን ሁሉን አቀፍ ድጋፍ ማድረግ። (3ኛC) የፕሮጀክቱን ማስተባበሪያዎች ማጠናከር እና ክትትል፣ እንዲሁም ድጋፍ ማድረግ በሚለው ስር 73,971,210 ብር የተያዘ ሲሆን፣ በዋናነት ክልሎችን ክትትል እና ግምገማ ለማድረግ የኢንቪሮንመንት እና ማህበራዊ ስራዎችን ለመስራት የታቀደ ነው።

የፕሮጀክት የመፈፀም አቅምን በማሻሻል በኩልም ይህ ፕሮጀክት ለሚመለከታቸው ለእንስሳት እና ዓሳ ፈፃሚዎች እና ተጠቃሚዎች ሁሉን አቀፍ የአቅም ግንባታ ድጋፍ ያደርጋል።

የኢትዮጵያ እንስሳት ጤና ለገጠር ልማት ፕሮጀክት

የኢትዮያ እንስሳት ጤና ለገጠር ልማት የግብርና ሚ/ር ፕሮጀክት በኢትዮጵያ እንስሳት ጤና ለገጠር ልማት ፕሮግራም ስር ከሚገኙ እና በአውሮፓ ህብረት 15 ሚ/ን ዩሮ ድጋፍ ከሚተገበሩ 5 ፕሮጀክቶች መካከል አንዱ ሲሆን፣ ሁሉንም ፕሮጀክቶች የማስተባበር እና የመምራት ኃላፊነትም አለው።

የፕሮግራሙ ዋና ዓላማ እየጨመረ የመጣውን የአየር ንብረት ለውጥ ግንዛቤ ውስጥ ያስገባ የግልና የመንግሥት የእንስሳት ጤና አገልግሎት አቅርቦትን ጥራትና ብቃት በማሻሻል የእንስሳትን ምርታማነትን ለማሳደግ እና የእንስሳት ግብይትን ለማሻሻል ነው። ይህንንም ዓላማ ለማሳካት የሚከተሉት 3 ዋና ዋና ግቦች/ኮምፖነንቶች፡- ምቹ ከባቢ ሁኔታዎችን በመፍጠር የግልና የመንግሥት የእንስሳት ጤና አገልግሎትን ጥራትና አቅርቦት ማሻሻል፣ የእንስሳት ጤና አገልግሎት አቅራቢዎችን የቴክኒክ ብቃት (እውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት) እና ተጠቃሚነትን በማሳደግ የአገልግሎቱን አቅርቦትና ፍትሀዊነት ማሻሻል፤ እና የእንስሳት ውጤቶችን ጥሬ ምርት ደህንነት እና ከእንስሳት ወደ ሰው የሚተላለፉ በሽታዎች ቁጥጥርን ማሻሻል ናቸው።

የኢትዮጵያ እንስሳት ጤና ለገጠር ልማት የግብርና ሚ/ር ፕሮጀክት በ1.9 ሚ/ን ዩሮ የሚተገበረው በዋናነት ግብ 3፣ የእንስሳት ውጤቶችን ጥሬ ምርት ደህንነት እና ከእንስሳት ወደ ሰው የሚተላለፉ በሽታዎች ቁጥጥርን ማሻሻልን ሲሆን፣ በተጨማሪም ሀገራዊ ባህሪ ያላቸውን ተግባራት ከ1ኛው ግብ

ወስዶ ይተገብራል። የመጀመሪያው ግብ በዋናነት የሚተገበረው በ3 ክልሎች (ሶማሊ፣ኦሮሚያና አማራ) ፕሮጀክት ሲሆን 2ኛው ግብ የሚከናወነው ደግሞ ILRI - International Livestock Research Institute /EVA - Ethiopian Vetrinary Association በትብብር ነው ። ሁሉም ፕሮጀክቶች በግብርና ሚ/ር አስተባባሪነት በየፕሮጀክቶቹ ፈፃሚ መ/ቤቶች የበላይ አመራሮች እና በፕሮጀክቱ ዋና ባለድርሻ አካላት (ገንዘብ ሚ/ር፣የአውሮፓ ህብረት)በተቋቋመ ስቲሪንግ ኮሚቴ እየተመሩ በመናበብና በመተባበር ይሰራሉ።

በተጨማሪም እነዚህን ግቦች ለማሳካት የሚያግዙ በ1.45 ሚ/ን ዩሮ የአማካሪ ድርጅት አገልግሎት እና በ1.1 ሚ/ን ዩሮ የመኪኖች፣ የሞተርሳይክሎች፣ የጀነሬተሮች እና የማቀዝቀዣ መሣሪያዎች (ዲፕፍሪዘሮች፣ ጀነሬተሮች፣ አይስቦክሶች) አቅርቦቶች ዓለም አቀፍ ግዢዎች ተካሂዷል።
በዚሁ መሰረት በበጀት ዓመቱ 59 የእንስሳት ጤና ላቦራቶሪ ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፣ ስጋትን መሠረት ያደረገ 1 የእንስሳት በሽታዎች ቅኝት ማካሄድ፣ በድንበር ተሻጋሪ የእንስሳት በሽታዎች ቁጥጥርና መከላከል ላይ 1 ሥልጠና ማካሄድ፣ በ12 ወረዳዎች ሥጋትን መሠረት ያደረገ ክትባት ማካሄድ፣ኤክስፖርት ቄራዎችን አንድ ዙር ኦዲት ማድረግ፣ በተመረጡ የሀገር ውስጥ ሥጋ አቅራቢ ቄራዎች አንድ ዙር የመስክ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ኳራንቲንና የመግቢያ መውጫ ጣቢያዎች አንድ ዙር የመስክ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ በዩኒቨርሲቲ/ኮሌጅ ለ60 ሥጋ ምርመራ ባለሙያዎች ደረጃውን የጠበቀ ሥልጠና መስጠት፣ በ4 በተመረጡ ቦታዎች የዞኖቲክ በሽታ (የውሻ እብደት በሽታ) ቁጥጥር ማካሄድ፣በ20ሚ/ን ብር ለእንስሳት ጤና አገልግሎት የሚውሉ ተጨማሪ ልዩ ልዩ ግብዓቶች የሀገር ውስጥ ግዢ ማካሄድ፣ እና በተጨማሪም ከአማካሪ ድርጅቱ ጋር በመሆን ለእንስሳት ጤና አገልግሎት የሚያስፈልጉ ልዩ ለዩ ሰነዶች ዝግጅትና የአሰልጣኞች ስልጠና የመሳሰሉት ተያያዥ ስራዎች ይከናወናሉ። ለዚሁም በ2015 በጀት ዓመት በ47 ሚ/ን ብር በጀት ሥራ ላይ ለማዋል አቅዷል።

የድርቅ መቋቋም እና ዘላቂ የአርብቶአደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮጀክት አንድ

የድርቅ መቋቋሚያና ዘላቂ የአርብቶ አደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮግራም ኢትዮጵያ ፕሮጀክት ቁጥር አንድ ከአፍሪካ ልማት ባንክ በተገኘ 30 ሚ/ን UA ወይም 43.3 ሚ/ን ዶላር የብድር ስምምነት በ15 የአርብቶ አደር ወረዳዎች በአፋር ክልል አዳአር፣ አፍዴራ፣ ቡሬሙዳይቱ፣ ኤሊዳር፣ ኢረብቲ፣ ሀደሌላ ወረዳዎች እና በሶማሌ ክልል አራርሶ፣ ቀብሪደአሀር፣ ራሶ፣ መርሲን፣ ሙባረክ፣ ቁቢ፣ ሀዲጋላ፣ ብርቆት ወረዳዎች ከጥቅምት 4 ቀን 2006 ዓ.ም ጀምሮ መተግበር የጀመረ የ5 ዓመት ፕሮጀክት ሲሆን፣ አንዳንድ ስራዎች ባለመጠናቀቃቸው እና በሌሎች ምክንያቶች እስከ ታህሳስ 2015 ዓ.ም. እንዲራዘም ተወስኖ በመንቀሳቀስ ላይ ያለ ፕሮጀክት ነው። የፕሮጀክቱ ዋና ዓላማ በአርብቶ/ከፊል አርብቶአደር አካባቢዎች የድርቅ ተጋላጭነት በመቋቋም ዘላቂ ልማት ማምጣት ነው።

በፕሮጀክቱ ትግበራ ወቅት በዋናነት የውሃ ተቋማት ግንባታ እና መልሶ ማልማት፣ የመጋቢ መንገድ ግንባታ፣ አዳዲስ የእንስሳት ገበያ ማዕከላትና ነባር የእንስሳት ገበያ ማዕከላት መልሶ ማልማት፣ ቋሚ የእንስሳት ክሊኒኮች ግንባታ፣ የእንስሳት ጤና ኬላዎች ግንባታ፣ የክልል ላብራቶሪ አቅም መገንባት እና የሚሌ ኳራንታይን አቅም ግንባታ ስራዎች በአብዛኛው የተጠናቀቁ ሲሆን፣ ህብረተሰቡን ተጠቃሚ በማድረግ ላይ ይገኛሉ፡፡ በተለያዩ ምክንያቶች የከርሰ ምድር እና የገጸ ምድር የውሃ ተቋማት ግንባታ በታቀደለት የጊዜ ገደብ ማጠናቀቅ ባይቻልም የተለያዩ አማራጭ ዘዴዎችን በመጠቀም ስራዎችን ለማጠናቀቅ ጥረት እየተደረገ ይገኛል፡፡

ፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት ከሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት መካከል በውሀ ሀብት ልማት ንዑስ ኮምፖነንት ስር አንድ የአነስተኛ ግድብ ግንባታ፣ ሁለት የኩሬ ግንባታ፣ 14 የቢርካ ግንባታ እና ሶስት የውሃ መስመር ዝርጋታዎችን ግንባታ ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ በተፈጥሮ ግጦሽ ልማት ንዑስ ኮምፖነንት ስር በ60 ሄ/ር መሬት ላይ የእንስሳት መኖ ልማት ማካሄድ፣ እንዲሁም አንድ የመኖ መጋዘን ግንባታ ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ በእንስሳት መሰረተ ልማት ኮምፖነንት ስር አንድ አነስተኛ ድልድይ ጥገና ለማጠናቀቅ እና አንድ የእንስሳት ጤና ኬላ ጥገና ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ በህብረተሰብ እና ተቋማዊ አቅም መገንባት እና ማጠናከር ኮምፖነንት ስር ተዘዋዋሪ ብድር የወሰዱ 2,771 አባላት ያላቸው 128 (ሶማሌ ክልል 68 እና አፋር ክልል 60) የህብረት ስራ ማህበራት ትርፋማ እንዲሆኑ፣ የቁጠባ ባህል እንዲያዳብሩ፣ ብድራቸውን በወቅቱ እንዲመልሱ፣ እንዲሁም የኑሯቸውን ዘይቤ እንዲያሻሽሉ ድጋፍ እና ክትትል ለማድረግ ታቅዷል፡፡

ፕሮጀክቱ በመጠናቀቅ ላይ የሚገኝ ስለሆነ ያላለቁ ስራዎች በወቅቱ እንዲጠናቀቁ፣ እንዲሁም የተጠናቀቁ ስራዎችን በመለየት ለሚመለከተው የመንግስት አካል በማስረከብ ስራዎቹ ቀጣይነት እንዲኖራቸው ለማድረግ የተለያዩ ተግባራትን ለማከናወን ታቅዷል፡፡

የድርቅ መቋቋም እና ዘላቂ የአርብቶአደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮጀክት ሁለት

የድርቅ መቋቋሚያና ዘላቂ የአርብቶ አደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮግራም ኢትዮጵያ ፕሮጀክት ቁጥር ሁለት ከአፍሪካ ልማት ባንክ በተገኘ 28.48 ሚ/ን UA ወይም 43.57 ሚ/ን ዶላር የብድር ስምምነት በኦሮሚያ ስምንት እና በደቡብ ብሔር ብሔረሰብና ህዝቦች ክልሎች ሰባት በድምሩ በ15 የአርብቶ አደር ወረዳዎች የሚተገበር የአምስት ዓመት ፕሮጀክት ነው፡፡ የኦሮሚያ ክልል ስር ያሉ ወረዳዎች አሬሮ፣ ዳአስ፣ መልካ ሶዳ፣ ዱግዳ ዳዋ፣ ሰባ ቦሩ፣ ሊበን፣ ጎሮ ዶላ፣ ጊርጃ ተጠቃሚ አርብቶአደር ወረዳዎች ሲሆኑ፣ የደቡብ ብ/ብ/ሕ ክልል ደግሞ ሚኒት ጎልደያ፣ ሚኒት ሻሻ፣ ቤሮ፣ ማሌ፣ በነጸማይ እና ጎባ ወረዳ ተጠቃሚ አርብቶ አደር ወረዳዎች ናቸው፡፡ ከግንቦት 2007 ዓ.ም ጀምሮ መተግበር የጀመረ የ5 ዓመት ፕሮጀክት ሲሆን፣ ለተጨማሪ ጊዜ ተራዝሞ ታህሳስ 2015 ዓ.ም የሚጠናቀቅ ፕሮጀክት ነው፡፡

የፕሮጀክቱ ዋና ዓላማ በአርብቶ/ከፊል አርብቶአደር አካባቢዎች የድርቅ ተጋላጭነት በመቋቋም ዘላቂ ልማት ማምጣት ነው፡፡

በፕሮጀክቱ ትግበራ ወቅት በዋናነት የውሃ ተቋማት ግንባታ እና መልሶ ማልማት፣ የመጋቢ መንገድ ግንባታ፣ አዳዲስ የእንስሳት ገበያ ማዕከላት ግንባታ እና ነባር የእንስሳት ገበያ ማዕከላት መልሶ ማልማት፣ ነባር የእንስሳት ክሊኒኮች፣ የእንስሳት ጤና ኬላዎች እና የክልል ላብራቶሪ አቅም የመገንባት ስራዎች በአብዛኛው የተጠናቀቁ ሲሆን፣ ህብረተሰቡን ተጠቃሚ በማድረግ ላይ ይገኛሉ፡፡ በተለያዩ ምክንያቶች የከርሰ ምድር እና የገጸ ምድር የውሃ ተቋማት ግንባታ በታቀደለት የጊዜ ገደብ ማጠናቀቅ ባይቻልም የተለያዩ አማራጭ ዘዴዎችን በመጠቀም እና ችግሮችን በውይይት በመፍታት ስራዎች ለማጠናቀቅ ጥረት እየተደረገ ይገኛል፡፡

ፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት ከሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት መካከል በውሀ ሀብት ልማት ንዑስ ኮምፖነንት ስር አንድ የአነስተኛ ግድብ ውሀ አቅርቦት ግንባታ እና ሶስት የውሀ መስመር ዝርጋታ ግንባታ ለማካሄድ ታቅዷል፡፡ በተፈጥሮ ግጦሽ ልማት ንዑስ ኮምፖነንት ስር በመስኖ እና በዝናብ መኖ ለማምረት የሚከናወኑ ስራዎች ክትትል የሚደረግ ሲሆን፣ ሁለት የተጀመሩ የመኖ መጋዘን ግንባታ ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ የእንስሳት መሰረተ ልማት ማስፋፋት ኮምፖነንት ስር አንድ የተጀመረ የእንስሳት ገበያ ማዕከል ግንባታ ለማጠናቀቅ ታቅዷል፡፡ በህብረተሰብ እና ተቋማዊ አቅም መገንባት እና ማጠናከር ኮምፖነንት ስር ተዘዋዋሪ ብድር የወሰዱ 3,050 አባላት ያላቸው 178 (ኦሮሚያ ክልል 80 እና ደቡብ ብ/ብ/ሕ ክልል 98) የህብረት ስራ ማህበራት ትርፋማ እንዲሆኑ፣ የቁጠባ ባህል እንዲያዳብሩ፣ ብድራቸውን በወቅቱ እንዲመልሱ እንዲሁም የኑሯቸውን ዘይቤ እንዲያሻሽሉ ድጋፍ እና ክትትል ለማድረግ ታቅዷል፡፡

ፕሮጀክቱ በመጠናቀቅ ላይ የሚገኝ ስለሆነ ያላለቁ ስራዎች በወቅቱ እንዲጠናቀቁ እንዲሁም የተጠናቀቁ ስራዎችን በመለየትና ለሚመለከተው የመንግስት አካል በማስረከብ ስራዎቹ ቀጣይነት እንዲኖራቸው ለማድረግ የተለያዩ ተግባራትን ለማከናወን ታቅዷል፡፡

ክፍለ ሀጉራዊ የድርቅ መቋቋሚያና ማጠናከርያ ፈንድ ፕሮጀክት

ክፍለ ሀጉራዊ የድርቅ መቋቋሚያና ማጠናከርያ ፈንድ ፕሮጀክት ከKFW ድርጅት የገንዘብ እርዳታና በኢትዮጵያ መንግስት በሚደረግ የገንዘብ አስተዋጽኦ የሚከናወን ሲሆን ጠቅላላ ወጪውም 16 ሚ/ን EURO ነው፡፡

የፕሮጀክቱ ዝርዝር ዓላማዎች የአርብቶአደርና ከፊል አርብቶአደር አካባቢዎችን የአመራረት ሥርዓት ማጠናከር፣ በኢትዮጵያና ጂቡቲ መካከል በሚገኙ አዋሳኝ አካባቢዎች የሚኖሩ ሕዝቦችን ገቢ ማሳደግና

በርካታ አማራጭ የኑሮ ዘዴዎችን እንዲከተሉ ማድረግ ናቸው፡፡ ፕሮጀክቱ በ5 አመት የሚተገበር ሲሆን አንዳንድ ስራዎች ባለመጠናቀቃቸው እስከ ሰኔ 2015 ዓ.ም. ተራዝሞ እየተተገበረ ያለ ፕሮጀክት ነው፡፡ ፕሮጀክቱ 3 ዋና ዋና የስራ ዘርፎች ያሉት ሲሆን እነርሱም፡- የውሃ ሀብት ልማትና የገጠር መሰረተ ልማቶች፣ የግጦሽ መሬትና የመኖ ልማት ማሻሻያ ሥራዎች እና አማራጭ የኑሮ ዘዴዎችና መሰረታዊ አገልግሎቶች የስራ ዘርፎች ናቸው፡፡

ፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት ከሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት መካከል በውሃ ሀብት ልማትና የገጠር መሰረተ ልማቶች ኮምፖነንት ስር ሁለት የአነስተኛ ግድብ ግንባታ፣ አንድ ጥልቅ የውሀ ጉድጓድ ግንባታ፣ ሶስት የውሀ ጉድጓዶችን በእጅ ቁፋሮ ማከናወን (Hand Dug Wells) እና አንድ የውሀ መስመር ዝርጋታ ለማከናወን የታቀደ ሲሆን፣ የገጠር የመሰረተ ልማት ግንባታን በተመለከተ አንድ አርብቶአደር ማሰልጠኛ ተቋም ግንባታ፣ አንድ የእንስሳት ገበያ ማዕከል ግንባታ እና 20 ኪ.ሜ. መጋቢ መንገድ ግንባታ ለማካሄድ ታቅዷል፡፡

የግጦሽ መሬትና የመኖ ልማት ማሻሻያ ሥራዎች ኮምፖንንት ስር 42 ሄ/ር አላስፈላጊ ቁጥቋጦዎችን ማስወገድ፣ ሶስት የችግኝ ጣቢያዎችን የማልማት፣ 80 አባላት ያላቸው የተደራጁ ወጣቶችን በሶስት ሄ/ር መሬት ላይ የመኖ ስራ ለማከናወን እና ስምንት የመኖ ማከማቻ መጋዘን ግንባታ ለማካሄድ ታቅዷል፡፡

አማራጭ የኑሮ ዘዴዎችና መሰረታዊ አገልግሎቶች የስራ ዘርፎች ኮምፖነንት ስር የተደራጁ 12 የገንዘብ ቁጠባና ብድር የህብረት ስራ ማህበራትን ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ የተቋቋሙ 32 የቢዝነስ ቡድን ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፣ ስልጠና የወሰዱ 35 የማህበረሰብ ተንቀሳቃሽ ጤና ባለሙያዎች እና 35 ተንቀሳቃሽ የማህበረሰብ ትምህርት ባለሙያዎች ለማህበረሰቡ የሚሰጡትን አገልግሎት በተመለከተ ክትትልና ድጋፍ ለማድረግ ታቅዷል፡፡

በኢጣሊያን ልማት ትብብር የሚደገፍ ድርቅ መቋቋሚያና ዘላቂ የአርብቶአደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮጀክት

የድርቅ መቋቋሚያና ዘላቂ የአርብቶ አደር ኑሮ ማሻሻያ ፕሮጀክት ከኢጣሊያን ልማት ትብብር በተገኘ 12 ሚ/ን ዩሮ የብድር ስምምነት በ4 የአፋር ክልል አርብቶአደር ወረዳዎች ጭፍራ፣ ተላላክ፣ ደዌ እና አሚባራ ወረዳዎች የሚተገበር የአንድ አመት ተኩል ፕሮጀክት ነው፡፡
የፕሮጀክቱ ዓላማ በአፋር ክልል 4 ወረዳዎች ውስጥ የሚገኙትን አርብቶና ከፊል አርብቶአደር የማህበረሰብ ክፍሎች ድርቅ መቋቋሚያ አቅም በመገንባት ኑሮአቸው እንዲሻሻል ማድረግ እና የምግብ ዋስትና እንዲያረጋግጡ ማስቻል ነው፡፡ በዚህ ፕሮጀክት 290,000 አርብቶአደሮች፣ ከፊል አርብቶአደሮች እና ሌሎች የህብረተሰብ ክፍሎች ተጠቃሚ ይሆናሉ ተብሎ ታቅዷል፡፡

በፕሮጀክቱ በ2015 በጀት ዓመት የ14 አዳዲስ የውሃ ጉድጓዶች ሲስተም ዝርጋታ ስራ ማከናወን፣ 4 የአነስተኛ መስኖ አውታሮች ግንባታ ማጠናቀቅ እና ተጓዳኝ የውሃ ኮሚቴዎችን (200 አባላት ያሉት) ማቋቋምና ማሰልጠና፣ የጋራ የግጦሽ መሬት አስተዳደር አጠቃቀምና ዘላቂነት አጠባበቅ አቅም ከማጎልበት አንጻር በበጀት ዓመት 890 ሄ/ር ማለትም 335 ሄ/ር ከሰውና እንስሳት ንክኪ የተከለሉ ቦታዎች ማህበረሰቡ አቅዶ፤ አልምቶ፤ ጥበቃና የአስተዳደር ሥርዓትን በማበጀት እንዲጠቀም ማድረግ፣ 255 ሄ/ር መልሶ ባገገሙ የተፈጥሮ ግጦሽ መሬት ፊዚካላዊና ባዮሎጂካላዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች መተግበር፣ 4 የመኖ ባንክ ማልማት፣ 300 ሄ/ር መጤና ወራሪ አረሞች/እጽዋት የማስወገድ ተግባራትን ይከናወናሉ፡፡

የእንስሳትና ዓሳ ምርት ግብይት ስርዓት ለማሳደግ በ2015 በጀት ዓመት በተላላክ ወረዳ አንድ የእንስሳት ገበያ ማዕከል መልሶ ማልማት ስራ ማጠናቀቅ፣ በአሚባራ ወረዳ (ሰዲፈጌ ቀበሌ) አንድ አዲስ የገበያ ማዕከል ግንባታ ማጠናቀቅ፣ የተለየና የተጠናከረ የተለያየ የኑሮ አማራጮች በበጀት ዓመት 25 በገቢ ማስገኛ እና 25 በማህበረሰብ መር አርቢ ቡድኖች ለማደራጀት እና የሶላር ኢነርጂ ማዕከል ማቋቋም (ጥናት፣ ግዥ እና ተከላ)፣ ለፌዴራል ፕሮጀክት ማስተባበሪያ ዩኒት 1 ሎንግቤዝ መኪና መግዛት፣ ለክልል ፕሮጀክት ማስተባበሪያ ዩኒት 1 ሎንግቤዝ መኪና መግዛት፣ ለዞን ፕሮጀክት ማስተባበሪያ ዩኒት 1 የመገናኛ መሣሪያ ያለው ተሽከርካሪ፣ ለወረዳ ፕሮጀክት ማስተባበሪያ ዩኒት (2 በወረዳ) 8 ሞተር ሳይክሎች መግዛት፣ ልምድ ልውውጥ (20 ተሳታፊዎች) ማካሄድ፣ የ2013 እና2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ማከናወን፣ ዓመታዊ ዕቅድ ዝግጅት፣ በሩብ ዓመት ክትትልና ግምገማ ማከናወን፣ የፕሮጀክት ግምገማ ሰርቬይ እና የፕሮጀክት ትግበራ ማጠቃለያ ሪፖርት የሚዘጋጁ ይሆናል፡፡

VIII. ለክልሎች የሚደረግ ድጋፍ

በጦርነት በተደጋጋሚ በድርቅ በተጎዱ አካባቢዎች ደርሶ የነበረውን ጉዳት ለመቀነስ ከባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት በመስራት ሃብት በማፈላለግ ድጋፍ ይደረጋል፡፡ የክልል ባለሙያዎች አቅም ለመገንባት በሁሉም ዘርፎች ክፍተትን የለየ የአቅም ግንባታ ሥልጠና እንዲሰጥ ይደረጋል፡፡
የአንበጣ ወረርሽን ለመከላከል ወቅቱን የጠበቀ አሰሳ በማድረግ እንደ ክስተቱ መጠን ለክልሎች ተከታታይ የቴክኒክና የገንዘብ ድጋፍ ይደረጋል፡፡ የግብርና አስተዳደራዊ መረጃን ዲጂታለይዝ ለማድረግ ወደ ክልሎች የተሰራጨ ታብሌቶች ወደ ቀበሌ ደርሶ በሥራ ላይ እንዲውሉ ለክልል ባላሙያዎች የአሰልጣኞች ሥልጠና በመስጠት ድጋፍ ይደረጋል፡፡ በሁሉም ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች ወደ ክልሎች የሚላኩ በጀቶች በወቅቱ በሥራ ላይ አንዲውሉ ለክልሎች በማሰራጭት ተገቢው ክትትልና ድጋፍ ይደረጋል፡፡

IX. ሥጋቶች

- ✓ በግብርናው ዘርፍ በ2015 በጀት ዓመት ሊከሰቱ የሚችሉ ስጋቶች አልፎ አልፎ የሚከሰት የጸጥታ ችግሮች በሁሉም ደረጃ ተንቀሳቅሶ ድጋፍ ለማድረግ ተጽዕኖ ሊኖረው ይችላል፡፡
- ✓ አየር ንብረት ለውጥ ጋር ተያይዞ የተዛማችና የነባር ተባዮች እንደ አንበጣ፣ ዋግ፣ አገዳ ቆርቁር፣ ፌንጣ፣ የመሳሰሉት ሊከሰት እንደሚችል ይገመታል፡፡
- ✓ የዓለም የነዳጅ ዋጋ መናርን ተከትሎ ከውጭ የሚገባው የአፈር ማዳበሪያ ዋጋ በመጨመር አርሶአደሩ ላይ ጫና ሊፈጥር እንደሚችል ይገመታል፡፡
- ✓ አሲዳማ መሬትን በኖራ ለማካም በሚደረገው ጥረት የግሉ ባለሀብት ተሳትፎና የአርሶአደሩ አቅም ማነስ አሲዳማ መሬትን በማከም ወደ ስራ ማስገባት ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ ይኖራዋል፡፡

X፡ አባሪዎች

10.1. የ2015 ዕቅድ በቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች

10.1.1. ስትራቴጂክ ዓላማ 1.፦ ገበያ ተኮር የሰብልና ሆርቲከልቸር ምርትና ምርታማነት

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የሰብል ምርትና ምርታማነት							
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የለማ መሬት	በሺ/ሄ/ር						
ስትራቴጂክ ሰብሎች		12,980	13,359.97	13,359.97			
ጤፍ	በሺ/ሄ/ር	3,120.82	3,113.10	3,113.10			
ገብስ	በሺ/ሄ/ር	848.37	950.10	950.10			
ስንዴ	በሺ/ሄ/ር	1,801.63	1,792.30	1,792.30			
በቆሎ	በሺ/ሄ/ር	2,721.16	2,601.00	2,601.00			
ማሽላ	በሺ/ሄ/ር	1,638.62	1,681.37	1,681.37			
ሩዝ	በሺ/ሄ/ር	96.74	97.36	97.36			
ሽምብራ	በሺ/ሄ/ር	213.68	249.10	249.10			
ነጭ ቦሎቄ	በሺ/ሄ/ር	104.58	146.48	146.48			
ቀይ ቦሎቄ	በሺ/ሄ/ር	255.68	190.65	190.65			
ማሾ	በሺ/ሄ/ር	59.47	69.97	69.97			
አኩሪ አተር	በሺ/ሄ/ር	80.62	121.21	121.21			
ሰሊጥ	በሺ/ሄ/ር	217.11	427.80	427.80			
ለሌሎች ሰብሎች	በሺ/ሄ/ር	1,821.51	1,919.53	1,919.53			
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የተገኘ ምርት							
ስትራቴጂክ ሰብሎች		336.60	400.00	297.87	102.13		
ጤፍ	በሚ/ን ኩ/ል	58.79	64.66	51.73	12.93		
ገብስ	በሚ/ን ኩ/ል	21.58	25.73	20.59	5.14		
ስንዴ	በሚ/ን ኩ/ል	55.00	61.82	49.45	12.37		
በቆሎ	በሚ/ን ኩ/ል	113.10	115.65	92.52	23.13		

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ማሽላ	በሚ/ን ኩ/ል	36.26	62.65	25.00	37.65		
ሩዝ	በሚ/ን ኩ/ል	2.96	3.42	2.74	0.68		
ሽምብራ	በሚ/ን ኩ/ል	4.21	5.32	4.25	1.06		
ነጭ ቦሎቄ	በሚ/ን ኩ/ል	1.77	3.11	2.49	0.62		
ቀይ ቦሎቄ	በሚ/ን ኩ/ል	4.33	3.63	2.90	0.73		
ማሾ	በሚ/ን ኩ/ል	0.58	1.00	0.80	0.20		
አኩሪ አተር	በሚ/ን ኩ/ል	1.88	3.21	2.69	0.52		
ሰሊጥ	በሚ/ን ኩ/ል	1.44	3.39	2.71	0.68		
ለሌሎች ሰብሎች	በሚ/ን ኩ/ል	34.72	46.42	40.00	6.42		
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች ምርታማነት							
ጤፍ	ኩ/ል በሄ/ር	18.96	20.77	20.77	20.77		
ገብስ	ኩ/ል በሄ/ር	25.60	27.08	27.08	27.08		
ስንዴ	ኩ/ል በሄ/ር	30.72	34.49	34.49	34.49		
በቆሎ	ኩ/ል በሄ/ር	41.83	50.26	50.26	50.26		
ማሽላ	ኩ/ል በሄ/ር	25.58	31.62	31.62	31.62		
ሩዝ	ኩ/ል በሄ/ር	30.75	35.13	35.13	35.13		
ሽምብራ	ኩ/ል በሄ/ር	19.82	21.35	21.35	21.35		
ነጭ ቦሎቄ	ኩ/ል በሄ/ር	19.08	21.23	21.23	21.23		
ቀይ ቦሎቄ	ኩ/ል በሄ/ር	17.01	19.04	19.04	19.04		
ማሾ	ኩ/ል በሄ/ር	17.05	22.40	22.40	22.40		
አኩሪ አተር	ኩ/ል በሄ/ር	23.40	26.49	26.49	26.49		
ሰሊጥ	ኩ/ል በሄ/ር	7.00	7.92	7.92	7.92		
ለሌሎች ሰብሎች	ኩ/ል በሄ/ር						
የአነስተኛ አርሶ አደሮች በበልግ የለማ መሬት							
ጤፍ	በሺ/ሄ/ር		183.9				183.9
ገብስ	በሺ/ሄ/ር		202.9				202.9
ስንዴ	በሺ/ሄ/ር		110.7				110.7
በቆሎ	በሺ/ሄ/ር		899.3				799.3
በቦሎቄ	በሺ/ሄ/ር		482.6				482.6

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ማሾ	በሺ/ሄ/ር		90.5				90.5
ለሌሎች ሰብሎች	በሺ/ሄ/ር		30.2				30.2
ድምር	በሺ/ሄ/ር		2,000	-	-	-	1,900.1
የአነስተኛ አርሶ አደሮች በበልግ ምርት							
ጤፍ	በሚ/ን/ኩ/ል		3.82				3.82
ገብስ	በሚ/ን/ኩ/ል		5.5				5.5
ስንዴ	በሚ/ን/ኩ/ል		3.84				3.84
በቆሎ	በሚ/ን/ኩ/ል		40.18				40.18
በቦሎቄ	በሚ/ን/ኩ/ል		8.67				8.67
ማሾ	በሚ/ን/ኩ/ል		0.99				0.99
ለሌሎች ሰብሎች	በሚ/ን/ኩ/ል		0.21				0.21
ድምር	በሚ/ን/ኩ/ል		63.21				63.21
የአነስተኛ አርሶ አደሮች በልግ ምርታማነት							
ጤፍ	ኩ/ል በሄ/ር		21				21
ገብስ	ኩ/ል በሄ/ር		27				27
ስንዴ	ኩ/ል በሄ/ር		35				35
በቆሎ	ኩ/ል በሄ/ር		50				50
በቦሎቄ	ኩ/ል በሄ/ር		18				18
ማሾ	ኩ/ል በሄ/ር		11				11
ለሌሎች ሰብሎች	ኩ/ል በሄ/ር		7				7
የበጋ መስኖ ስንዴ ልማት							
የለማ መሬት	በሺ/ሄ/ር	653.37	1,000		500	500	
የተገኘ ምርት	ሚ/ን/ኩ/ል	23	36			18	18
ምርታማነት	ኩ/ል በሄ/ር	36	36			36	36
በንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለጸጉ ሰብሎች							
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የለማ መሬት			7.61	7.61			
በፕሮቲን የበለጸገ በቆሎ	በሺ.ህ ሄክታር		0.03	0.03			
ካማሊና	በሺ.ህ ሄክታር		0.015	0.015			
የምግብ ሲናር	በሺ.ህ ሄክታር		7.565	7.565			

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የተገኘ ምርት			128.79		128.79		
በፕሮቲን የበለጸገ በቆሎ	በሚልየን ኩንታል		0.001		0.001		
ካማሊና	በሺህ ኩንታል		0.180		0.18		
የምግብ ሲናር	በሺህ ኩንታል		128.605		128.605		
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች ምርታማነት			49.00		49.00		
በፕሮቲን የበለጸገ በቆሎ	ኩንታል በሄክታር		20.00		20		
ካማሊና	ኩንታል በሄክታር		12.000		12		
የምግብ ሲናር	ኩንታል በሄክታር		17.000		17		
2. የሆርቲከልቸር ምርትና ምርታማነት							
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የለማ መሬት	**በሺ/ ሄ/ር**	**442.41**	**451.45**	**451.45**		**0.00003**	
ቲማቲም	በሺ/ ሄ/ር	6.30	6.50	6.50			
ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	38.70	39.50	39.50			
ሰላጣ	በሺ/ ሄ/ር	0.24	0.24	0.24			
ጥቅል ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	3.84	3.83	3.83			
የሀበሻ ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	42.50	42.50	42.50			
ቃሪያ	በሺ/ ሄ/ር	11.65	11.64	11.64			
ቆስጣ	በሺ/ ሄ/ር	0.66	0.65	0.65			
ዱባ	በሺ/ ሄ/ር	2	2.2	2.2			
አሉማ	በሺ/ ሄ/ር		0.01	0.01			
እንጉዳይ	በሺ/ ሄ/ር		0.00003			0.00003	
ቀይ ስር	በሺ/ ሄ/ር	3.20	3.20	3.20			
ካሮት	በሺ/ ሄ/ር	4.08	4.08	4.08			
ነጭ ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	18.38	18.38	18.38			
አትክልት መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**131.55**	**132.73**	**132.73**		**0.00003**	
ድንች	በሺ/ ሄ/ር	71.72	72.38	72.38			
ጎዶሬ	በሺ/ ሄ/ር	58.25	58.25	58.25			
ስኳር ድንች	በሺ/ ሄ/ር	50.38	49.41	49.41			

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ብርቱካናማ ስኳር ድንች	በሺ/ ሄ/ር	0.05	0.05	0.05			
ስራስር መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**180.40**	**180.09**	**180.09**			
አቮካዶ	በሺ/ ሄ/ር	25.90	28.80	28.80			
ሙዝ	በሺ/ ሄ/ር	70.40	72.30	72.30			
ማንጎ	በሺ/ ሄ/ር	20.90	23.70	23.70			
ኮክ	በሺ/ ሄ/ር	0.04	0.05	0.05			
ሎሚ	በሺ/ ሄ/ር	1.59	1.63	1.63			
ብርቱካን	በሺ/ ሄ/ር	6.52	6.75	6.75			
ፓፓያ	በሺ/ ሄ/ር	4.25	4.29	4.29			
አናናስ	በሺ/ ሄ/ር	0.86	1.11	1.11			
ፍራፍሬ መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**130.46**	**138.63**	**138.63**			
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች የተገኘ ምርት	**በሺ/ ኩ/ል**	**68,386.86**	**72,444.06**		**42687.40**	**2,745.90**	**27010.76**
ቲማቲም	በሺ/ ኩ/ል	1,400.00	1,530.00		765.00	765.00	
ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	7,020.00	7,380.00		7,380.00		
ሰላጣ	በሺ/ ኩ/ል	90.40	90.20		90.20		
ጥቅል ጎመን	በሺ/ ኩ/ል	296.50	295.10		295.10		
የሀበሻ ጎመን	በሺ/ ኩ/ል	4,348.50	4,342.60		4,342.60		
ቃሪያ	በሺ/ ኩ/ል	731.30	736.10		736.10		
ቆስጣ	በሺ/ ኩ/ል	7.30	7.60		7.60		
ዱባ	በሺ/ ኩ/ል	260	325			325	
አሉማ	በሺ/ ኩ/ል		1.7				1.7
እንጉዳይ	በሺ/ ኩ/ል	0.06	0.061				0.061
ቀይ ስር	በሺ/ ኩ/ል	273.90	273.90		273.90		
ካሮት	በሺ/ ኩ/ል	187.90	190.70		190.70		
ነጭ ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	1,565.10	1,582.80		1,582.80		
አትክልት ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**16180.96**	**16755.76**		**15664**	**1090**	**1.76**
ድንች	በሺ/ኩ/ል	9,721.90	9,961.40		9,961.40		
ጎዴሬ	በሺ/ኩ/ል	14,677.20	14,752.50				14,752.50
ስኳር ድንች	በሺ/ኩ/ል	17,226.30	17,062.00		17,062		

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ብርቱካናማ ስኳር ድንች	በሺ/ኩ/ል	13.00	14.00				14.00
ስራስር ምርት ድምር	**በሺ/ኩ/ል**	**41638.40**	**41789.90**		**27023.4**		**14766.50**
አቮካዶ	በሺ. /ኩ/ል	1,570.00	1,920.00				1,920.00
ሙዝ	በሺ. /ኩ/ል	7,420.00	8,700.00				8,700.00
ማንጎ	በሺ. /ኩ/ል	1,400.00	1,620.00				1,620.00
ኮክ	በሺ. /ኩ/ል	2.00	2.50				2.50
ሎሚ	በሺ. /ኩ/ል	95.20	99.40			99.40	
ብርቱካን	በሺ. /ኩ/ል	642.60	684.20			684.20	
ፓፓያ	በሺ. /ኩ/ል	817.60	846.50			846.50	
አናናስ	በሺ. /ኩ/ል	20.10	25.80			25.80	
ፍራፍሬ ምርት ድምር	**በሺ. /ኩ/ል**	**10567.50**	**13898.40**			**1655.90**	**12242.50**
የመኸር ወቅት የአነስተኛ አርሶ አደሮች ምርታማነት		**144.09**	**197.71**				
ቲማቲም	ኩ/ል /በሄ/ር	221.55	234.87				
ሽንኩርት	ኩ/ል /በሄ/ር	185.34	190.78				
ሰላጣ	ኩ/ል /በሄ/ር	30.60	31.20				
ጥቅል ጎመን	ኩ/ል /በሄ/ር	77.28	77.00				
የሀበሻ ጎመን	ኩ/ል /በሄ/ር	102.31	202.17				
ቃሪያ	ኩ/ል /በሄ/ር	62.78	63.25				
ቆስጣ	ኩ/ል /በሄ/ር	137.82	138.86				
ዱባ	ኩ/ል /በሄ/ር	50	50				
አሉማ	ኩ/ል /በሄ/ር	170	170				
እንጉዳይ	ኩ/ል /በሄ/ር	0	2000				
ቀይ ስር	ኩ/ል /በሄ/ር	85.52	85.75				
ካሮት	ኩ/ል /በሄ/ር	46.04	46.69				
ነጭ ሽንኩርት	ኩ/ል /በሄ/ር	85.16	86.12				
አትክልት ምርታማነት አማካይ	**ኩ/ል /በሄ/ር**	**104.53**	**259.75**				
ድንች	ኩ/ል /በሄ/ር	135.55	137.63				
ጎዴሬ	ኩ/ል /በሄ/ር	251.95	253.24				
ስኳር ድንች	ኩ/ል /በሄ/ር	341.91	345.33				

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ብርቱካናማ ስኳር ድንች	ኩ/ል /በሄ/ር	270.00	270.00				
ስራስር ምርትማነት አማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል /በሄ/ር**	**249.85**	**251.55**				
ዘይቱን	ኩ/ል/ በሄ/ር	16.15	16.53				
አቮካዶ	ኩ/ል/ በሄ/ር	60.61	66.70				
ሙዝ	ኩ/ል/ በሄ/ር	105.29	120.32				
ማንጎ	ኩ/ል/ በሄ/ር	66.90	68.20				
ሎሚ	ኩ/ል/ በሄ/ር	59.82	61.08				
ብርቱካን	ኩ/ል/ በሄ/ር	98.54	101.33				
ፓፓያ	ኩ/ል/ በሄ/ር	192.50	197.20				
አናናስ	ኩ/ል/ በሄ/ር	23.36	23.23				
ፍራፍሬ ምርታማነት አማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**77.90**	**81.82**				
የመኸር ሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት የለማ መሬት	**ኩ/ል በሄ/ር**	**8.80**	**9.80**	**9.80**			
ቲማቲም	በሺ/ ሄ/ር	1.80	1.90	1.90			
ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	1.00	1.10	1.10			
አትክልት መሬት ድምር		**2.80**	**3.00**	**3.00**			
አቮካዶ	በሺ/ ሄ/ር	0.30	0.40	0.40			
ሙዝ	በሺ/ ሄ/ር	2.50	2.80	2.80			
ማንጎ	በሺ/ ሄ/ር	3.20	3.60	3.60			
ፍራፍሬ መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**6.00**	**6.80**	**6.80**			
የመኸር ሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት (ምርት)	**በሺ/ኩ/ል**	**1,547.11**	**1,766.41**		**699.37**	**1067.03**	
ቲማቲም	በሺ/ኩ/ል	659.33	731.21		365.60	365.60	
ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	293.20	333.77		333.77		
አትክልት ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**952.53**	**1064.98**		**699.37**	**365.60**	
አቮካዶ	በሺ/ ኩ/ል	32.60	43.05			43.05	
ሙዝ	በሺ/ ኩ/ል	273.49	337.31			337.31	
ማንጎ	በሺ/ ኩ/ል	288.49	321.07			321.07	
ፍራፍሬ ምርት ድምር		**594.58**	**701.43**			**701.43**	
የመኸር ሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት (ምርታማነት)		**200.52**	**205.93**				

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ቲማቲም	ኩ/ል በሄ/ር	338.13	346.22				
ሽንኩርት	ኩ/ል በሄ/ር	269.87	271.11				
አትክልት ምርታማነት አማካይ		**304.00**	**308.66**				
አቮካዶ	ኩ/ል በሄ/ር	94.22	98.66				
ሙዝ	ኩ/ል በሄ/ር	108.09	122.07				
ማንጎ	ኩ/ል በሄ/ር	88.82	88.85				
ፍራፍሬ ምርታማነት አማካይ በሄ/ር		**97.04**	**103.19**				
በበልግ የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮች (የለማ መሬት)		**52.29**	**52.29**			**52.29**	
ቲማቲም	በሺ/ሄ/ር	4.69	4.69			4.69	
ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	47.60	47.60			47.60	
አትክልት መሬት ድምር							
በበልግ የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮች (ምርት)		**9,860**	**10,180**				**10,180**
ቲማቲም	በሺ/ ኩ/ል	1,040.00	1,100.00				1,100.00
ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	8,820.00	9,080.00				9,080.00
አትክልት ምርት ድምር		**9860.00**	**10180.00**				
በበልግ የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮች (ምርታማነት)		**203.45**	**212.83**				
ቲማቲም	ኩ ን/ በሄ/ር	221.55	234.87				
ሽንኩርት	ኩ/ል በሄ/ር	185.34	190.78				
አትክልት ምርታማነት አማካይ	**ኩ/ል በሄ/ር**	**203.45**	**212.83**				
የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮችና (በመስኖ የለማ መሬት)		**407.67**	**412.56**		**311.44**	**101.11**	
ቲማቲም	በሺ/ ሄ/ር	25.80	26.00		18.00	8.00	
ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	62.80	63.00		63.00		
ሰላጣ	በሺ/ ሄ/ር	1.39	1.45		1.45		
ጥቅል ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	43.44	44.02		30.00	14.02	
አበሻ ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	41.65	42.14		32.00	10.14	
አረንጓዴ ቃሪያ	በሺ/ ሄ/ር	32.37	32.76		17.76	15.00	

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ቀይ ቃሪያ	በሺ/ ሄ/ር	9.05	9.41		8.00	1.41	
ቆስጣ	በሺ/ ሄ/ር	1.39	1.45		1.00	0.45	
ቀይ ስር	በሺ/ ሄ/ር	15.86	15.95		13.00	2.95	
ካሮት	በሺ/ ሄ/ር	7.83	8.10		8.10		
ነጭ ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	33.90	34.38		27.00	7.38	
አትክልት መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**275.48**	**278.68**		**219.32**	**59.36**	
ድንች	በሺ/ ሄ/ር	119.26	120.62		79.00	41.62	
ጎደሬ	በሺ/ ሄ/ር	0.44	0.45		0.45		
ስኳር ድንች	በሺ/ ሄ/ር	0.46	0.51		0.51		
ስራስር መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**120.16**	**121.59**		**79.96**	**41.62**	
ዘይቱን	በሺ/ ሄ/ር	2.38	2.40		2.40		
ሎሚ	በሺ/ ሄ/ር	1.44	1.45		1.45		
ብርቱካን	በሺ/ ሄ/ር	3.70	3.74		3.74		
ፓፓያ	በሺ/ ሄ/ር	3.81	3.90		3.90		
አናናስ	በሺ/ ሄ/ር	0.60	0.67		0.67		
ሀብሃብ	በሺ/ ሄ/ር	0.10	0.13			0.13	
ፍራፍሬ መሬት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**12.03**	**12.30**		**12.16**	**0.13**	
የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮችና (በመስኖ የተገኘ ምርት)		**77,911.81**	**81,565.90**				**81,565.90**
ቲማቲም	በሺ/ኩ/ል	6,000.00	6,200.00				6,200.00
ሽንኩርት	በሺ/ኩ/ል	12,700.00	12,900.00				12,900.00
ሰላጣ	በሺ/ኩ/ል	0.013	0.014				0.014
ጥቅል ጎመን	በሺ/ኩ/ል	214.93	232.28				232.28
አበሻ ጎመን	በሺ/ኩ/ል	8,331.92	8,852.02				8,852.02
አረንጓዴ ቃሪያ	በሺ/ኩ/ል	6,482.96	6,767.35				6,767.35
ቀይ ቃሪያ	በሺ/ኩ/ል	4,180.91	4,595.18				4,595.18
ቆስጣ	በሺ/ኩ/ል	909.23	976.39				976.39
ቀይ ስር	በሺ/ኩ/ል	1,194.83	1,291.42				1,291.42
ካሮት	በሺ/ኩ/ል	5,574.28	5,700.12				5,700.12
ነጭ ሽንኩርት	በሺ/ኩ/ል	25,110.16	26,545.83				26,545.83

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
አትክልት ምርት ድምር	**በሺ/ኩ/ል**	**70699.24**	**74060.61**				**74060.61**
ድንች	በሺ/ ኩ/ል	1,546.14	1,686.14				1,686.14
ጎደሬ	በሺ/ ኩ/ል	4,518.66	4,651.06				4,651.06
ስኳር ድንች	በሺ/ ኩ/ል	8.32	8.80				8.80
ስራስር ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**6073.12**	**6346.00**				**6346.00**
ዘይቱን	በሺ/ ኩ/ል	91.50	0.10				0.10
ሎሚ	በሺ/ ኩ/ል	52.84	64.31				64.31
ብርቱካን	በሺ/ ኩ/ል	90.87	97.14				97.14
ፓፓያ	በሺ/ ኩ/ል	244.39	259.92				259.92
አናናስ	በሺ/ ኩ/ል	638.85	709.63				709.63
ሀብሃብ	በሺ/ ኩ/ል	20.99	28.19				28.19
ፍራፍሬ ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**1139.45**	**1159.30**				**1159.30**
የአነስተኛ ይዞታ አርሶ አደሮች (የመስኖ ምርታማነት)		**156.55**	**163.13**				
ቲማቲም	ኩ/ል በሄ/ር	213.80	227.40				
ሽንኩርት	ኩ/ል በሄ/ር	182.40	186.90				
ሰላጣ	ኩ/ል በሄ/ር	154.70	159.80				
ጥቅል ጎመን	ኩ/ል በሄ/ር	191.80	201.10				
አበሻ ጎመን	ኩ/ል በሄ/ር	155.60	160.60				
አረንጓዴ ቃሪያ	ኩ/ል በሄ/ር	129.10	140.30				
ቀይ ቃሪያ	ኩ/ል በሄ/ር	100.50	103.80				
ቆስጣ	ኩ/ል በሄ/ር	132.10	137.30				
ቀይ ስር	ኩ/ል በሄ/ር	351.60	357.30				
ካሮት	ኩ/ል በሄ/ር	197.40	208.00				
ነጭ ሽንኩርት	ኩ/ል በሄ/ር	133.30	135.30				
አትክልት ምርታማነት በአማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**176.57**	**183.44**				
ድንች	ኩ/ል በሄ/ር	210.50	220.10				
ጎደሬ	ኩ/ል በሄ/ር	189.10	195.80				
ስኳር ድንች	ኩ/ል በሄ/ር	198.00	203.90				
ሰስራስር ምርታማነት በአማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**199.20**	**206.60**				

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ዘይቱን	ኩ/ል በሄ/ር	22.20	26.80				
ሎሚ	ኩ/ል በሄ/ር	63.30	67.00				
ብርቱካን	ኩ/ል በሄ/ር	66.10	69.60				
ፓፓያ	ኩ/ል በሄ/ር	167.80	181.90				
አናናስ	ኩ/ል በሄ/ር	34.90	41.80				
ሀብሃብ	ኩ/ል በሄ/ር	209.00	209.00				
ፍራፍሬ ምርታማነት በአማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**93.88**	**99.35**				
የሰፋፊ እርሻ (በመስኖ የለማ መሬት)		**2.07**	**2.83**		**2.83**		
ሰላጣ	በሺ/ ሄ/ር	0.55	0.69		0.69		
ጥቅል ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	0.22	0.22		0.22		
አበሻ ጎመን	በሺ/ ሄ/ር	0.03	0.03		0.03		
አረንጓዴ ቃሪያ	በሺ/ ሄ/ር	0.43	0.55		0.55		
ቀይ ቃሪያ	በሺ/ ሄ/ር	0.24	0.49		0.49		
ቆስጣ	በሺ/ ሄ/ር	0.01	0.01		0.01		
ቲማቲም	በሺ/ ሄ/ር	0.05	0.10		0.10		
ቀይ ሽንኩርት	በሺ/ ሄ/ር	0.05	0.12		0.12		
አትክልት ምርት ድምር	**በሺ/ ሄ/ር**	**1.58**	**2.22**		**2.22**		
ድንች	በሺ/ ሄ/ር	0.12	0.15		0.15		
ስራስር ምርት ድምር		**0.12**	**0.15**		**0.15**		
ስትሮውቤሪ	በሺ.ህ ሄ/ር	0.37	0.46		0.46		
ፍራፍሬ ምርት ድምር		**0.37**	**0.46**		**0.46**		
የሰፋፊ እርሻ (በመስኖ የተገኘ ምርት)		**277.74**	**341.41**				**341.41**
ሰላጣ	በሺ/ ኩ/ል	101.05	108.95				108.95
ጥቅል ጎመን	በሺ/ ኩ/ል	40.41	35.06				35.06
አበሻ ጎመን	በሺ/ ኩ/ል	1.95	2.23				2.23
አረንጓዴ ቃሪያ	በሺ/ ኩ/ል	62.60	69.84				69.84
ቀይ ቃሪያ	በሺ/ ኩ/ል	9.55	20.18				20.18
ቲማቲም	በሺ/ ኩ/ል	15.15	32.84				32.84
ቀይ ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	14.41	33.43				33.43
ቆስጣ	በሺ/ ኩ/ል	0.32	0.34				0.34

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
አትክልት ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**245.42**	**302.87**				**302.87**
ድንች	በሺ/ ኩ/ል	18.79	21.36				21.36
ስራስር ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**18.79**	**21.36**				**21.36**
ስትሮውቤሪ	በሺ/ ኩ/ል	13.53	17.19				17.19
ፍራፍሬ ምርት ድምር	**በሺ/ ኩ/ል**	**13.53**	**17.19**				**17.19**
የሰፋፊ እርሻ (በመስኖ የተገኘ ምርታማነት)		**119.65**	**122.72**				
ቲማቲም	ኩ/ል በሄ/ር	338.14	346.23				
ሽንኩርት	ኩ/ል በሄ/ር	269.86	271.10				
ሰላጣ	ኩ/ል በሄ/ር	184.00	184.00				
ጥቅል ጎመን	ኩ/ል በሄ/ር	182.20	182.20				
አበሻ ጎመን	ኩ/ል በሄ/ር	77.70	74.00				
አረንጓዴ ቃሪያ	ኩ/ል በሄ/ር	144.00	144.00				
ቀይ ቃሪያ	ኩ/ል በሄ/ር	39.30	40.80				
ቆስጣ	ኩ/ል በሄ/ር	39.60	41.00				
አትክልት ምርታማነት አማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**159.35**	**160.42**				
ድንች	ኩ/ል በሄ/ር	162.80	170.00				
ስራስር ምርታማነት አማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**162.8**	**170**				
ስትሮውቤሪ	ኩ/ል በሄ/ር	36.80	37.74				
ፍራፍሬ ምርታማነት አማካይ በሄ/ር	**ኩ/ል በሄ/ር**	**36.8**	**37.74**				
ከድህረ ምርት ብክነት ውጪ የተገኘ ምርት በሰብል አይነት		13,900.00	**15,900.00**				15,900.00
ቲማቲም	በሺ/ ኩ/ል	1,200.00	1,300.00				1,300.00
ሽንኩርት	በሺ/ ኩ/ል	4,300.00	4,500.00				4,500.00
አቮካዶ	በሺ/ ኩ/ል	1,100.00	1,400.00				1,400.00
ሙዝ	በሺ/ ኩ/ል	5,700.00	6,900.00				6,900.00
ማንጎ	በሺ/ ኩ/ል	1,600.00	1,800.00				1,800.00

10.1.2.1. ቡና ሻይና ቅመማቅመም

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የቡና ምርት	በሺ.ህ ቶን	652.2	810		810		
በባለሀብት	በሺ.ህ ቶን		102.2		102.2		
በአ/አደር	በሺ.ህ ቶን		707.8		707.8		
አረንጓዴ የሻይ ምርት	›› ››	43.19	56.48	13.2	16.9	13.2	13
የቅመማ ቅመም ምርት	›› ››	715	802		400	402	
የቡና ምርታማነት	ኩ/ል በ ሄ/ር	7	7.6		7.6		
በባለሀብት	ኩ/ል በ ሄ/ር	8	8.7		8.7		
በአ/አደር	ኩ/ል በ ሄ/ር	6.8	7.5		7.5		
የሻይ ምርታማነት	›› ››		37.1	9	19	28	37.1
በባለብት		30	39.3	10	20	30	39.3
በአዉት ግሮወር	›› ››	17	24	6	12	18	24
የቅመማ ቅመም ምርት	›› ››	715	802		400	402	
የቅመማ ቅመም ምርታማነት	›› ››						
በርበሬ		18.7	19		19		
ዝንጅብል	›› ››	34.6	34.7		34.7		
ኮረሪማ	›› ››	6	6.9		6.9		
ዕርድ	›› ››	38.3	39		39		
ጥቁር አዝሙድ	›› ››	15.1	16.4		16.4		
ነጭአዝሙድ	›› ››	9	10.2		10.2		
አብሽ	›› ››	11.8	12		12		
ጥምዝ	›› ››	5.8	6		6		
ሚጥሚጣ	›› ››	10	10.6		10.6		
ቁንዶ በርበሬ	›› ››	11.4	12		12		
ድንብላል	›› ››	14.3	15		15		
ሮዝመሪ	›› ››	10.6	10.9		10.9		

10.1.2. ስትራቴጂክ ዓላማ 2፡- ገበያ ተኮር የእንስሳትና ዓሳ ምርትና ምርታማነት

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
እንስሳት እና ዓሳ ሀብት ልማት ዘርፍ							
ገበያ ተኮር የእንስሳትና አሳ ምርትና ምርታማነት							
አጠቃላይ የወተት ምርት	**ሚ/ን ሊትር**	**7,080.35**	**7,505.10**	**2,626.78**	**1,501.02**	**1,125.76**	**2,251.53**
የላም ወተት ምርት	ሚ/ን ሊትር	5751	6096	2,133.60	1,219.20	914.40	1,828.80
የፍየል ወተት ምርት	ሚ/ንሊትር	225.39	238.90	83.62	47.78	35.84	71.67
የግመል ወተት ምርት	ሚ/ንሊትር	1103.96	1,170.2	409.57	234.04	175.53	351.06
አጠቃላይ የቀይ ስጋ ምርት	**ሺ.ህ ቶን**	**447.77**	**505.00**	**151.50**	**85.51**	**115.69**	**151.20**
የበሬ ስጋ ምርት	ሺ.ህ ቶን	283.85	314	94.2	53.38	72.22	94.2
የበግ ስጋ ምርት	ሺ.ህ ቶን	84.4	107	32.1	18.19	24.61	32.1
የፍየል ስጋ ምርት	ሺ.ህ ቶን	78	82	24.6	13.94	18.86	24.6
የግመል ስጋ ምርት	ሺ.ህ ቶን	1.52	2	0.6	0.4	0.7	0.3
ቆዳና ሌጦ	**ሚ/ን ቁጥር**	**18.33**	**19,003**				
የዳልጋ ከብት ቆዳ	ሚ/ን ቁጥር	2.46	2.61	0.78	0.52	0.91	0.39
የበግ ሌጦ	ሚ/ን ቁጥር	8.96	9.49	2.85	1.90	3.32	1.42
የፍየል ሌጦ	ሚ/ን ቁጥር	6.91	7.32	2.20	1.464	2.56	1.10
አጠቃላይ የዶሮ ስጋ ምርት	**ሺ.ህ ቶን**	90.6	96.0	**28.80**	**19.20**	**33.59**	**14.40**
የዶሮ ምርት (ስጋ) - ስፔሻላይዝድ	ሺ.ህ ቶን	54.8	58.1	17.44	11.63	20.34	8.72
የዶሮ ምርት (ስጋ) - የተሻሻለ የቤተሰብ	ሺ.ህ ቶን	17.7	18.8	5.63	3.75	6.57	2.82
የዶሮ ምርት (ስጋ) - ባህላዊ የቤተሰብ	ሺ.ህ ቶን	18.0	19.1	5.73	3.82	6.68	2.86
አጠቃላይ የዶሮ እንቁላል ምርት	ሚ/ን	**3,246.54**	3,641.53	1,092.46	728.31	1,274.54	546.23
የዶሮ ምርት (እንቁላል)- ስፔሻላይዝድ	ሚ/ን	2770	3,136	940.92	627.28	1,097.74	470.46
የዶሮ ምርት (እንቁላል)-የተሻሻለ የቤተሰብ	ሚ/ን	266.8	282.8	84.84	56.56	98.98	42.42
የዶሮ ምርት (እንቁላል)-ባህላዊ የቤተሰብ	ሚ/ን	209.74	222.32	66.70	44.46	77.81	33.35

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የማር፣ የሰምና የሐር ምርት							
የማር ምርት	ሺ.ህ ቶን	146.7	155	7.75	62	7.75	77.5
የሰም ምርት	ሺ.ህ ቶን	11.5	12.5	0.625	5	0.625	6.25
የሐር ኮኮን ምርት	ቶን	36.69	40.25				
አጠቃላይ የአሳ ምርት	**ሺ.ህ ቶን**	**73.14**	**106.19**	**20.16**	**25.25**	**35.40**	**25.38**
የአሳ ምርት ከመደበኛ የውሃ አካላት	ሺ.ህ ቶን	72.4	105	20	25	35	25
የአሳ ምርት ከአኳካልቸር	ሺ.ህ ቶን	0.74	1.19	0.16	0.25	0.4	0.38
የእንስሳት ምርታማነት በምርት ዓይነት በእርባታ ስርዓት (አነስተኛ ይዞታ በገጠርና ከተማ፤ የባለሀብት እንስሳት እርባታ)							
የወተት ምርታማነት							
የወተት ላም ምርታማነት (Indigenous)	ሊ.ት/እንስሳ/ቀን	1.55	1.7	0.6	0.3	0.3	0.5
የወተት ላም ምርታማነት (Crossbreed)	ሊ.ት/እንስሳ/ቀን	6.74	7.6	2.6	1.5	1.1	2.3
የወተት ላም ምርታማነት (Exotic)	ሊ.ት/እንስሳ/ቀን	13.76	14.9	5.2	3.0	2.2	4.5
የፍየል ወተት ምርታማነት	ሊ.ት/እንስሳ/ቀን	0.5	0.53	0.2	0.1	0.1	0.2
የግመል ወተት ምርታማነት	ሊ.ት/እንስሳ/ቀን	3	3.2	1.1	0.6	0.5	1.0
የስጋ ምርታማነት							
የበሬ ስጋ ምርታማነት	ኪ.ሎ/እንስሳ	112.12	113	113	113	113	113
የበግ ስጋ ምርታማነት	ኪ.ሎ/እንስሳ	10.6	10.9	10.9	10.9	10.9	10.9
የፍየል ስጋ ምርታማነት	ኪ.ሎ/እንስሳ	8.75	8.9	8.9	8.9	8.9	8.9
የግመል ስጋ ምርታማነት	ኪ.ሎ/እንስሳ	255.5	258.1	258.1	258.1	258.1	258.1
የማር ምርታማነት	(ኪ.ሎ/ቀፎ/ስብሰባ)	17.6	18.4	18.4	18.4	18.4	18.4
የባህላዊ ቀፎ	(ኪ.ሎ/ቀፎ/ስብሰባ)	8.5	8.6	8.6	8.6	8.6	8.6
የሽግግር ቀፎ	(ኪ.ሎ/ቀፎ/ስብሰባ)	18.2	20	20	20	20	20
የፍሬም ቀፎ	(ኪ.ሎ/ቀፎ/ስብሰባ)	26	26.5	26.5	26.5	26.5	26.5
የሰም ምርታማነት	(ኪ.ሎ/ቀፎ/ስብሰባ)	0.85	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72
የዶሮ ምርታማነት							

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የዶሮ ምርታማነት (ስጋ) - ስፔሻላይዝድ	ኪሎ/ዶሮ	1.9	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
የዶሮ ምርታማነት (እንቁላል)-ስፔሻላይዝድ	እንቁላል/ዶሮ/ዓመት	250	270	270	270	270	270
የዶሮ ምርታማነት (ስጋ) - የተሻሻለ የቤተሰብ	ኪሎ/ዶሮ	1.5	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6
የዶሮ ምርታማነት (እንቁላል)-የተሻሻለ የቤተሰብ	እንቁላል/ዶሮ/ዓመት	175	195	195	195	195	195
የዶሮ ምርታማነት (ስጋ) - ባህላዊ የቤተሰብ	ኪሎ/ዶሮ	1.3	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
የዶሮ ምርታማነት (እንቁላል)-ባህላዊ የቤተሰብ	እንቁላል/ዶሮ/ዓመት	70	80	80	80	80	80
የአሳ ምርታማነት	ኪግ/መ.ኩ	1	1.2	0.36	0.24	0.24	0.36
የዓሳ ምርት ተክኖሎጂ አቅርቦት							
የሚያስፈልግ የአሳ ጫጩት መጠን	ሚ. ቁጥር	1.08	279	70	80	69	60
የኩሬ ብዛት	ሺ.ህ ቁጥር	1520	1589	289	300	500	500
ለአኳ ካልቸር የሚያስፈልግ የአሳ ጫጩት መጠን	ሚ. ቁጥር	0.66	1.19	0.16	0.38	0.4	0.25
ጥራቱና ደህንነቱ የተጠበቀ ለገበያ የቀረበ እንስሳትና እንስሳት ምርት መጠን በምርት ዓይነት (ጤናቸው የተጠበቀ እንስሳት)							
የላም ወተት ምርት	መቶኛ	48%	52%	49%	50%	50%	51%
የፍየል ወተት ምርት	መቶኛ	49%	50%	50%	50%	50%	50%
የግመል ወተት ምርት	መቶኛ	46%	55%	51%	52%	53%	55%
የቀነሰ ድህረ ምርት ብክነት በእንስሳት ምርት ዓይነት							
የላም ወተት	መቶኛ	23	21				21
የፍየል ወተት	መቶኛ	87	81				81
የግመል ወተት	መቶኛ	87	81				81
ማር (CSA & Admin)	መቶኛ	9.4	27.6	18.4	0	0	9.2

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ሰም (CSA & Admin)	መቶኛ	27	104	26	26	26	26
የተሻሻሉ የእንስሳት ዝርያ ድርሻ በእንስሳት ዓይነት በመቶኛ							
የወተት ላም	መቶኛ	4%	5%	25.00%	50.00%	75.00%	100%
የተሻሻለ የእንስሳት ዝርያ የተጠቀሙ አርሶ/አርብቶ አደር በመቶኛ							
የወተት ላም	መቶኛ	15%	17%	17%	17%	17%	17%
ዝርያ ማሻሻያ							
አጠቃላይ የተመረተ የአባለዘር	በዶዝ	**1,333.23**	**1,500,000**	**340,000**	**340,000**	**410,000**	**410,000**
በኢንስቲትዩት የተመረተ አባለዘር	በዶዝ	1060.355	1,100,000	240,000	240,000	310,000	310,000
በክልሎች የተመረተ አባለዘር	በዶዝ	272.878	400,000	100,000	100,000	100,000	100,000
አጠቃላይ የተሠራጨ የአባለዘር	በዶዝ	**786.00**	**1,300,000**	**200,000**	**450,000**	**450,000**	**200,000**
በኢንስቲትዩቱ የተሠራጨ የአባለዘር	በዶዝ	717.67	1,000,000	150,000	350,000	350,000	150,000
በክልሎች የተሠራጨ የአባለዘር	በዶዝ	68.818	300,000	50,000	100,000	100,000	50,000
አጠቃላይ የተመረተ ፈሳሽ ናይትሮጂን	በሊትር	**337.85**	380,000	95,000	95,000	95,000	95,000
በኢንስቲትዩት የተመረተ ፈሳሽ ናይትሮጂን መጠን	በሊትር	57.307	58,000	14,500	14,500	14,500	14,500
በክልሎች የተመረተ ፈሳሽ ናይትሮጂን መጠን	በሊትር	280.55	322,000	80,500	80,500	80,500	80,500
የተሠራጨ ፈሳሽ ናይትሮጂን	በሊትር	311.44	341,500	85,500	85,500	85,500	85,000
በኢንስቲትዩት የተሠራጨ ፈሳሽ ናይትሮጂን መጠን	በሊትር	47.77	52,200	13,050	13,050	13,050	13,050
በክልሎች የተሠራጨ ፈሳሽ ናይትሮጂን መጠን	በሊትር	263.67	360,000	90,000	90,000	90,000	90,000
ተመርጠው የገቡ ለአባለዘር ምርት የሚውሉ ታዳጊ ኮርማዎች	በቁጥር	25.00	40	0	15	15	10
ከውጭ አገር ተገዝቶ ለአባለ ዘር ምርት የሚገቡ ኮርማዎች	በቁጥር	0	140	70	0	0	70
ተመርጠው የተሰራጩ አውራ በጎችና ፍየሎች	በሺህ ቁጥር	21.10	22000	2200	11000	2200	6600
ተመርጠው የተሰራጩ አውራ በጎች	በቁጥር	0	16,500	1650	8250	1650	4950

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ተመርጠው የተሰራጩ አውራ ፍየሎች	በቁጥር	0	5,500	550	2750	550	1650
የቴክኖሎጂብዜት (እንስሳትና ዉጤቶች)							
የተሻሻለ ዝርያ ጊደር	ቁጥር	0	170	41	43	44	42
የተሻሻለ የበግ ዝርያ አውራ በግ (ቁጥር)	ቁጥር	0	8000	1000	3000	3000	1000
የተሻሻለ የፍየል ዝርያ አውራ (ቁጥር)	ቁጥር	0	2000	250	1000	500	250
ለምርት ማቀነባበሪያ ግብዓት አቅርቦት							
ለሥጋ ማቀነባባሪያ የእርድ እንስሳት አቅርቦት	በቁጥር	2,130,000	2,448,620	612155	612155	612155	612155
ለወተት ማቀነባበሪያዎች ግብዓት አቅርቦት							
ጥሬ ወተት	ሚ/ን ሊትር	149	150	37.5	37.5	37.5	37.5
የወተት ካልቸር	ኪ.ግ	493	500	125	125	125	125
ሬኔት	ኪ.ግ	245.7	275	68.75	68.75	68.75	68.75
ተቀነባብሮ ለገበያ የቀረበ ምርት							
ተቀነባብሮ ለውጭ ገበያ የቀረበ ምርት	በቶን	28364.8	28,106.60	7026.65	7026.65	7026.65	7026.65
ተቀነባብሮ ለውጭ ገበያ ከቀረበ ምርት የሚገኝ ገቢ	ሚ/ን ዶላር	121.06	137.83	34.59	33.14	32.7	37.4
ተቀነባብሮ ለአገር ውስጥ ገበያ የቀረበ ምርት	ሚ/ን ሊትር	128	136	34	34	34	34
የእንስሳት ጤና አገልግሎት							
ጥራት፤ፈዋሽነትና ደህንነታቸው የተረጋገጠ የእንስሳት መድሃኒት አምራቾች፣ አስመጪዎችና ጅምላ አከፋፋዮች የእንስሳት መድሃኒት ምርት ዕድገት	መቶኛ	94.7	100	85	90	95	99
የቀነሰ ሕገ ወጥ የእንስሳት መድሃኒት ምርትና ሥርጭት	መቶኛ	34.6	100	85	90	95	98
ጥራቱና ደህንነቱ የተረጋገጠ የእንስሳት መኖ አምራቾች፣ አስመጪዎችና	መቶኛ	81.2	100	85	90	95	99

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ጅምላ አከፋፋዮች የመኖ ምርት							
የቀነሰ ሕገ ወጥ የእንስሳት መኖ ምርትና ሥርጭት		41.25	100	85	90	95	98
በስጋት ላይ የተመሰረተ የክትባት አገልግሎት ሽፋን ማሳደግ	መቶኛ	91.00	92	92	92	92	92
አጠቃላይ የክትባት አገልግሎት ሽፋን (ድንበር ዘለላ እና ድንበር ዘለል ያልሆነ)	በሚ/ን ቁጥር	199	201	35	55	55	57
የተሰራጨ የድንበር ዘለል በሽታዎች ክትባት	ሚሊ. ዶዝ	129.30	160	30	45	45	40
ድንበር ዘለል ላልሆኑ በሽታዎች የመከላከያ ክትባት መከተብ		54.70	50	10	10	15	15
የድንበር ዘለል ክትባት የተከተቡ እንስሳት	ሚ/ን ቁጥር	153.60	160	30	43	44	43
ለበጎችና ፍየሎች ደስታ መሰል በሽታ (PPR)ቁጥጥር የተከተቡ በጎችና ፍየሎች	ሚ/ን ቁጥር	10.50	15	3	4	4	4
ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የፀዳ መሬት	ካ.ኪ.ሜ	50,338.95	80,000	3,800	29,600	23,400	23,200
የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ዳግም ወረራ ለመከላከል የተሸፈነ መሬት	ካ.ኪ.ሜ	96,780.94	108,890	6,390	43,000	25,000	34,500
የፀረ-ቆላ ዝንብ ኬሚካል የተቀቡ እንስሳት	ቁጥር	1,387,598	3,620,000	150,000	1,355,000	1,030,000	1,085,000
በገንዲ በሽታ ለታመሙ እንስሳት ህክምና መስጠት	ቁጥር	35.64	21,360	2,000	7,932	4,500	6,928
የመመርመር አቅምን በማሳደግ ምላሽ የተሰጣቸው የእንስሳት በሽታ ፍንዳታዎች ክስተት ብዛት	ቁጥር	136.00	140	32	36	40	32
ለበሽታ ፍንዳታ ምላሽ ለመስጠት የተመረመረ ናሙና ብዛት	በቁጥር	1724	1700	388	439	485	388
ሀገራዊ የእንስሳት በሽታ ወረርሽኝ	መቶኛ	85.00	100	5	5	5	6

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ቅኝትና ሪፖርት የመላክ ምጣኔ							
በተንቀሳቃሽ ስልክ የተመሠረተ ዕለታዊ የሪፖርት ምጣኔ	መቶኛ	40.00	65	7	7	8	8
በሀገር የሚገኙ እንዲሁም በአገር የሌሉና ስጋት ለሆኑ የእንስሳት በሽታዎች የሚገኙበትን ደረጃ ለማወቅ የተካሔድ የቅኝትና አሰሳ ጥናት ብዛት	ቁጥር	2	3	1	1		1
የስጋት ደረጃው ተፈትሾና ተረጋግጦ ወደ ሀገር የገቡ እንስሳትና የእንስሳት ውጤቶች	ቁጥር	1	2		1	1	
የመኖ ልማት							
ከሁሉም የመኖ ምንጮች የተመረተ ጠቅላላ ድርቆ መኖ ምርት	ሚ/ን ቶን	142.89	164.3	24.765	48.225	62.625	28.725
የተፈጥሮ ግጦሽን (Rangeland) የማሻሻያ ቴክኖሎጂዎች፣ ግብዓቶችና አሰራሮች በመጠቀም የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት፣	ሚ/ን ቶን	37.10	40.81	3	4	24	9.81
የተሻሻሉ የመኖ ዓይነቶችን በማስፋፋት የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት፣	ሚ/ን ቶን	10.60	11.66	4.66	3.5	1.5	2
የሰብል ተረፈ ምርትን አሰባሰብ፣ አከመቻቸትና አጠቃቀም ማሻሻያ አሰራሮችን በመተግበር የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት መጠን፣	ሚ/ን ቶን	63.30	69.6	4	28.5	29.1	8
የኢንዳስትሪ (ስኳርና ሌሎች) ተረፈ ምርቶችን በማስፋፋት የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት፣	ሚ/ን ቶን	7.40	8.14	1.5	2.5	2.5	1.64
የወል ግጦሽ መሬትና ሬንጅላንድን የማሻሻያ ስትራቴጂዎችን በመጠቀምና በማልማት የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት፣	ሚ/ን ቶን	17.60	19.4	7.4	6.5	2.5	3

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የግል የአርሶ አደር ግጦሽ መሬትና ሬንጅላንድን የማሻሻያ ስትራቴጂዎችን በመጠቀምና በማልማት የተመረተ ድርቆ መኖ ምርት መጠን፣	ሺ.ህ ቶን	4.28	4.7	1.5	1.2	1.2	0.8
የመኖ ዘር ምርታማነትን ለማሳደግና ጥራት ያለዉ የተሻሻሉ የመኖ ዘሮች ማምረት፡፡	ሺ.ህ ቶን	3.60	3.96	0.5	1.5	1.3	0.66
በሁሉም ስነ ምህዳር በመስኖ የመኖ ማልማት ትግበራ ላይ የስልጠናና የመስክ ላይ ድጋፍ በማድረግ ምርት ማሳደግ፣	ሄ/ር	15,370.00	23,055	490	14500	7000	1065
የሰብል ተረፈ ምርት መኖን በተገቢዉ በማሰባሰብ ከአጠቃላዩ ተረፈ ምርት 10 በመቶ ማሻሻያ እንዲደረግልት የንጥረ መኖ ይዘትና ተበይነታቸዉ ማሻሻል ፣	ሚ/ን ቶን	2.25	2.47	0.6	1	1.47	2.3

10.1.3. ስትራቴጂክ ግብ 3፡- የተፈጥሮ ሀብት ልማትና አጠባበቅ

ቁልፍ የውጤት የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
1. የተፋሰስ ልማት							
የልማት ዕቅድ የተዘጋጀላቸው የማህበረሰብ ተፋሰሶች ብዛት	የተፋሰስ ቁጥር	1689	1000	0	800	200	0
ኅ/ሥራ ማህበራት የተቋቋመላቸው የማህበረሰብ ተፋሰሶች ብዛት	የተፋሰስ ቁጥር	1528	1000	0	500	500	0
ከንክኪ ነጻ የተደረገና ተከልለው እንዲያገግሙ የተደረጉ አካባቢዎች ስፋት	በሺ.ህ ሄ/ር	529.78	200	0	0	200	0
የተለያዩ የሥነ-አካላዊ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ሥራዎች	በሺ.ህ ሄ/ር	2503.32	500	0	0	500	0

ቁልፍ የውጤት የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የተካሔዱባቸው የማህበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት							
ጥገናና ዕድሳት የተደረገላቸው የማበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት	በሺ.ህ ሄ/ር	290.72	500	0	200	300	0
የቀረበ ዘርፈ-ብዙ ጥቅም የሚሠጥ የደን ዕፅዋት ዘር	በኩ/ል	6500	600	200	400	0	0
የተዘጋጀ የዛፍ ችግኝ ብዛት	ሚ/ን ቁጥር	7624.51	2500	0	0	2000	500
በሥነ ህይወታዊ ዘዴዎች የተሸፈኑ የማህበረሰብ ተፋሰሶች ስፋት	በሺ.ህ ሄ/ር	438	471	0	0	0	471
አዳዲስ ማዕካለዊ ችግኝ ጣቢያዎችን ማቋቋም	ቁጥር	121,985	500	0	0	500	0
በጥምር ደን እርሻ የተሸፈነ መሬት ስፋት	ሚ/ሄ/ር	2.04	2.31	0	0	2.31	0
2. የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም							
የመሬት አስተዳደር መረጃ ሥርዓት የተዘረጋላቸው አዳዲስ ወረዳዎች	ቁጥር	93	79	20	20	20	19
የተለካና የተመዘገበ ማሳ ብዛት	በሚ/ን ቁጥር	2.9	1.8		0.8	0.8	0.2
የሁለተኛ ደረጃ የገጠር መሬት የይዞታ ማረጋገጫ የተሰጣቸው ቤተሰቦች (አባወራ/እማወራ)	በሚ/ን ቁጥር	0.66	0.6	0.23	0.09	0.06	0.23
አባወራ	በሚ/ን ቁጥር	0.46	0.42	0.16	0.06	0.04	0.16
እማወራ	በሚ/ን ቁጥር	0.2	0.18	0.07	0.03	0.02	0.07
የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ የተዘጋጀለቸውና የተሰጠ ማሳ ብዛት	በሚ/ን ቁጥር	2.3	2.1	0.8	0.3	0.2	0.8
አሳታፊ የገጠር መሬት አጠቃቀም ዕቅድ ያዘጋጁ ቀበሌዎች ብዛት	ቁጥር	247	392	0	0	142	250
የተተገበረ የተቀናጀ የቀበሌ አሳታፊ የመሬት አጠቃቀም ዕቅድ ብዛት	ቁጥር	247	424	0	0	200	224
አዲስ የተመሰረቱ የገጠር ቀበሌ ማዕከላት ብዛት	ቁጥር	122	220	0	66	73	81
3. የአፈር ለምነትና ጤንነት							
መሬትን በማንጣፈፍ የለማ የኮትቻ አፈር	ሄ/ር	637,419	655,000	550,000			105,000
በግብርና ኖራ አቅርቦት ስርዓት ዝርጋታን ተግባራዊ	ሄ/ር	12,081	300,000				300,000

ቁልፍ የውጤት የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
በማድረግ ታክሞ የለማ አሲዳማ አፈር መሬት ስፋት							
የለማ ጨዋማ አፈር መሬት ስፋት	ሄ/ር	10	36.8			18.4	18.4
በቨርሚ ኮምፖስት የለማ መሬት ስፋት	ሄ/ር	6450	12,500	7,600	500	500	3,400
በህየወ ማዳበሪያ የለማ መሬት ስፋት	ሄ/ር	135,000	170,000	75,000		50,000	45,000
በእቀባ እርሻ እርሻ የለማ መሬት ስፋት	ሄ/ር	11750	25,000	15,000	2000	1000	7500
ከተለያዩ ምንጮች መረጃ በመሰብሰብ የአፈር ዓይነት ካርታየተዘጋጀላቸው ወረዳዎች	ወረዳ		45		5	25	15
የጨዋማ አፈር ካርታ የተዘጋጀላቸው ወረዳዎች	ቁጥር	13	6		3	3	
የካርታ ዝግጅት ተጠናቆ ለተጠሚዎች የተሰራጭ የአፈር አትላስ (መጽሐፈ-ካርታ)	ካርታ		1	1			
ጥቅም ላይ የዋለ ብሔራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓትን (NSIS)	መረጃ ቋት	1	1		0.5	0.5	
የአፈር ቅየሳና ካርታ ተዘጋጅቶ በጥቅም ላይ የዋለ ጋይድላየን	ሰነድ		1	0.5	0.5		
4. የአነስተኛ መስኖ ልማት							
ለመስኖ ልማት ዝግጁ የሆነ የመሬት ስፋት	በሺ. ሄ/ር	40.04	28.7	0.574	5.74	11.48	10.9
የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ አርሶ/ከፊል አርብቶ አደር ብዛት	በሽህ ቁጥር	119.6	114.19	1.71	23.98	49.67	38.83
የተስፋፋ የመስኖ መሰረተ ልማት							
በማህበረሰብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ብዛት	ቁጥር	218	193	4	25	77	87
በቤተሰብ የሚተዳደሩ አዳዲስ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ብዛት	በሺ. ቁጥር	51.866	77.18	0.177	15	39	23
በማህበረስብ የሚተዳደሩ ነባር የመስኖ አውታሮች ማሻሻያ (Revitalization) የተደረገላቸው	በሺህ ሄ/ር	0.702	2.87			1.435	1.435
ህጋዊ ሰውነት ያገኙ የመስኖ ውሃ ተጠቃሚ ማህበራት ብዛት	ቁጥር	167	193	54	25	77	87

10.1.3.1. ደን ልማት

ቁልፍ የውጤት የአፈጻጸም አመልካቾች	መለኪያ	2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ሀገራዊ የደን ሽፋንን ማሳደግ ፡							
የተጠበቀ ነባር፣ የተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ ደን መሬት ስፋት	ሚ/ን ሄ/ር	19.2	19.2	19.2	19.2	19.2	19.2
በደን የተሸፈነ መሬት ድርሻ	በመቶኛ	17.2	20				20
ለተጠቃሚዎች የተሰራጨ የዛፍ ዘር መጠን	በቶን	457	200	50	100	50	-
በቀርከሀ ደን እንዲለማ የተደረገ መሬት ስፋት	ሚ/ን ሄ/ር	0.015	0.02				0.02
የደን ሀብት ቆጠራ (Forest inventory) የተካሄደበት መሬት ስፋት	በመቶኛ	-	50		10	30	10
የደን ማኔጅመንት ፕላን የተዘጋጀላቸው ደኖች ስፋት	ሚ/ን ሄ/ር	0.195	0.2			0.075	0.125
የደን አያያዝ የተሸሻለላቸው የከተሞች ብዛት	በቁጥር	9	5	1	2	1	1
የጥምር ደን ግብርና ስራ እንዲጎለብት የተደረገበት የመሬት ስፋት	ሚ/ን ሄ/ር		0.1				0.1
ነባር የአሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓት ተግባራዊ የተደረገለት የተፈጥሮ ደን	ሚ/ን ሄ/ር	2.28	2.16	2.16	2.16	2.16	2.16
አዲስ የአሳታፊ የደን አስተዳደር ስርዓት ተግባራዊ የተደረገለት የተፈጥሮ ደን	ሚ/ን ሄ/ር	-	0.2				0.2
ለሀገር ውስጥና ለውጭ ገበያ የቀረበ የደን ምርትመጠን	ሚ/ን ቶን	0.945	1.02		0.34	0.34	0.34
ከደን ሮያሊቲ የተገኘ ሀብት	በሚ/ን ብር	178	250	50	60	70	70
ከደን ምርት ኤክስፖርት የተገኘ የውጪ ምንዛሬ መጠን	በሚ/ን USD	2	10	0	3	2	5

10.1.3.2. ብዝሀ ህይወት ጥበቃ

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ዒላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የሀገሪቱን የብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች በማሰስና በመቃኘት ተለያይነትንና ስርጭትን፣ ዋጋማነትን እና የመመናመን አደጋዎችን በምርምር የመለየት ተግባራትን በማስፋትና መዝግቦ በመያዝ በዘርፉ ያለውን ዕውቀት ማሳደግና በባለቤትነት እንዲታወቁ ማድረግ፣			6,193		276	2086	2031
አሰሳና ቅኝት የተደረገባቸው ቦታዎች	ቁጥር	10	110		50	60	
ተለያይነትና ስርጭት	ቁጥር	357	6,078		2,026	2,026	2,026
የዋጋማነት ጥናት	ቁጥር		5				5
በምርምርና በዘመናዊ ቴክኖሎጂ በመታገዝ ማህበረሰቡን ባሳተፈ መልኩ የብዝሀ ሕይወትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ያሉበትን ይዞታ (ስታንዳርድ) በመለየት የማንበር ተግባራትን በአይነትና ሽፋን ማሳደግ፣			7,669	915	2915	1919	1920
በዘቦታና በኢዘቦታ የተነበሩ ናሙናዎች	የናሙና ቁጥር	204/891	7,660	915	2,915	1,915	1,915
የተቋቋሙ መስክ ጅን ባንክና አጸደ እጽዋት	ቁጥር	4	9			4	5
የተፅእኖ ግምገማ የተደረገባቸው ወራሪ መጤ ዝርያዎች	ቁጥር	2	2				2
ከወራሪ መጤ ዝርያዎች ነፃ የተደረጉ ቦታዎች ሽፋን	ሄ/ር	31167	20,000	6,500	3,000	3,500.0	7,000
ለምርምርና ለጥቅም ተጋሪነት የተሰጠ የአርክቦት ፈቃድ	ቁጥር	121	103	13	20	40.0	30
አርክቦት ከተደረጉ የጀነቲክ ሀብቶች የተገኘ ጥቅም	በሺ. ብር	27,000	200		50	80.0	70

10.1.4. ስትራቴጂክ ዓላማ 4፡- የግብርና ኢንቨስትመንት ግብዓት አቅርቦትን ማሳደግ

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	የሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
1.ሰፋፊ እርሻ ኢንቨስትመንት							
1.1 በሰፋፊ አርሻ ልማት የሚለማ መሬት (በመኸር)	በሺህ ሄክታር	852.59	1201.4	1201.4			
ምግብ ሰብሎች	በሺ.ህ ሄክታር	**357.3**	**499.8**	**499.8**			
ጤፍ	በሺ.ህ ሄክታር	10.03	18.3	18.3			
ገብስ	በሺ.ህ ሄክታር	2.65	14.5	14.5			
ስንዴ	በሺ.ህ ሄክታር	146.04	106	106			
በቆሎ	በሺ.ህ ሄክታር	115.78	204.6	204.6			
ማሽላ	በሺ.ህ ሄክታር	78.8	118.6	118.6			
ሩዝ	በሺ.ህ ሄክታር	4	37.8	37.8			
ጥራጥሬ ሰብሎች	በሺ.ህ ሄክታር	**67.3**	**174.4**	**174.4**			
አኩሪ አተር	በሺ.ህ ሄክታር	32.8	123.7	123.7			
ቦሎቄ	በሺ.ህ ሄክታር	9.3	15.8	15.8			
ሽንብራ	በሺ.ህ ሄክታር	7.8	4.8	4.8			
ማሾ	በሺ.ህ ሄክታር	17.4	30.1	30.1			
የቅባት ሰብሎች		**154.2**	**237**	**237**			
ሰሊጥ	በሺ.ህ ሄክታር	152.6	234	234			
ሱፍ	በሺ.ህ ሄክታር	1.6	3	3			
የኢንዱስትሪ/የጭረት ሰብል	በሺ.ህ ሄክታር	**144.54**	**147.2**	**147.2**			
ጥጥ	በሺ.ህ ሄክታር	144.54	147.2	147.2			
ቋሚ ተክል/የገበያ ሰብሎች	በሺ.ህ ሄክታር	**129.25**	**143**	**143**			
ቡና	በሺ.ህ ሄክታር	121.47	135.1	135.1			
ሻይ	በሺ.ህ ሄክታር	7.78	7.9	7.9			
1.2 በሰፋፊ አርሻ ልማት ምርት (በመኸር)	በሺ.ህ ኩንታል	18,679.5	30,296.3	0.0	6,395.8	23,900.1	0.0
የምግብ ሰብሎች	በሺ.ህ ኩንታል	**11,712.6**	**18,859.0**	-	-	18858.62	-
ጤፍ	በሺ.ህ ኩንታል	151.8	329.4			329.0	
ገብስ	በሺ.ህ ኩንታል	75.2	429.8			429.8	
ስንዴ	በሺ.ህ ኩንታል	4,864.6	3,736.0			3,736.0	

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	የሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
በቆሎ	በሺ.ህ ኩንታል	4,531.6	9,287.8			9,287.8	
ማሽላ	በሺ.ህ ኩንታል	1,981.0	3,750.2			3,750.2	
ሩዝ	በሺ.ህ ኩንታል	108.3	1,325.8			1,325.8	
የቅባት ሰብሎች	በሺ.ህ ኩንታል	**1,227.3**	**2,131.9**	-	**2,077.9**	**54.0**	-
ሰሊጥ	በሺ.ህ ኩንታል	1,181.0	2,077.9		2,077.9		
ሱፍ	በሺ.ህ ኩንታል	46.3	54.0			54.0	
የጥራጥሬ ሰብሎች	በሺ.ህ ኩንታል	**1,596.0**	**4,401.6**	-	**685.4**	**3,716.2**	-
አኩሪ አተር	በሺ.ህ ኩንታል	824.3	3,277.3			3,277.3	
ቦሎቄ	በሺ.ህ ኩንታል	236.5	336.5			336.5	
ሽንብራ	በሺ.ህ ኩንታል	126.6	102.4			102.4	
ማሾ	በሺ.ህ ኩንታል	408.6	685.4		**685.4**		
የጭረት ሰብል	በሺ.ህ ኩንታል	**2,993.1**	**3,632.5**	-	**3,632.5**	-	-
ጥጥ	በሺ.ህ ኩንታል	**2,993.1**	**3,632.5**		**3,632.5**		
ቋሚ ሰብሎች	በሺ.ህ ኩንታል	**1,150.6**	**1,271.3**	-	-	**1,271.3**	
ቡና	በሺ.ህ ኩንታል	901.6	1,017.6			1,017.6	
ሻይ (ለገበያ የተዘጋጀ ምርት)	በሺ.ህ ኩንታል	249.0	253.7			253.7	
1.3 በሰፋፊ አርሻ ልማት የሚለማ መሬት (በመስኖ)	በሺ.ህ ሄክታር		87	0	87		
ስንዴ	በሺ.ህ ሄክታር	3.96	51		51		
ጥጥ	በሺ.ህ ሄክታር	28.48	36		36		
1.4 በሰፋፊ አርሻ ልማት ምርት በመስኖ			2,797	0	0	812	1,985
ስንዴ	በሺ.ህ ኩንታል	131.86	1,985				1,985
ጥጥ	በሺ.ህ ኩንታል	586.73	812			812	
ለባለሀብት የተላለፈ መሬት	**በሄ/ር**	138,100.00	145,000.00		65,000.00	80,000.00	
2. የእንስሳትና ኢንቨስትመንት							
በዳልጋ ከብት ማድለብ	››	418	543	108	163	163	
የበግና ፍየል እርባታ/ማድለብ	››	84	91	17	28	28	

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	የሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
በዶሮ እርባታ	››	118	303	60	92	92	
በንብ እርባታ	››	17	62	12	19	19	
አኳካልቸር	››	3	12	2	4	4	
በመኖ ልማት	››	20	31	5	3	3	
የእርድ ፍየል	ቁጥር	28454	117448	14681	44043	44043	
የዕርድ በግ	ቁጥር	11835	44363.2	5545.4	16636.2	16636.2	
የዕርድ ዳልጋ ከብት	ቁጥር	29017	42491.2	5311.4	15934.2	15934.2	
የስጋ ዶሮ	ቁጥር	215906	228240	28530	85590	85590	
እንቁላል	ሚ/ቁጥር	28.85	31.84	6.2	9.6	9.6	
ጥሬ ወተት	ሚ/ሊትር	16.7	18.3	3.65	5.5	5.5	
ጥሬ ማር	ቶን	67.7	74	10	30	14	
የመኖ ምርት	ቶን	77.8	84.8	10.6	31.8	31.8	
የእንስሳትና እንስሳት ምርት ገቢን ማሳደግ	ቢ/ን ብር	2.015	3.047	0.61	0.91	0.91	
3. ግብአት አቅርቦት							
የእርሻ ግብዓት							
የአፈር ማዳበሪያ አቅርቦት	ሚ/ን ኩ/ል	15.2	20	5	5	10	
የአፈር ማዳበሪያ ሥርጭት	ሚ/ን ኩ/ል	14	15	5	7	3	
የምርጥ ዘር አቅርቦት	ሚ/ን ኩ/ል	0.922	1.5	0.5	0.5	0.5	
የምርጥ ዘር ሥርጭት	ሚ/ን ኩ/ል	0.850	1	0.18	0.05	0.1	
የብድር አቅርቦት ማመቻቸት	ቢ/ን ብር	48.1	100	25	50	25	
የእንስሳት ግብዓት							
የቀረበና የተሰራጨ አየተሻሻሉ የአንድቀን ጫጩት	በሚሊዮን ቁጥር	27	31.67	7.91	7.91	7.91	
የቀረበና የተሰራጨ አባላዘር	በሚለዮን ዶዝ	1.4	1.6	0.4	0.4	0. 4	
የፈሳሽ ናይትሮጂን	ሊትር	385,000	428,800	107000	107000	107000	
የተሸሻሉ ክልስ ጊደሮች	በቁጥር	9,702	10,672	2668	2668	2668	
የክልስ ኮርማዎች	በቁጥር	4,951	5446	1361	1361	1361	

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	የሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የተዳቀሉ የበግ ኮርማዎች	በቁጥር	39,420	43,362	10855	10855	10855	
የተዳቀሉ የፍየል ኮርማዎች	በቁጥር	4,235	4658	1164	1164	1164	
የሲንክሮናይዚንግ ሆርሞን	ዶዝ	121,000	133,100	33275	33275	33275	
የቀረበና የተሰራጩ የሽግግር ቀፎዎች	በሺህ ቁጥር	450	495,000	123750	123750	123750	
የቀረበና የተሰራጩ ፍሬም ቀፎዎች	በሺህ ቁጥር	600	650,000	162500	162500	162500	
የቀረበና የተሰራጨ የዓሳ ጫጩት	በሺህ ቁጥር	1,117	12,287	3071	3071	3071	
የቀረበና የተሰራጨ የእንስሳት መኖ ዘር	በሺህ ቶን	4.7	5.34	1.33	1.33	1.33	
የቀረበና የተሰራጨ የድንበር ዘለል በሽታዎች መከላከያ ክትባት	በሚሊዮን ዶዝ	140	121.4	30.35	30.35	30.35	
በወተት ከብት እርባታ	የማዕከላት ቁጥር	488	743	148	223	223	

10.1.5. የወጪ ንግድን በማሳደግ የሀብት ግኝት ማሻሻል

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች (የምር ዓይነት)	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ቡና ሻይና ቅመማ ቅመም							
ቡና	መጠን (በቶን)	302,762.33	360,144.49	87,454.88	71,585.46	84,618.90	116,485.25
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	1,424.58	1,800.73	430.30	328.93	439.33	602.17
ሻይ	መጠን (በቶን)	997.61	1,879.38	647.08	598.21	231.5	402.59
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	2.03	3.2	1	1.02	0.47	0.71
ቅመማቅመም	መጠን (በቶን)	7,677.25	14,896.00	1,988.97	2,738.61	4,719.95	5,448.47
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	15.27	20.38	3.29	5.7	6.42	4.97
ን/ድምር	መጠን (በቶን)	311,437.19	376,919.87	90,090.93	74,922.28	89,570.35	122,336.31
	ገቢ(በሚ/ን	1,441.88	1,824.31	434.59	335.65	446.22	607.85

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች (የምር ዓይነት)	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
	ዶላር)						
አበባ አትክልትና ፍረፍሬ							
አበባ	መጠን (በቶን)	112996	132,992.60	26,508.95	26,547.40	39,298.14	40,638.11
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	541.6	611.75	121.64	123.27	183.66	183.18
ፍራፍሬ	መጠን (በቶን)	36192	74,464.46	17,407.39	19,153.78	17,963.94	19,939.35
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	17.3	36.2	8.82	10.12	8.55	8.71
አትክልት	መጠን (በቶን)	177729	318,789.89	78,720.15	77,315.46	78,628.22	84,126.06
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	69.67	122.24	27.48	30.6	35.32	28.84
ን/ድምር	መጠን (በቶን)	326,917.00	526,246.95	122,636.49	123,016.64	135,890.30	144,703.52
	ገቢ(በሚ/ን ዶላር)	628.57	770.19	157.94	163.99	227.53	220.73
የስጋና ወተት ምርቶች							
የበግና ፍየል ሥጋ	መጠን (በቶን)	17,204.59	19,420.00	4,882	4,614	4,580	5,344
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	104.29	116.52	29	28	27	32
የዳልጋ ከብት ሥጋ	መጠን (በቶን)	359.15	1,056.00	264	264	264	264
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	1.44	3.67	1	1	1	1
እርድ ተረፈ ምርት	መጠን (በቶን)	4,632.76	5,211.00	1,311	1,280	1,285	1,335
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	12.77	13.43	3	3	3	3
የዓሣና ሌሎች ስጋ ምርት	መጠን (በቶን)	523.68	966.71	208	343	208	208
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	0.66	1.34	0	0	0	0
ማር	መጠን (በቶን)	53.91	80	40			40
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	0.22	0.35	0.17			0.18

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች (የምር ዓይነት)	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የሰም ምርት	መጠን (በቶን)	158.02	252.18	58	79	58	58
	ገቢ (በሚ/ን.ዶላር)	1.16	2.26	1	1	1	1
የተቀነባባረ ወተትና የወተት ተዋፅዖ	መጠን (በሊትር)	805,595.00	1,120,716.00	293,572.00	293,572.00	280,179.00	253,393.00
	ገቢ በሚ/ንዶላር	0.1	0.25	0	0	0	0
ን/ድምር	መጠን (ቶን)	22,932.11	26,985.89	6,763.00	6,580.00	6,395.00	7,249.00
	መጠን (በሊትር)	805,595	1,120,716	293,572	293,572	280,179	253,393
	ገቢ በሚ/ን ዶላር	120.64	137.82	34.17	33	32	37.18
ጠ/ድምር	መጠን (ቶን)	661,286.30	930,152.71	219,490.42	204,518.92	231,855.65	274,288.83
	መጠን (በሊትር)	805,595	1,120,716	293,572	293,572	280,179	253,393
	ገቢ በሚ/ን ዶላር	2,191.09	2,732.32	626.70	532.64	705.75	865.76

XI. ቁልፍ የውጤት መስኮች

11.1. ግብርና ኤክስቴንሽን

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የኤክስቴንሽን ተጠቃሚዎች	በሺ. ቁጥር	11,982	12,769	3000	3000	1884	4885
አርሶ አደር	በሺ. ቁጥር	10,185	10,854	2500	2500	5427	5427
አባወራ	በሺ. ቁጥር	7,333	7,815				
እማወራ	በሺ. ቁጥር	1,833	1,954				
ባለትዳር ሴቶች	በሺ. ቁጥር	3,666	3,907				
ወጣቶች	በሺ. ቁጥር	1,018	1,085				

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
አርብቶ አደር	በሺ. ቁጥር	1,078	1,149	287	287	575	575
አባወራ	በሺ. ቁጥር						
እማወራ	በሺ. ቁጥር	776	827				
ባለትዳር ሴቶች	በሺ. ቁጥር	194	207				
ወጣቶች	በሺ. ቁጥር	388	414				
ከፊል አርብቶ አደር	በሺ. ቁጥር	720	766	190	191	192	193
አባወራ	በሺ. ቁጥር	519	552				
እማወራ	በሺ. ቁጥር	130	138				
ባለትዳር ሴቶች	በሺ. ቁጥር	259	276				
ወጣቶች	በሺ. ቁጥር	72	77				

11.2. የግብርና ቁጥጥር ሥራዎች

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	2015 ዓ.ም ዒላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የእንስሳት መድሃኒት ጥራትና ደህንነት ማራጋገጥ							
የተለያዩ የእንስሳት ክትባት መድኃኒት ምርት ናሙናዎች ላይ የጥራት፣ደህንነትና የማረጋጋጥ	ቁጥር		23	5	6	6	6
የእንስሳት የመድኃኒት አስመጪ ተቋማት	ቁጥር	115	115	60	40	60	40
የእንስሳት የመድኃኒት አከፋፋይ ተቋማት	ቁጥር		82	30	34	34	30
የእንስሳት መድሃኒት አምራች ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን የማካሄድ	ቁጥር		4	1	1	1	1
የእንስሳት መኖ ጥራትና ደህንነት ማራጋገጥ							
የተቀነባበረ ወይም ምጥን የእንስሳት መኖ ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት የላቦራቶሪ የፍተሻ ቁጥጥር ሥራዎች የመከናወን	ቁጥር		120	40	40	20	20
የእንስሳት መኖ አስመጪ ተቋማት ተከታታይ ኢንስፔክሽን	ቁጥር		25	15	5	5	

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	2015 ዓ.ም ዒላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የማካሄድ							
የእንስሳት የመኖ አከፋፋይ ተቋማት	ቁጥር		10	3	7		
የእንስሳት የመኖ ጥሬ እቃ አምራች ተቋማት	ቁጥር		8	2	3	3	
የእንስሳት የመኖ አምራች ተቋማት ላይተከታታይ ኢንስፔክሽን የማካሄድ	ቁጥር		40	5	15	5	5
የእንስሳትና እንስሳት ውጤቶች ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥን							
የሥጋ ናሙናዎች ላይ የመድኃኒት ቅሪትና የማይክሮባዮሎጂ ደህንነት የላቦራቶሪ ፍተሻ የቁጥጥር	ቁጥር	341	150		50	60	40
እንስሳት የቅድመ ዕርድ ምርመራ ማካሄድ	ሚ/ን ቍጥር		1.80				
እንስሳት የድህረ ዕርድ ምርመራ ማካሄድ	ሚ/ን ቍጥር		1.84				
ለወጪ ገቢያ የሚቀርብ ሥጋ ምርት ጤንነት ጥራትና ደህንነት የማረጋገጥ	ቶን	18,358	28,000				
የኳራንታይን ኢንስፔክሽንና ሰርቴፊኬሽን አገልግሎት አግኝቶ ለገበያ የቀረቡ የቁም እንስሳት							
በሀገር አቀፍ ደረጃ ወደ ውጭ ከሚላኩ የቁም ዳልጋ ከብቶች የተመረመሩና የጤና ማረጋገጫ የተሰጣቸው ብዛት	ቁጥር	16,000	80,000	15,000	20,000	20,000	25,000
በሀገር አቀፍ ደረጃ በቁም ከሚላኩ በጎችና ፍየሎች የተመረመሩትና የጤና ማረጋገጫ የተሰጣቸው ብዛት	ቁጥር	63,000	300,000	70,000	85,000	85,000	60,000
በሀገር አቀፍ ደረጃ ወደ ውጭ በቁም ከመሚላኩ ግመሎች የተመረመሩትና የጤና ማረጋገጫ የተሰጣቸው ብዛት	ቁጥር	3,000	50,000	15,000	20,000	10,000	5,000
አንድ ቀን ጫጩቶች	ሺ.ህ	320	600	150	150	150	150
የግብርና ቴክኖሎጂ ቁጥጥር							
የሰብል ዝርያዎችን በመስክ እንዲገመገሙ ማስተባበር እና መገምገም	ቁጥር		100		20	40	40
ልየታና ምዝገባ ስርአት ተሳታፊና ተጠቃሚ የዳልጋ ከብት ኤክስፖርተሮች	መቶኛ	38	67	46	56	60	67
የበግና ፍየል ኤክስፖርተሮች ቁጥር	ቁጥር	-	28	8	10	10	

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	2015 ዓ.ም ዒላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
በእንስሳት ልየታና ምዝገባ ስርዓት ስር የሚያልፉ የዳልጋ ከብት	ቁጥር	14,914	70,242	10,536	24,585	24,585	10,536
እንስሳት ልየታና ምዝገባ ስርዓት ስር የሚያልፉ በጎችና ፍየሎች	ቀጥር	-	318,39	79,600	79,599	79,599	79,599

11.3. ግብርና ምርምር

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የምርምር ሙከራ ማካሄድ በቁጥር	2,490	2,359	1,978	2,090	1,883	1,764
ቴክኖሎጂ ማላመድ		93				
የሰብል ምርምር ቴክኖሎጂዎችን ማላመድ (በቴክኖሎጂ ቁጥር)	22	65	-	-	-	65
እንስሳት ምርምር ቴክኖሎጂዎችን ማላመድ (በቴክኖሎጂ ቁጥር)	12	3	-	-	-	3
የግብርና ባዮቴክኖሎጂ ምርምር ቴክኖሎጂዎችን ማላመድ (በቴክኖሎጂ ቁጥር)	11	14	-	-	-	14
ግብርና መካናይዜሽን ምርምር ቴክኖሎጂዎችን ማላመድ (በቴክኖሎጂ ቁጥር)	13	7	-	-	-	7
የግብርና ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት በቁጥር	111	113	4	10	18	81
መረጃ አቅርቦት በቁጥር	309	489	-	48	84	357
ቴክኖሎጂ ማስተዋወቅ በአርሶአደር በቁጥር	31,609	18,806	1,152	4,828	3,337	9,489
ቴክኖሎጂ ማስፈፋት ተጠቃሚ በቁጥር	23,975	16,053	3,114	4,031	1,259	8,099
ለቴክኖሎጂ ተጠቃሚዎች የሚሰጡ የአጭር ጊዜ የክህሎት አቅም ግንባታ ሥልጠናዎች	61,968	52,323	894	3,949	7,326	40,154

11.4. የሕብረት ስራ ማህበራት ሥራዎች

ቁልፍ የአፈፃፀም ውጤት አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የህብረት ስራ ማህበራትን ማጠናከር							
የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባለት እድገት በገጠር	በመቶኛ	47	52	48	49	51	52
የላቀ አገልግሎት የሚሰጡ የኅብረት ሥራ ማህበራት	በመቶኛ	44	45.5	44.5	45	45.5	-
የኅ/ሥራ እና የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጡ በግብርና ዘርፍ ላይ የተደራጁ ኅ/ሥ/ማህበራት	በመቶኛ	14	20	15	17	18.5	20
የኅብረት ሥራ ማህበራት የግብርና ምርት ማሳደጊያ ግብዓቶች አቅርቦትን ማሳደግ							
የአፈር ማዳበሪያ አቅርቦት	በመቶኛ	85	98.5	19.7	19.7	19.7	39.4
በኅብረት ሥራ ማህበራት የሚባዛ ምርጥ ዘር መጠን	በቶን	31,760	40,680	-	4068	18306	18306
የፀረ-አረም፣ የፀረ-ተባይ እና በሽታ ግብዓቶች አቅርቦት	በቶን	381	608	212	92	92	212
በኅ/ሥ/ማ የሚቀርብ የግብርና ሜካናይዜሽን አቅርቦት እና አገልግሎት	በቁጥር	72	100	10	20	40	20
የኅ/ ሥራ ማህበራት የግብርና ምርት ግብይት ማሳደግ							
በኅ/ሥ/ማህበራት የግብርና ምርቶችን ለአገር ውስጥ ግብይት ማቅረብ	በሚ/ን ቶን	1.3	1.72	0.172	0.344	0.774	0.43
ኅ/ሥ/ማህበራት የግብርና ምርቶች የወጪ ግብይት ዶላር ድርሻ	በመቶኛ	15.5	17	1.7	3.4	5.95	5.95
ኅ/ሥራ ማህበራት ግብርና ምርቶች የወጪ ግብይት መጠን ድርሻ	በመቶኛ	10	16	1.6	3.2	5.6	5.6
በግብርና ኅ/ሥራ ማህበራት የተቋቋሙ የግብርና ምርት ማቀነባበሪያ	በቁጥር	20	74	-	8	16	50

ቁልፍ የአፈፃፀም ውጤት አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ኢንዱስትሪዎች ብዛት							
የሚሰበሰበው የቁጠባ	በቢ/ን ብር	3.14	5	0.5	1.75	1.75	1
የሚሰጥ ብድር	በቢ/ን ብር	2.68	6	0.6	2.1	2.1	1.2
የሥራ ዕድል ለዜጎች መፍጠር	ቁጥር	457,562	1.2 ሚ	0.12	0.42	0.42	0.24
የኅብረት ሥራ ማህበራትን ማጠናካር	ቁጥር	19,435	20,125	2012	7043	7044	4025
የኅብረት ሥራ ማህበራትን ማደራጀት	ቁጥር	2,289	1,000	100	350	350	200
የኅብረት ሥራ ማህበራትን ካፒታል ማሳደግ	በቢ/ን ብር	2.39	2.28	0.228	0.79	0.79	0.45
የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን የዩኒዩን አባል ማድረግ	ቁጥር	621	2375	237	831	832	475

11.5. ግብርና ትራንስፎርሜሽን

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
1.የግብርና ግብዓት የኩፖን ሽያጭ ሥርዓት							
የግብርና ግብዓት የኩፖን ሽያጭ ሥርዓትን የሚጠቀሙ አርሶአደሮች ብዛት (20% ሴቶች)	ቁጥር	7,756,384	6,500,000	4,325,000	839,500	320,500	1,015,000
በግብርና ግብዓት የኩፖን ሽያጭ ስርአት አማካኝነት የብድር አገልግሎት የሚያገኙ አርሶአደሮች ብዛት (60% ሴቶች)	ቁጥር	507,538	850,000	630,000	45,000	85,000	90,000
2.8028 የድምፅ ቅብብሎሽ ምላሽ							
የ8028 የእገዛ ዴስክን (ሄልፕ ዴስክ) ወደ ተጨማሪ 80 ወረዳዎች በማሳደግ ተጨማሪ ጥያቄዎችን ማመንጨት	ቁጥር	3,007	7,500	1,875	1,875	1,875	1,875
አዲስ ተጠቃሚዎችን ወደ ስርዓቱ ለማስመዝገብ ተጨማሪ ይዘቶችን እና አገልግሎቶችን ማካተት እንዲሁም የ IVR / ኤስ.ኤም.ኤስ. ስርዓት እና መሰረተ ልማትን ማስፋፋት::	ቁጥር	308,361	500,000	100,000	100,000	150,000	150,000

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈፃፀም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
3. የግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ክለስተር (ACC) ሥራዎች							
የግብርና ኮሜርሻላይዜሽን ክለስተር አርሶ-አደሮች ብዛት	ሚ/ን ቁጥር	4	4		2		2
ከዚህ ውስጥ በፕሮጀክት (FPC) የታቀፉ አርሶ-አደሮች	ሚ/ን ቁጥር	2	2		2		1

XII. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች

12.1. የአየር ንብረት ለውጥ

ቁልፍ የውጤት አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
				1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
ዝቅተኛ የካርበን ልቀት ያላቸው ቴክኖሎጂዎች የተተገበረባቸው የእርሻ ማሳዎች	ዝቅተኛ የካርበን ልቀት ያላቸው ቴክኖሎጂዎች የተተገበረበት የእርሻ ማሳዎች ስፋት በሺ ሄ/ር	4.05	5				5
ዝቅተኛ የካርበን ልቀት ያላቸው ቴክኖሎጂዎች በተተገበረባቸው የእርሻ ማሳዎች የቀነሰ የካርበን ልቀት	በዓመት ያገለሉት የሙቀት አማቂ ጋዝ መጠን በሚሊዮን ሜትሪክ ቶን ካርበንዳይ ኦክሳይድ	2.37	3.67				3.67
የተቀናጀ የተፈጥሮ ሀብት ልማት ጥበቃና አጠቃቀም በማከናወን የካርቦን ማገለልን መጨመር	በዓመት ያገለሉት የሙቀት አማቂ ጋዝ መጠን በሚሊዮን ሜትሪክ ቶን ካርበንዳይ ኦክሳይድ	1.75	2.7				2.7
ውጤታማ የእንስሳት ልማት ዘርፍ ከአየር ንብረት ለውጥ ጋር የተጣጣሙ፣ የእንስሳትን ምርትና ምርታማነትን የሚጨምሩ ስራዎችን በማጎልበት የሙቀት አማቂ ጋዞችን ልቀት መቀነስ	በዓመት የተቀነሱ የሙቀት አማቂ ጋዝ መጠን በሚሊዮን ሜትሪክ ቶን ካርበንዳይ ኦክሳይድ	2.78	4.313				4.313
ጠቅላለ የተቀነሰ		**10.95**	**15.683**				**15.683**

12.2. የግብርና ሥራ እድል ፈጠራና ከተማ ግብርና ልማት

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት											
			1ኛ			2ኛ			3ኛ			4ኛ		
			ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር	ወንድ	ሴት	ድምር
በየዘርፉ የተፈጠረ የስራ እድል														
ሰብል ምርት	514,662	391,624	19,581	19,581	39,162	58,744	58,744	117,487	68,534	68,534	137,068	48,953	48953	97906
ሆርቲካልቸር	89,269	279,424	13,971	13,971	27,942	41,914	41,914	83,827	48,902	48,902	97,803	34,928	34928	69856
እንስሳት ርባታ	308,334	423,338	21,167	21,167	42,334	63,501	63,501	127,001	74,088	74,088	148,176	52,917	52917	105835
እንስሳት መኖ ልማት		58,244	2,912	2,912	5,824	8,737	8,737	17,473	10,193	10,193	20,386	7,281	7281	14561
ዓሳ ማስገር		16,968	848	848	1,697	2,545	2,545	5,090	2,970	2,970	5,939	2,121	2121	4242
ተፈጥሮ ሀብት/ደን ልማት	53,209	106,321	5,316	5,316	10,632	15,948	15,948	31,896	18,607	18,607	37,214	13,290	13290	26580
ንብ ርባታ		75,125	3,756	3,756	7,513	11,269	11,269	22,538	13,148	13,148	26,295	9,391	9391	18781
የሀር ምርት		2,048	102	102	205	307	307	614	358	358	717	256	256	512
ግብርና ሌሎች	13,848	28,750	1,438	1,438	2,875	4,313	4,313	8,625	5,023	5,023	10,046	3,594	3594	7188
ድምር	**1,045,424**	**1,381,842**	**69,092**	**69,092**	**138,184**	**207,276**	**207,276**	**414,553**	**241,823**	**241,823**	**483,645**	**172,730**	**172730**	**345461**

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
የሥራ እድል ግብዓት አቅርቦትና ገበያ ትስስር						
ብደር አቅርቦት መጠን በሚ/ን ብር	1,854.83	2,404.45	360.67	721.34	721.34	601.11
ብድር የቀረበላቸው ተጠቃሚ ኢንተርፕራይዝ	17,800	2,404	361	721	721	601
ብድር የቀረበላቸው ተጠቃሚ አንቀሳቃሾች	38,454	240,445	36,067	72,134	72,134	60,111
መሬት መጠን ሔ/ር	19,633	29,443	4,416	8,833	8,833	7,361

ቁልፍ የውጤት አፈጻጸም አመልካቾች	የ2014 ዓ.ም አፈጻጸም	የ2015 ዓ.ም ኢላማ	ሩብ ዓመት			
			1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ
መሬት የቀረበላቸው ተጠቃሚ ኢንተርፕራይዝ		29,443	4,416	8,833	8,833	7,361
ለገበያ ትስስር የቀረበ ብድር ተጠቃሚ ኢንተርፕራይዞች	24,769	18,689	2,803	5,607	5,607	4,672
የከተማ ግብርና ልማት						
የወተት ምርት ሚሊዮን ሊትር	58	230.05	69	46	46	69
የስጋ ምርት ሺህ ቶን	59	94.20	19	19	28	28
እንቁላል ምርት ሚሊዮን	9.40	768.41	154	154	231	231
የዓሳ ምርት ኪ.ግ		10150.00	2030.0	2030	3045	3045
አትክልት ምርት ሺህ ቶን		63.07	12.6	18.9	13	19
ፍራፍረሬ ምርት ሺህ ቶን		17.22	3.4	5.2	3	5
ሰብል ምርት ሺህ ቶን		55.46	11.1	16.6	11	17
ኮፖስት ዝግጅት ሺህ ቶን		173.70	35	35.0	52	52
ችግኝ ማፍላት ሚ/ን ቁጥር		1.61	0.4025	0.4025	0.4025	0.4025